

DE APOCALYPS ONTHULD

waarin de verborgenheden die daar voorzeggd zijn en tot nu toe verborgen waren, worden onthuld.

INLEIDING

Velen hebben zich ingespannen om het Boek Openbaring te verklaren, maar omdat de geestelijke zin van het Woord tot nu toe onbekend is geweest, hebben zij de verborgenheden die daarin verscholen liggen niet kunnen zien; alleen de geestelijke zin immers onthult die; en daarom hebben de uitleggers allerlei veronderstellingen gedaan en de meesten van hen hebben de dingen die daar staan toegepast op de staten van wereldrijken en daarin ook kerkelijke zaken vermengd.

Het Boek Openbaring echter, zoals het gehele Woord, handelt in haar geestelijke zin in het geheel niet over wereldse zaken, maar over hemelse dingen, dus niet over keizer- en koninkrijken, maar over de hemel en de Kerk.

Men dient te weten dat na het Laatste Oordeel dat in het jaar 1757 in de geestelijke wereld is voltrokken - waarover in een apart werkje dat in Londen in 1758 is uitgegeven - een nieuwe hemel vanuit de christenen is geformeerd, maar vanuit diegenen die hebben kunnen aannemen dat de Heer de God van hemel en aarde is, volgens Zijn woorden bij, (Mattheüs 28:18)

en tevens boete hebben gedaan voor hun boze werken in de wereld; vanuit deze hemel daalt neer en zal neerdalen de Nieuwe Kerk op aarde, te weten het Nieuwe Jeruzalem.

Dat deze Kerk alleen de Heer zal erkennen is duidelijk uit deze woorden in de Openbaring: *'Er kwam tot mij een van de zeven engelen en hij sprak met mij, zeggende: Kom, ik zal u tonen de Bruid, de Echtgenote des Lams; en hij toonde mij de grote heilige stad Jeruzalem, nederdalende vanuit de hemel uit God'*, (Openbaring 21:9,10).

En elders:

'Laten wij ons verheugen en laten wij opspringen, omdat gekomen is de tijd van de bruiloft des Lams en Zijn Echtgenote heeft zichzelf bereid: gezegend zij die tot de bruiloftsmaaltijd van het Lam geroepen zijn', (Openbaring 19:7,9).

Dat er een nieuwe hemel zal zijn en dat daaruit een nieuwe Kerk op aarde zal neerdalen, blijkt uit deze woorden daar:

'Ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde en ik zag de heilige stad Jeruzalem, nederdalende uit God vanuit de hemel, toebereid als een bruid versierd voor haar echtgenoot: en Hij die op de Troon zat, zei: Schrijf, Ik maak alle dingen nieuw; en Hij zei tot mij: Schrijf, omdat deze woorden waar en getrouw zijn', (Openbaring 21:1,2,5).

De nieuwe hemel is de nieuwe hemel vanuit de christenen; het nieuwe Jeruzalem is de nieuwe Kerk op aarde, die met de nieuwe hemel één zal maken; het Lam is de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke.

Hieraan zullen enige dingen worden toegevoegd ter toelichting: de christelijke hemel is beneden de oude hemelen; in die hemel zijn vanaf de tijd dat de Heer in de wereld was, diegenen toegelaten die één God onder drie personen hebben vereerd en niet tegelijk de idee van drie goden hebben gehad; de oorzaak hiervan is dat de Drievuldigheid van personen is aanvaard in de gehele christelijke wereld; maar zij die over het Menselijke van de Heer niet een ander idee hebben gekoesterd, dan zoals over het menselijke van een ander mens, hebben het geloof van het Nieuwe Jeruzalem niet kunnen opnemen, namelijk dat alleen de Heer God is, in Wie de Drievuldigheid is; dezen zijn daarom afgescheiden en heengezonden tot de uithoeken.

Het werd mij gegeven de scheidingen en de verwijderingen na het Laatste Oordeel te zien; want op de juiste idee van God wordt de gehele hemel gegrondvest en op aarde de gehele Kerk en in het algemeen alle godsdienst; door die idee immers is er verbinding en door de verbinding: licht, wijsheid en eeuwige gelukzaligheid.

Eenieder kan zien dat het Boek Openbaring geenszins kan worden verklaard dan door de Heer alleen; immers de afzonderlijke woorden daar bevatten verborgenheden die zonder een afzonderlijke verlichting en openbaring zo nooit geweten zouden kunnen worden; en daarom heeft het de Heer behaagd het gezicht van mijn geest te openen en te onderwijzen.

Geloof dus niet dat ik iets vanuit mijzelf daar heb genomen of vanuit enige engel, maar vanuit de Heer alleen.

Ook heeft de Heer gezegd door de engel tot Johannes:

'Verzegel niet de woorden der profetie van dit Boek', (Openbaring 22:10),
waaronder moet worden verstaan dat die woorden geopenbaard moeten worden.

De leerstellingen van de rooms-katholieke Kerk en religie in een korte samenvatting

Aangezien in het Boek Openbaring, in de hoofdstukken 17,18 en 19, ook wordt gehandeld over Babylonië, te weten het rooms-katholieke godsdienstige, zo moeten bij de aanvang de leerstellingen ervan geopend worden en wel in deze orde: ten aanzien van de Doop, de Eucharistie of het Heilig Avondmaal, de Missen, de Boetedoening, de Rechtvaardigmaking, het Vagevuur, de Zeven Sacramenten, de Heiligen en de Macht.

1. Ten aanzien van de Doop leren zij deze dingen: dat de gehele Adam na de aanstoot van de overtreding, ten aanzien van het lichaam en ziel, tot erger is vervallen; dat die zonde in het gehele menselijke geslacht is overgebracht; dat deze erfzonde slechts alleen door verdienste van Christus wordt weggenomen; en dat de verdienste van Christus door het sacrament van de doop wordt toegevoegd; en dat zo de gehele schuld van de erfzonde door de doop wordt weggenomen; dat in de gedoopte mens niettemin de begeerte aanblijft, zoals brandstof tot de zonden; niet echter de zonde; dat zij zo Christus aantrekken, een nieuw schepsel worden en de volle en volledige vergeving van de zonden verkrijgen.

De doop wordt genoemd het ‘bad der wederverwekking en van het geloof’.

Dat de gedoopten, wanneer zij volwassen zijn geworden, ondervraagd moeten worden over de door de peten gedane beloften; dit is het ‘sacrament der bevestiging’.

Dat vanwege de val na de doop het ‘sacrament van de boetedoening’ noodzakelijk is.

2. Ten aanzien van de Eucharistie of het Heilig Avondmaal; dat terstond na de consecratie het ware lichaam en het ware bloed van Jezus Christus onder de gedaante van het brood en de wijn, tezamen met Zijn Ziel en Goddelijkheid, werkelijk en substantieel zijn bevat, het Lichaam onder de gedaante van het brood en het Bloed onder de gedaante van de wijn, vanwege de kracht van de woorden; maar het Lichaam zelf onder de gedaante van de wijn en het bloed onder de gedaante van het brood en de ziel onder het ene en het andere, door de kracht van een natuurlijke aaneenschakeling en een natuurlijk samengaan, waardoor de delen van de Heer Christus onderling verbonden worden en de Goddelijkheid, wegens haar wonderbaarlijke hypostatische vereniging met het lichaam en de ziel; en wel zo dat het evenveel onder de ene van de twee gedaanten is bevat als onder de ene en de andere; in één woord, dat Christus geheel en volledig bestaat onder de gedaante van het brood en onder elk deel van die gedaante en ook geheel onder de gedaante van de wijn en onder de delen van deze gedaante; dat derhalve beide gedaanten worden gescheiden en het brood aan de leken wordt gegeven en de wijn voor de geestelijkheid is.

Dat water met de wijn gemengd moet worden in de beker.

Dat de leken de communie van de geestelijkheid aannemen en dat de geestelijken zichzelf communiceren.

Dat het ware lichaam en het ware bloed van Christus na de consecratie is in de hosties, in de gewijde deeltjes; en dat derhalve de hostie moet worden aanbeden wanneer zij getoond en rondgedragen wordt.

Dat die wonderbaarlijke en zeldzame omzetting en de gehele substantie van het brood in het lichaam en van de gehele substantie van de wijn in het bloed, de ‘transsubstantiatie’ wordt genoemd.

Dat de communie onder de ene en de andere gedaante onder bepaalde voorwaarden door de Paus kan worden toegestaan.

Het brood wordt ‘suprasubstantieel’ genoemd en het ‘brood der engelen’, dat zij eten zonder omhulsels; het wordt ook geestelijke spijs genoemd; verder een tegengif, waardoor men wordt bevrijd van de zonden.

3. Ten aanzien van de Missen; gezegd wordt misoffer, aangezien het offer waaronder Christus Zich opdroeg aan God de Vader, daarin wordt uitgebeeld onder de gedaante van het brood en de wijn; dat het vandaar een waarlijk verzoenend offer is, zuiver, en daarin niets dan alleen het heilige.

Dat indien het volk niet sacramentueel communiceert, maar alleen de bedienaar, dan het volk geestelijk communiceert, omdat de bedienaren niet alleen voor zich, maar voor alle gelovigen, die tot het lichaam van Christus behoren, dit verrichten.

Dat de missen niet gehouden moeten worden in de volkstaal, omdat zij een grote onderwijzing voor het gelovige volk bevatten, maar laten de bedienaren iets ervan op de zondagen verklaren; dat het is ingesteld dat sommige dingen, die mystiek zijn, met gedempte stem en sommige met meer verheven stem worden uitgesproken; en dat er om majesteit te geven aan zo'n groot offer dat aan God wordt gebracht, lichten, reukwerken, gewaden en andere dingen van dat soort moeten zijn.

Het offer moet worden opgedragen voor de zonden, de straffen, de genoegdoeningen en alle mogelijke noodzakelijkheden van de levenden; en voor de overledenen.

Dat de missen ter ere van de heiligen dankzeggingen zijn, deswege dat zij hun tussenkomst verlenen als zij worden afgesmeekt.

4. Ten aanzien van de Boetedoeningen; dat er behalve de doop het sacrament der boetedoening is, waardoor aan de gevallenen na de doop de weldaad van de dood en van de verdienste van Christus wordt toegevoegd en daarom wordt het een zekere uitwerking van de doop genoemd.

Dat de stappen van de boetedoening zijn: de wroeging, de biecht en de genoegdoening; dat de wroeging een gave van God is en een aandrijving van de Heilige Geest die nog niet inwonend, maar slechts bewegend is in iemand, dus dat zij een schikking is.

Dat de biecht er een van alle doodzonden moet zijn, ook van de meest verborgene en van de bedoelingen; dat de zonden die worden achtergehouden, niet vergeven worden, maar dat die welke na doorvorsing niet bij iemand opkomen, in de biecht zijn opgesloten; dat zij tenminste eenmaal per jaar gedaan moet worden; dat de zonden moeten worden kwijtgescholden door de 'bedienaren der sleutels' en dat zij vergeven worden wanneer zij zeggen: Ego absolvo; dat de kwijtschelding als het ware de daad van een rechter is, wanneer het vonnis wordt uitgesproken; dat de zwaardere zonden door de bisschoppen en de nog zwaardere door de paus moeten worden kwijtgescholden.

De genoegdoening; dat zij geschiedt door genoegdoening gevende straffen die door de bedienaar naar goeddunken volgens de mate van het vergrijp zijn op te leggen; dat met de eeuwige straf ook de tijdelijke straf wordt vergeven.

Dat de bevoegdheid van de aflaten door Christus is overgelaten aan de Kerk en dat het gebruik ervan hoogst heilzaam is.

5. Ten aanzien van de Rechtvaardigmaking: dat de overdraging uit die staat waarin de mens als zoon van Adam wordt geboren, in de staat van de genade van de tweede Adam Zaligmaker, zonder het 'bad der wederverwekking en van het geloof', of de doop, niet mogelijk is.

Dat de tweede inleiding van de rechtvaardigmaking is uit de voorafgaande genade, namelijk de 'roeping', waarmee de mens samenwerkt door zich te bekeren.

Dat de schikking plaatsvindt door het geloof, wanneer hij gelooft dat de dingen die zijn onthuld, waar zijn, tot welk geloof hij vrijelijk wordt bewogen; en verder door de hoop, als hij gelooft dat God ter wille van Christus goedgunstig is; en door de naastenliefde, met welke hij aanvangt de naaste te beminnen en de zonde te haten.

Dat de rechtvaardigmaking die volgt, niet alleen de vergeving van de zonde is, maar de heiligmaking en de vernieuwing van de innerlijke mens; dat men dan niet rechtvaardig wordt

geacht, maar dat men rechtvaardig is, de gerechtigheid in zich opnemende; en dat, omdat men de verdienste van het lijden van Christus aanneemt, zo dus de rechtvaardigmaking wordt ingezaaid door het geloof, de hoop en de naastenliefde.

Dat het geloof het begin van het menselijk heil is, het fundament en de wortel van de rechtvaardigmaking en dat dit is door het geloof rechtvaardig gemaakt worden; en dat, omdat niets van die dingen die aan de rechtvaardigmaking voorafgaan, hetzij het geloof, hetzij de werken, de genade van de rechtvaardigmaking verdienen, dit is rechtvaardig gemaakt worden om niet; de genade immers is voorafgaand; en dat nochtans de mens krachtens de werken rechtvaardig wordt gemaakt en niet slechts krachtens het geloof; dat de rechtvaardigen in lichte en vergeeflijke zonden vallen en dat zij nochtans rechtvaardig zijn; en dat de rechtvaardigen derhalve zich aanhoudend door gebeden, offerandes, aalmoezen, vasten, moeten inspannen opdat zij niet vallen, omdat zij wedergeboren zijn tot de hoop op de heerlijkheid en niet tot de heerlijkheid.

Dat de rechtvaardigen, indien zij uit de genade van de rechtvaardigmaking gevallen zijn, wederom rechtvaardig gemaakt kunnen worden door het sacrament van de boetedoening; dat door elke doodzonde de genade wordt verloren, maar niet het geloof; maar dat door het ongelooft, namelijk de afval van de godsdienst, ook het geloof wordt verloren.

Dat de werken van de rechtvaardig gemaakte mens verdiensten zijn en dat de rechtvaardig gemaakte mensen, door die dingen die zij doen, door de genade van God en de verdienste van Christus geschieden, het eeuwige leven verdienen.

Dat de vrije keuze na de zonde van Adam niet verloren en uitgeblust is en dat de mens meewerkt door in te stemmen met God die hem roept en dat hij anders een onbezield lichaam zou zijn.

Zij stellen de voorbeschikking, door te zeggen dat niemand weet, of hij tot het getal der voorbeschikten behoort en onder diegenen die God voor zich had uitgekozen, tenzij vanuit een speciale openbaring.

6. Ten aanzien van het Vagevuur: dat door de rechtvaardigmaking niet de gehele betichting van de uit te boeten tijdelijke straf wordt opgeheven; dat derhalve allen in het vagevuur komen om haar uit te boeten, voordat de toegang tot de hemel openstaat.

Dat de daar vastgehouden zielen zijn gebaat met de voorbeden van de gelovigen en voornamelijk door het misoffer; en dat dit met ijver moet worden geleerd en gepredikt. De kwellingen daar worden op verschillende wijze beschreven, maar het zijn verzinsels, in zich verdichtsels.

7. Ten aanzien van de zeven sacramenten: dat er zeven sacramenten zijn: de Doop, het Vormsel, de Eucharistie, de Boetedoening, het Laatste Oliesel, de Ordening en de Echtverbintenis; dat er niet meer en ook niet minder zijn; dat het ene meer waarde heeft dan het andere; dat zij genade bevatten; en dat krachtens het verrichte werk door die sacramenten de genade wordt verleend; dat er even zovele sacramenten van de Oude Wet zijn geweest. Over de Doop, het Vormsel, de Eucharistie en de Boetedoening is eerder gehandeld.

Ten aanzien van het sacrament van het Laatste Oliesel: dat dit is vanuit, (Jakobus 5:14,15); dat het de zieke wordt omstreeks het einde van het leven, waarvandaan dit het 'sacrament der stervenden' wordt genoemd; dat het, indien zij weer herstellen, wederom kan worden verleend; dat het geschiedt met van de bisschop gezegende olie en met deze woorden: God schenke u aflat voor al wat gij door een zonde van de ogen of van de neusvleugels, of van de tast, misdreven hebt.

Ten aanzien van het Sacrament der Ordening: dat er zeven orden zijn in het priesterambt; die in waardigheid verschillen en tezamen de kerkelijke hiërarchie worden genoemd, namelijk zoals in een slagorde gesteld legerkamp; dat de inwijdingen in het ambt plaatsvinden door zalvingen en door overdragingen van de Heilige Geest op hen.

Dat voor de ordeningen van bisschoppen en priesters de wereldlijke macht of de toestemming van de overheid of haar beroep of gezag, niet vereist wordt; dat zij die tot de ambtsbediening opklimmen alleen van overheidswege daartoe beroepen zijnde, geen bedienaren zijn, maar dieven en rovers, die niet door de deur binnengaan.

Ten aanzien van het sacrament van de Echtverbintenis: dat de dispensatie van graden en echtscheidingen aan de Kerk toebehoort; dat de geestelijken geen echtverbintenis aangaan; dat die allen de gave der kuisheid kunnen hebben en dat als iemand van hen zegt dat hij haar niet kan hebben, terwijl hij toch de gelofte heeft afgelegd, hij in de ban is gedaan, omdat God dit niet onthoudt aan hen die naar behoren daar om vragen en niet toelaat dat iemand boven dat wat hij bij machte is, verzocht wordt.

Dat de staat van de maagdelijkheid en van het celibaat te stellen is boven de echtelijke staat; behalve meer dingen.

8. Ten aanzien van de Heiligen: dat de heiligen, tezamen met Christus regerende, aan God hun gebeden voor de mensen opdragen; dat Christus moet worden aanbeden en dat de heiligen moeten worden aangeropen; dat de aanroeping van de heiligen niet afgoderij is, noch indruist tegen de eer van de ene Middelaar tussen God en de mensen; zij wordt 'latrie' genoemd; dat de beelden van Christus, van de Godbarende Maria en van de heiligen, vereerd en geëerd moeten worden; niet dat men moet geloven dat in dezelve Goddelijkheid en kracht is, maar dat de eer die eraan wordt betoond, teruggebracht wordt op de voorbeelden die zij voorstellen; en dat men door de beelden die men kust en voor welke men vooroverbuigt en het hoofd ontbloot, Christus aanbidt en de heiligen vereert; dat de wonder Gods door de heiligen geschieden.

9. Ten aanzien van de Mogendheid: dat de roomse paus de opvolger van de apostel Petrus is en de stedehouder van Jezus Christus, het hoofd van de Kerk en de universele bisschop; dat hij boven de concilies staat; dat hij de sleutels heeft om de hemel te openen en te sluiten en dus zo de macht om de zonden te vergeven en te behouden: dat hij derhalve als sleuteldrager van het eeuwige leven de rechten heeft van de aardse en van de hemelse heerschappij, tegelijk; dat uit hem ook de bisschoppen en de priesters een zodanige macht hebben, omdat zij ook aan de overige apostelen is gegeven en dat zij daarom 'bedienaren der sleutels' worden genoemd.

Dat het van de Kerk is om te oordelen over de ware zin en de uitlegging van de Gewijde Schrift en dat zij die daarmee in strijd zijn, met de krachtens het recht vastgestelde straffen gestraft moeten worden; dat het de leken niet betaamt de Gewijde Schrift te lezen, aangezien niet dan alleen de Kerk de zin ervan weet; vandaar laten de bedienaren van de Kerk er zich op voorstaan dat zij die zin weten.

10. Deze dingen zijn ontleend aan de concilies en de bullen, vooral aan het Concilie van Trente en de pauselijke bekrachtigingsbul, waarin allen die tegen de dingen die uitgevaardigd zijn, namelijk in het algemeen wat hier eerder is aangevoerd, denken, geloven en doen, in de ban worden gedaan.

De leerstellingen van de Kerk en religie van de hervormden in een korte samenvatting.

Aangezien in het Boek Openbaring in de geestelijke zin ervan veel gehandeld wordt over de hervormden, moeten derhalve ook bij de aanvang tot de ontvouwingen, de leerstellige dingen van hen geopend worden en wel in deze orde: ten aanzien van God, ten aanzien van Christus de Heer, ten aanzien van de Rechtaardigmaking door het Geloof en ten aanzien van de Goede Werken, ten aanzien van de Wet en het Evangelie, ten aanzien van de Boetedoening en de Belijdenis, ten aanzien van de Erfzonde, ten aanzien van de Doop, ten aanzien van het Heilig Avondmaal, ten aanzien van de Vrije Keuze en ten aanzien van de Kerk.

1. Ten aanzien van God: ten aanzien van God gelooft men volgens de Athanasiaanse geloofsbelijdenis en omdat deze in ieders hand is, [hoewel in de huidige tijd deze niet meer in ieders hand is, is deze zin wel vertaald] wordt zij hier niet opgenomen; dat men gelooft in God de Vader als Schepper en Instandhouder, in God de Zoon als Heiland en Verlosser en in de Heilige Geest als Verlichter en Heiligmaker, is ook bekend.

2. Ten aanzien van Christus de Heer: de Persoon van Christus wordt niet op dezelfde wijze door alle hervormden geleerd; door de Luthersen als volgt: dat de maagd Maria niet alleen een werkelijk mens, maar ook de ware Zoon Gods ontvangen en gebaard heeft, weswege zij met recht de moeder Gods wordt genoemd en inderdaad is; dat in Christus twee naturen zijn: de Goddelijke en de Menselijke, de Goddelijke uit het eeuwige en de Menselijke in de tijd; dat die twee naturen persoonlijk verenigd zijn, dus geheel en al dat zij niet twee Christussen zijn, de een de Zoon Gods, de ander de Zoon des mensen, maar dat een en dezelfde is de Zoon Gods en de Zoon des mensen; niet dat die twee naturen tot één substantie zijn vermengd, noch dat de ene in de andere is veranderd, maar dat de ene en de andere natuur haar wezenlijke eigenschappen behoudt; en hoedanig deze zijn wordt ook beschreven; dat de vereniging ervan hypostatisch is en dat deze de hoogste gemeenschap is, zodanig als die van ziel en lichaam is; dat zo met recht wordt gezegd, dat in Christus God is Mens en de Mens God.

Dat Hij niet als alleen maar een Mens voor ons gebeden heeft, maar als een zodanig Mens, van wie de Menselijke natuur met de Zoon Gods een zo nauwe, onuitsprekelijke vereniging en gemeenschap heeft, dat zij daarmee één Persoon is geworden; die waarlijk de Zoon Gods is en voor ons heeft geleden, maar nochtans volgens de eigenschappen van de Menselijke natuur; dat de Zoon des mensen, onder wie Christus ten aanzien van de Menselijke natuur wordt verstaan, tot de rechterhand Gods werkelijk is verhoogd, toen Hij als God was aangenomen, hetgeen is geschied zodra Hij in de baarmoeder van de moeder uit de Heilige Geest was ontvangen; dat Christus die majesteit om reden van de persoonlijke vereniging altijd heeft gehad, maar dat Hij zich van die majesteit in de staat van de ontleding niet bediende dan alleen voor zoveel als het Hem goed scheen; maar dat Hij de vorm van dienstknecht na de wederopstanding ten volle en algeheel heeft afgelegd en de Menselijke natuur of het Menselijk Wezen in het volledige gebruik van de Goddelijke Majesteit heeft gesteld; en dat Hij op deze wijze tot de heerlijkheid is ingegaan; in één woord, Christus is en blijft tot in het eeuwige de ware God en Mens in één ongedeelde Persoon; en de ware, almachtige en eeuwige God, ook ten aanzien van het Menselijke aan de rechterhand Gods aanwezig, bestuurt Hij alle dingen in de hemelen en op aarde en vervult eveneens alle dingen, is met ons, woont en werkt in ons; dat er geen verschil in aanbidding is, omdat men door de natuur die wordt waargenomen, de Godheid aanbidt welke niet wordt waargenomen; dat het Goddelijk Wezen zijn eigen uitmuntendheden aan de Menselijke natuur vergemeenschap en verleent; en dat het Zijn Goddelijke werkingen door het lichaam zoals door een orgaan volbrengt; dat zo al de volheid van de Godheid in Christus lichamelijk woont, volgens Paulus.

Dat de vleeswording is geschied, opdat Hij de Vader met ons zou verzoenen en een zoenoffer zou worden voor de zonden van de gehele wereld, zowel voor de oorspronkelijke als voor de daadwerkelijke zonden; dat Hij vleesgeworden is vanuit het Wezen van de Heilige Geest, maar dat de Menselijke natuur, welke Hij als het Woord aannam en met zich verenigde, uit de Maagd Maria is voortgebracht; dat Hij diegenen heiligt die in Hem geloven, in hun harten zendende de Heilige Geest om hen te regeren, te troosten en levend te maken en te verdedigen tegen de duivel en de kracht van de zonde.

Dat Christus is nedergedaald tot de onderwereld en de hel voor alle gelovigen heeft vernietigd; op welke wijze deze dingen echter werden bewerkstelligd, wil Hij niet nieuwsgierig nagevorst hebben, maar de erkenning van deze zaak wordt aan een andere eeuw voorbehouden, wanneer niet slechts dit mysterie, maar ook vele andere onthuld zullen worden.

Deze dingen zijn uit Luther, de Augsburgse Confessie en het Concilie van Nicea, de Smalkaldische Artikelen; zie de *Formula Concordiae*.

Door een bepaald deel van de hervormden over wie ook in de Formula Concordiae wordt gehandeld, wordt geloofd dat Christus naar de Menselijke natuur door verhoging alleen, geschapen gaven en een eindige macht heeft ontvangen, dus dat Hij een Mens was zoals een ander, behoudende de eigenschappen des vlezes; dat Hij derhalve ten aanzien van de Menselijke natuur niet alomtegenwoordig en alwetend is; dat Hij, hoewel afwezig, regeert zoals een koning de verder van Hem afgelegene dingen; dat Hij als God uit het eeuwige is bij de Vader en als mens geboren in de tijd, is bij de engelen in de hemel; en dat het gezegde: In Christus is God Mens en de Mens God, beeldspraak is; behalve andere dergelijke dingen. Maar dit meningsverschil wordt beslecht door de geloofsbelijdenis van Athanasius, welke door allen in de christelijke wereld is aanvaard, waar het volgende staat: het ware geloof is, dat wij geloven en belijden, dat onze Heer Jezus Christus, de Zoon van God, God en Mens is, God vanuit het Wezen van de Vader, geboren vóór de wereld en mens vanuit de substantie van de moeder, geboren in de wereld; volmaakt God en volmaakt Mens; Die, hoewel Hij God en Mens is, toch niet twee zijn, maar één Christus; één niet door de vermenging van het Goddelijk Wezen in een lichaam, maar door de opname van zijn Menselijke in God; volstrekt één, niet door vermenging van substantie, maar door de Eenheid van Persoon; aangezien evenals de redelijke ziel en het lichaam één mens is, zo ook God en Mens één Christus.

2 [a] Ten aanzien van de Rechtvaardigmaking door het Geloof en ten aanzien van de Goede Werken.

Het rechtvaardigmakende en zaligende geloof van de geestelijken is dit: dat God de Vader zich heeft afgewend van het menselijk geslacht vanwege de ongerechtigheden ervan en zo dit vanuit de gerechtigheid tot de eeuwige dood heeft verdoemd en dat Hij derhalve de Zoon in de wereld heeft gezonden, om de boeten te betalen en te verlossen en voldoening te geven en te verzoenen; en dat de Zoon dit heeft gedaan door de verdoemenis van de wet op Zich te nemen en Zich te laten kruisigen; en dat Hij zo en door gehoorzaamheid de gehele gerechtigheid van God heeft vervuld, totdat Hijzelf de Gerechtigheid is geworden; en dat God de Vader deze gerechtigheid als de verdienste van Hemzelf aan de gelovigen toerekent en toevoegt en tot hen de Heilige Geest zendt, die de naastenliefde, de goede werken, het berouw, werkt, zoals een goede boom goede vruchten, en rechtvaardig maakt, vernieuwt, wederverwekt en heilig maakt; en dat dit geloof het enige middel des heils is en dat alleen daardoor de zonden aan de mens worden vergeven.

Zij maken een onderscheid tussen de daad en de staat van de rechtvaardiging; onder de daad van de rechtvaardiging verstaan zij het begin van de rechtvaardigmaking, dat plaatsvindt op het moment wanneer de mens door dat geloof-alleen met vertrouwen de verdienste van Christus aangrijpt; onder de staat van de rechtvaardigmaking verstaan zij de voortschrijding van dat geloof, wat geschiedt door de innerlijke werking van de Heilige Geest, welke werking zich niet openbaart dan alleen door zekere tekenen, waarover zij verschillende dingen leren; zij hebben het ook over de waarneembare goede werken, die door de mens en diens wil worden gedaan en die dat geloof volgen; maar zij sluiten die van de rechtvaardigmaking uit, omdat daarin het eigene en zo de verdienste van de mens is; dit is in samenvatting het huidige geloof, maar de bevestigingen ervan en de overleveringen daarover zijn talrijk en menigvuldig; enige ervan zullen ook worden aangevoerd, namelijk deze: dat de mensen niet vóór God rechtvaardig gemaakt kunnen worden door eigen krachten, verdiensten en werken, maar om niet ter wille van Christus, door het geloof; door dit geloof, dat zij geloven dat zij in genade zijn aangenomen en de zonden vergeven zijn ter wille van Hem, Die met Zijn dood voor ons voldoening heeft gegeven en dat God de Vader dit aan de gelovigen toerekent om de gerechtigheid vóór Hem; dat dit geloof niet slechts een historische kennis is, dat Christus voor ons geleden heeft en gestorven is, maar ook een instemming met het hart, een betrouwen en vertrouwen, dat om niet ter wille van Christus de zonden vergeven worden en men rechtvaardig wordt gemaakt; en dat dan deze drie dingen samenkomen: de belofte om niet, de verdienste van Christus als prijs en de verzoening; dat het geloof de gerechtigheid is, waardoor wij vóór God gerecht worden geacht vanwege de belofte; en dat rechtvaardig gemaakt worden is verlost worden van zonden en dat men ook in zeker opzicht kan zeggen dat het is levend gemaakt en wederverwekt worden; dat het geloof ons tot gerechtigheid wordt aangerekend, niet omdat het een zo goed werk is, maar omdat het de verdienste van Christus aangrijpt; dat de verdienste van Christus is Zijn gehoorzaamheid, lijden, dood en wederopstanding; dat het nodig is, dat er iets is waardoor God kan worden toegegaan en dat dit niet iets anders is dan het geloof waardoor de opneming geschiedt.

Dat het geloof bij de daad van de rechtvaardigmaking binnentreedt door het Woord en het gehoor en dat het niet de daad van de mens is, maar dat het de werking van de Heilige Geest is en dat de mens dan niet méér meewerkt dan een zoutpilaar, een boomstronk of een steen, vanuit zich niets handelende en daarover niets wetende, maar dat hij na de daad meewerkt, echter niet met enige eigen wil in de geestelijke dingen; anders in de natuurlijke, de burgerlijke en de zedelijke dingen; dat zij dan evenwel in de geestelijke dingen tot daaraan toe kunnen voortgaan, dat zij het goede willen en daardoor verlustigd worden, maar dit zelf niet uit hun wil, maar uit de Heilige Geest en dat zij zo meewerken niet uit hun krachten, maar uit nieuwe krachten en gaven, waarmee de Heilige Geest bij de bekering heeft ingezet; en dat in de ware bekering een verandering, een vernieuwing en een beweging plaatsvindt in des mensen verstand en hart; dat de naastenliefde, de goede werken en de boetedoening, niet binnengaan in de daad der rechtvaardigmaking, maar dat zij noodzakelijk zijn in de staat van de rechtvaardigmaking, vooral wegens het gebod Gods; en dat zij daardoor de lichamelijke gunstbewijzen van dit leven verdienen, maar niet de vergeving van de zonden en de heerlijkheid van het eeuwige leven, omdat het geloof-alleen zonder de werken der wet rechtvaardig maakt en zaligt; dat het geloof de mens rechtvaardig maakt door de daad, maar dat het geloof vernieuwt door de staat; dat in de vernieuwing vanwege het gebod Gods noodwendig gedaan moeten worden de eerbare werken die de Tien Geboden gebiedt, omdat God wil dat vleselijke begeerten bedwongen worden door de burgerlijke tucht; en daarom heeft Hij gegeven: een leer, wetten, overheden en straffen; dat derhalve volgt dat het vals is dat wij door de werken de vergeving van de zonden en het heil verdienen en verder dat de werken iets toedoen tot de instandhouding van het geloof; en dat het ook vals is, dat de mens gerecht wordt geacht vanwege de gerechtigheid van zijn rede en dat de rede door eigen krachten God boven alle dingen kan liefhebben en Zijn wet doen; in één woord dat het geloof

en het heil in de mensen in stand worden gehouden en behouden niet door de goede werken, maar alleen door de Geest Gods en door het geloof; maar dat nochtans de goede werken getuigenissen zijn, dat de Heilige Geest tegenwoordig is en in hen woont; als verderfelijk wordt verdoend het gezegde dat de goede werken schadelijk zijn voor het heil, omdat men moet verstaan de innerlijke werken van de Heilige Geest, die goed zijn, niet de uiterlijke die uit de eigen wil van de mens voortgaan en die niet goed maar boos zijn, omdat zij op verdienste zijn gericht.

Bovendien leren zij, dat Christus bij het Laatste Oordeel uitspraak zal doen over de goede en de boze werken als over uitwerkingen die eigen en niet eigen zijn aan het geloof van de mens. Dit geloof regeert heden in de gehele hervormde christelijke wereld bij de geestelijken, maar niet bij de leken, dan alleen bij zeer weinigen; de leken toch verstaan onder het geloof niet iets anders dan geloven in God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest en dat hij die goed leeft en goed gelooft, wordt gezaligd; en over de Heer dat Hij de Heiland is; zij zijn immers onbekend met de verborgenheden van de rechtvaardigmaking van hun predikanten, welke verborgenheden, hoewel zij ze prediken, niettemin bij de leken-toehoorders het ene oor in en het andere oor uitgaan; zelfs houden de leraren zelf zich voor geleerd vanwege de wetenschap van die dingen en geven zij zich in de gymnasia en lycea veel moeite om ze te vatten; en daarom werd er eerder gezegd dat dat geloof van de geestelijkheid is.

Toch leren de leraren ditzelfde geloof in de koninkrijken waar de hervormden zijn, op verschillende wijze; in Duitsland, Zweden en Denemarken, dat de Heilige Geest door dat geloof werkt en de mensen rechtvaardig maakt en heilig maakt en daarna achtereenvolgens vernieuwt en wederverwekt, maar zonder de werken der wet; en dat zij die vanuit vertrouwen en betrouwen in dat geloof zijn, in de genade bij God de Vader zijn; en dat dan de boze dingen die zij doen, weliswaar verschijnen, maar bij voortduur vergeven worden.

In Engeland, dat dit geloof de naastenliefde werkt zonder dat de mens het weet en dat datgene ook het goede van de naastenliefde is, waarvan de mens innerlijk voelt dat de Heilige Geest het bij hem werkt; en dat het, indien hij het niet voelt en toch om het heil het goede doet, het goede genoemd kan worden, maar dat het toch vanuit de mens dit trekt dat het in hem een verdienste is; verder dat dat geloof dit kan bewerken in het laatste doodsuur, ook al weet men niet hoe.

In Holland, dat God de Vader ter wille van de Zoon door de Heilige Geest de mens innerlijk rechtvaardig maakt en zuivert door dat geloof, maar toch volgens diens eigen wil, van welke Hij zich afbuigt en die Hij ook niet aanraakt; sommigen zeggen dat Hij hem lichtelijk aanraakt en dat zo de boze dingen van de wil van de mens niet vóór God verschijnen; maar over deze verborgenheden van de geestelijkheid weten weinigen van de leken iets; en de geestelijken willen die verborgenheden, zoals ze zijn, ook niet algemeen bekendmaken, omdat zij weten dat ze niet in de smaak vallen.

3. Ten aanzien van de Wet en het Evangelie:

dat de Wet door God is gegeven opdat men zal weten wat zonde is en opdat deze zo door bedreiging en vrees en daarna door belofte en aankondiging van genade, wordt afgeweerd; en daarom is het de voornaamste dienst der Wet om de erfzonde en al de vruchten ervan te onthullen en te doen weten op welke huiveringwekkende wijze de natuur van de mens is gevallen en tot op de grond toe is ontaard; op deze wijze verschrikt de Wet de mens, vernedert hem, werpt hem neder, totdat hij over zichzelf vertwijfelt en angstig naar hulp verlangt; deze uitwerking van de Wet wordt de wroeging genoemd, die niet actief of werkdadig is, maar passief en een kwelling van het geweten; het Evangelie echter is de gehele leer over Christus en over het geloof en zo over de vergeving van de zonden, dus de meest verheugende boodschap, niet betichtend en verschrikkend, maar vertroostend; door de Wet wordt de toorn Gods onthuld over alle goddeloosheid en de mens wordt verdoemd en daarom maakt dat de mens zal opzien tot Christus en tot het Evangelie; de prediking zal over het ene en het andere

zijn, omdat zij verbonden zijn; het Evangelie leert, dat Christus de gehele vervloeking van de Wet op zich heeft genomen en alle zonden heeft uitgeboet en dat wij de vergeving door het geloof ontvangen.

Dat de Heilige Geest niet door de prediking van de Wet, maar door die van het Evangelie wordt gegeven en aangenomen en des mensen hart wordt vernieuwd en dat de Geest daarna gebruik maakt van de dienst van de Wet, om te leren en in de Tien Geboden te tonen welke de goede en welgevallige wil Gods is; zo vermurwd de geest en maakt hij levend.

Dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen de werken van de Wet en tussen de werken van de Geest en daarom zijn de gelovigen niet onder de Wet, maar onder de genade, namelijk om die reden.

Dat de gerechtigheid van de Wet niet rechtvaardig maakt, dat wil zeggen, niet verzoent, noch wederverwekt, noch op zichzelf maakt dat men door God is aangenomen, maar wanneer de Heilige Geest gegeven is, volgt de vervulling van de Wet; dat de werken van de tweede tafel van de Tien Geboden niet rechtvaardig maken, omdat wij door die tafel handelen met de mensen en niet eigenlijk met God en toch moet in de rechtvaardigmaking gehandeld worden met God.

Dat Christus, omdat Hij zonder zonde de straf der zonde heeft ondergaan en een slachtoffer voor ons is geworden, dat recht der Wet heeft opgeheven, opdat zij de gelovigen niet zal verdoemen, omdat Hij een verzoening voor hen is, ter oorzake waarvan zij gerecht worden geacht.

4. Ten aanzien van de Boetedoening en de Belijdenis:

dat de boetedoening uit twee delen bestaat: het ene de wroeging of een het geweten aangejaagde schrik vanwege de zonden; het tweede zijnde het geloof, dat wordt ontvangen uit het Evangelie en door de vergeving van de zonden het geweten wordt vertroost en van de verschrikkingen bevrijd.

Wie belijdt dat hij geheel en al zonde is, die vat alle zonden samen, sluit er geen buiten en vergeet er geen; zo worden de zonden verwijderd, de mens gezuiverd, rechtgezet, geheiligd, aangezien de Heilige Geest niet gedooft dat de zonde heerst, maar die neerdrukt en bedwingt. Dat de opsomming van de zonden vrij moet zijn, indien men wil of niet wil; en dat de private biecht en absolutie hooggehouden moet worden; en daarom kan men, indien men wil, zijn zonden belijden en van een biechtvader de absolutie aannemen en dan zijn de zonden vergeven; de woorden die de bedienaar dan heeft te antwoorden, zijn deze: God zij u goedgunstig en versterk uw geloof; u geschiede gelijk als gij gelooft; en ik krachtens des Heren gebod vergeef u de zonden.

Maar anderen antwoorden: Ik verkondig u de vergeving der zonden; dat desondanks de zonden niet door de boetedoening, evenals ook niet door de werken, maar door het geloof vergeven worden.

En daarom is de boetedoening van de geestelijkheid slechts een belijdenis vóór God dat zij zondaren zijn en een gebed om in het geloof te mogen volharden.

Dat de verzoeningen en voldoeningen niet nodig zijn, omdat Christus de verzoening en de voldoening is.

5. Ten aanzien van de Erfzonde

leren zij: dat na de val van Adam alle mensen volgens de natuur voortgeplant, met de zonde geboren worden, dat wil zeggen, zonder vrees voor God en met begeerten; en dat dit verdoemt en nu ook de eeuwige dood brengt over hen die niet wedergeboren worden door de doop en door de Heilige Geest; dat het is een verstoken zijn van de oorspronkelijke gerechtigheid en met dit verstoken zijn een ongeordende schikking van de delen van de ziel en een verdorven gesteldheid.

Dat er een onderscheid is tussen de natuur zelf, waarin de mens geschapen is, welke ook na de val Gods schepsel is en blijft en tussen de erfzonde; dus dat er een onderscheid is tussen de verdorven natuur en tussen het bederf dat aan de onderliggende natuur is ingehecht en waardoor de natuur verdorven is; dat niemand dan God alleen het bederf van de natuur kan afscheiden van de natuur zelf; hetgeen in de gezegende wederopstanding volledig zal geschieden, omdat dan de natuur zelf, die de mens in de wereld ronddraagt, zonder de erfzonde zal wederopstaan en de eeuwige gelukzaligheid zal genieten; dat het een onderscheid is zoals tussen het werk Gods en het werk des duivels; dat deze zonde niet op die wijze de natuur is binnengevallen, alsof de satan een of ander boze substantieel geschapen had en dat met de natuur vermengd had, maar dat de medegeschapen en oorspronkelijke gerechtigheid was verloren; dat de erfzonde een bijkomend iets is; en dat de mens om reden hiervan vóór God geestelijk als het ware dood is.

Dat dit boze door Christus alleen wordt toegedekt en vergeven; dat het zaad zelf vanuit waar de mens wordt geformeerd, met die zonde besmet is; dat het ook vandaar is, dat de mens van zijn ouders slechte neigingen en een innerlijke onreinheid des harten ontvangt.

6. Ten aanzien van de Doop:

dat de doop niet eenvoudigweg water is, maar dat het is een op Goddelijk bevel genomen en met Gods Woord bezegeld en zo geheiligd water; dat de deugd, het werk, de vrucht en het einddoel van de doop is, dat de mensen gezaligd en tot de christelijke gemeenschap samen gekozen worden; dat door de doop wordt aangeboden de overwinning over de dood en de duivel, de vergeving van de zonde, de genade Gods, Christus met al Zijn werken en de Heilige Geest met al Zijn gaven en de eeuwige gezegendheid aan allen en de afzonderlijke mensen die geloven; of het geloof ook door de doop aan de kleine kinderen wordt gegeven, ligt te diep dan dat men naarstig op het onderzoek hiervan moet ingaan.

Dat de onderdompeling in het water de afsterving van de oude mens en de wederopstanding van de nieuwe betekent; dat zij derhalve ‘het bad der wederverwekking’ genoemd kan worden en waarlijk een bad in het Woord en verder in de dood en de begrafenis van Christus; dat het leven van de christen een dagelijkse doop is, eenmaal zo aangevangen zijnde; dat het water dit niet uitwerkt, maar het Woord Gods, dat in en met het water is en het geloof van Gods Woord, aan het water toegevoegd; dat daaruit volgt dat de doping in de Naam Gods, weliswaar door mensen plaatsvindt, maar niet is, maar uit God zelf; dat de doop de erfzonden niet wegneemt, door de slechte begeerten uit te blussen, maar de toerekening ervan.

Anderen echter onder de hervormden geloven dat de doop een uiterlijk waterbad is, waardoor de innerlijke afwassing van zonden wordt aangeduid; dat hij niet de wederverwekking, het geloof, de genade Gods en het heil aanbrengt, maar die slechts betekent en bezegelt; en dat die dingen niet in en met de doop worden aangebracht, maar daarna met de groeiende leeftijd; en dat alleen de uitverkorenen de genade van Christus en de gave van het geloof ontvangen; en dat, omdat het heil niet afhangt van de doop, bij afwezigheid van een gewone bedienaar de doop door een ander verricht kan worden.

7. Ten aanzien van het Heilig Avondmaal:

de hervormden, die Lutheranen worden genoemd, leren dat in het Heilig Avondmaal of Sacrament des Altaars, het Lichaam en het Bloed van Christus waarlijk en substantieel aanwezig zijn en dat zij tezamen met het brood en de wijn waarlijk worden uitgedeeld en aangenomen; en dat derhalve het ware Lichaam en het ware Bloed van Christus in, met en onder het brood en de wijn zijn en aan de christenen te nuttigen en te drinken worden gegeven; en dat zij derhalve niet eenvoudig brood en wijn zijn, maar opgesloten in en vastgehecht aan het Woord en dat dit maakt dat zij het Lichaam en het Bloed van Christus zijn; want wanneer het Woord tot het element toetreedt, ontstaat het Sacrament; dat het evenwel niet een transsubstantiatie is, zodanig als het voor de pauselijken is; dat het een spijs

.....

van de ziel is, de nieuwe mens voedende en versterkende; dat het werd ingesteld, opdat het geloof zijn krachten zal herstellen en hervatten, vergeving van de zonde gegeven zal worden en het nieuwe leven, dat Christus voor ons heeft verdiend; dat zo het lichaam en het bloed van Christus niet slechts geestelijk door het geloof, maar ook met de mond, op bovennatuurlijke wijze, op grond van de sacramentale vereniging met het brood en de wijn, worden genomen; dat de waardigheid van dat Avondmaal alleen in gehoorzaamheid bestaat en in de verdienste van Christus, welke door het ware geloof wordt toegevoegd; in één woord, dat de sacramenten, het avondmaal van de Heer en de doop, de getuigenissen van de wil en van de genade Gods jegens de mensen zijn; en dat het sacrament van het Avondmaal de belofte is van de vergeving van de zonden door het geloof; dat het de harten beweegt om te geloven; en dat de Heilige Geest door het Woord en de sacramenten werkt; dat de wijding van de bedienaar die dingen niet voortbrengt, maar dat het alleen aan de almachtige kracht van de Heer moet worden toegekend; dat zowel waardige als onwaardige mensen het ware Lichaam en het ware Bloed van Christus, zoals Hij op het kruis hing, ontvangen, maar de waardige mens tot heil, de onwaardige tot verdoemenis; dat diegenen waardig zijn, die geloof hebben; dat niemand tot dat Avondmaal gedwongen moet worden, maar dat eenieder, wanneer de geestelijke honger hem dringt, toetrede.

Andere hervormden echter leren, dat in het Heilig Avondmaal het Lichaam en het Bloed van Christus slechts geestelijk worden genomen en dat het brood en de wijn daar slechts tekenen, typen, symbolen, merktekenen, figuren en gelijkenissen zijn; dat Christus niet met het Lichaam tegenwoordig is, maar alleen met de kracht en de werking vanuit Zijn Goddelijk Wezen; maar dat er in de hemel verbinding is volgens de vergemeenschapping van de afzonderlijke eigenschappen; dat de waardigheid van dit Avondmaal niet slechts van het geloof, maar ook van de voorbereiding afhangt; dat alleen de waardige mens de deugd ervan ontvangt, maar de onwaardige slechts het brood en de wijn.

Hoewel deze meningsverschillen er zijn, komen niettemin alle hervormden hierin samen, dat zij die waardig dat Heilig Avondmaal willen houden, in elk geval boete hebben te doen; de Lutheranen, dat indien zij niet van de boze werken boete hebben gedaan en toch toetreden, tot in het eeuwige verdoemd zijn; en de Engelsen, dat anders de duivel in hen zal binnengaan zoals in Judas; dit staat vast uit de gebeden die vóór de communie worden voorgelezen.

8. Ten aanzien van de Vrije Keuze:

zij maken onderscheid tussen de staat vóór de val, na de val, na het ontvangen geloof en de vernieuwing en na de wederopstanding.

Dat de mens na de val in de geestelijke en de Goddelijke dingen vanuit eigen krachten volstrekt niets kan aanvangen, denken, verstaan, geloven, willen, werken en medewerken, noch zich tot de genade kan aanvoegen of aanpassen, maar dat de natuurlijke keuze zich alleen tot die dingen uitstrekt die tegen God zijn en God mishagen; aldus dat de mens in de geestelijke dingen is zoals een stronk, maar dat hij toch een vatbaarheid heeft, niet actief maar passief, waardoor hij tot het goede gekeerd kan worden door de genade Gods; dat evenwel de vrije keuze aan de mens na de val is overgelaten om het Woord Gods te kunnen horen en niet te kunnen horen en dat zo een vonkje geloof in het hart kan worden ontstoken, dat de vergeving van de zonde ter wille van Christus omhelst en vertroost.

Dat evenwel de menselijke wil de vrijheid heeft om de burgerlijke gerechtigheid te betrachten en om de dingen uit te kiezen die aan de rede zijn onderworpen.

9. Ten aanzien van de Kerk: dat de Kerk de vergadering en gemeenschap der heiligen is en dat zij verspreid is over het algehele wereldronde bij hen die dezelfde Christus en dezelfde Heilige Geest en dezelfde sacramenten hebben, om het even of zij eendere dan wel niet eendere overleveringen hebben; en dat het voornamelijk een gezelschap van het geloof is; en

dat deze Kerk alleen het Lichaam van Christus is en dat de goeden feitelijk en in naam de Kerk zijn, maar de bozen alleen in naam; dat de bozen en de huichelaars, omdat zij er tussendoor zijn gemengd, leden van de Kerk zijn volgens de uiterlijke tekenen ervan, als zij slechts niet zijn uitgebannen, maar dat zij niet leden zijn van het lichaam van Christus. Dat de kerkelijke riten, die ceremonies worden genoemd, niet ter zake doen en dat die niet de eredienst Gods zijn, noch een deel van de eredienst Gods; dat derhalve de Kerk de vrijheid heeft om zulke dingen in te stellen, te veranderen en af te schaffen, zoals de verschillen in kleding, tijden, dagen, spijsen en andere dingen; en dat derhalve geen Kerk een andere om zulke dingen moet veroordelen.

10. Dit zijn in kort bestek de leerstellingen van de Kerk en religie van de hervormden; aan de leerstellingen echter die worden geleerd door: de schwengfeldianen, de pelagianen, de manicheeërs, de donatisten, de anabaptisten, de arminianen, de zwinglianen, de antitrinitariërs, de socianen, de arianen en heden ten dage de quakers en de hernhutters, wordt voorbijgegaan, omdat die als ketters door de Kerk der hervormden zijn afgekeurd en verworpen.

APOCALYPS of het BOEK OPENBARING

Hoofdstuk 1

1. *De openbaring van Jezus Christus, welke God hem gegeven heeft om Zijn dienstknechten aan te wijzen de dingen die snellijk moeten geschieden en die Hij heeft aangeduid, zedende door Zijn engel aan Zijn dienstknecht Johannes.*
2. *Dewelke betuigt heeft het Woord Gods en de getuigenis van Jezus Christus, alle dingen die hij heeft gezien.*
3. *Gezegend hij die leest en zij die horen de woorden der profetie en die de dingen bewaren welke in dezelve geschreven zijn, omdat de tijd nabij is.*
4. *Johannes aan de zeven Kerken die in Azië zijn: Genade zij u en vrede van Hem, Die is en Die was en Die komen zal; en van de zeven Geesten die in de aanblik van Zijn troon zijn.*
5. *En van Jezus Christus, Hijzelf de getrouwe Getuige, Hijzelf de Eerstgeborene vanuit de doden en Hijzelf de Vorst der koningen der aarde, liefhebbende ons en wassende ons van onze zonden in Zijn bloed.*
6. *En ons maakt koningen en priesters van God en Zijn Vader: Hem zij de heerlijkheid en de sterkte tot in de eeuwen der eeuwen.*
7. *Zie, Hij komt met de wolken en zien zal Hem alle oog en zij die Hem doorstoken hebben en alle stammen der aarde zullen over Hem rouw bedrijven; ja, amen.*
8. *Ik ben de Alfa en de Omega, de Aanvang en het Einde, zegt de Heer, Die is en Die was en Die komen zal, Die de Almachtige is.*
9. *Ik, Johannes, die en uw broeder en medegenoot in de verdrukking is en in het koninkrijk en in de geduldige verwachting van Jezus Christus. Ik was op het eiland genaamd Patmos, om het Woord Gods en om de getuigenis van Jezus Christus.*
10. *Ik werd in de geest op de dag des Heren en ik hoorde achter mij een grote stem evenals van een bazuin.*
11. *Zeggende: Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste; hetgeen gij ziet, schijf dat in een boek en zend het aan de Kerken: aan die in Azië, naar Efeze en naar*

Smyrna en naar Pergamus en naar Thyatire en naar Sardes en naar Filadelfia en naar Laodicea.

12. En ik keerde mij om, om te zien de stem die met mij sprak; en mij omgekeerd hebbende, zag ik zeven gouden kandelaren.

13. En in het midden van de zeven kandelaren een, de Zoon des mensen gelijk zijnde, bekleed met een talaar en omgord aan de borsten met een gouden gordel.

14. En Zijn hoofd en de haren blank evenals blanke wol, evenals sneeuw en Zijn ogen evenals een vlam vuurs.

15. En Zijn voeten aan blinkend koper gelijk, evenals in een oven geblaakt en Zijn stem evenals een stem van vele wateren.

16. En hebbende in Zijn rechterhand zeven sterren en vanuit Zijn mond een tweesnijdend scherp slagzwaard uitgaande; en Zijn aangezicht evenals de zon schijnt in haar macht.

17. En toen ik Hem zag, viel ik aan Zijn voeten evenals dood en Hij legde Zijn rechterhand op mij, zeggende tot mij: Vrees niet; Ik ben de Eerste en de Laatste.

18. En Die levend ben en Ik ben dood geweest; en zie, levend ben Ik tot in de eeuwen der eeuwen, amen; en Ik heb de sleutels der hel en des doods.

19. Schrijf de dingen die gij gezien hebt en de dingen die zijn en de dingen die zullen zijn na deze.

20. Het mysterie der zeven sterren die gij gezien hebt in Mijn rechterhand en de zeven gouden kandelaren: de zeven sterren zijn de engelen der zeven Kerken en de zeven kandelaren die gij gezien hebt, zijn de zeven Kerken.

DE GEESTELIJKE ZIN

De inhoud van het gehele hoofdstuk.

Dat deze openbaring uit de Heer alleen is en dat zij wordt opgenomen door hen die in Zijn Nieuwe Kerk, die het Nieuwe Jeruzalem is, zullen zijn en de Heer erkennen als de God van hemel en aarde: beschreven wordt ook de Heer ten aanzien van het Woord.

De inhoud van de afzonderlijke verzen.

De openbaring van Jezus Christus, betekent de voorzeggingen uit de Heer ten aanzien van Hemzelf en over Zijn Kerk, hoedanig deze zal zijn in haar einde en hoedanig zij daarna zal worden; welke God hem gegeven heeft om Zijn dienstknechten aan te wijzen, betekent voor hen die in het geloof vanuit de naastenliefde zijn; de dingen die snellijk moeten geschieden, betekent dat zij zeker zullen gebeuren, opdat de Kerk niet zal vergaan; en die Hij heeft aangeduid, zendende door Zijn engel aan Zijn dienstknecht Johannes, betekent die uit de Heer zijn geopenbaard door de hemel aan hen die in het goede van het leven zijn vanuit de naastenliefde en het geloof ervan; dewelke betuigd heeft het Woord Gods en de getuigenis van Jezus Christus, betekent hen die vanuit het hart en zo in het licht, het Goddelijk Ware vanuit het Woord opnemen en erkennen dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is; alle dingen die hij heeft gezien, betekent de verlichting van hen in alle dingen die in deze openbaring zijn; gezegend hij die leest en zij die horen de woorden van de profetie en die de dingen bewaren die in dezelve geschreven zijn, betekent de gemeenschap van degenen met de engelen van de hemel, die leven volgens de Leer van het Nieuwe Jeruzalem; omdat de tijd nabij is, betekent dat de staat van de Kerk zodanig is dat zij niet langer kan aanhouden, wil er verbinding van haar met de Heer zijn; Johannes aan de zeven Kerken, betekent tot allen die in de christelijke wereld zijn, waar het Woord is en daardoor de Heer bekend is en die tot de

Kerk toetreden; die in Azië zijn, betekent tot hen die vanuit het Woord in het licht van de waarheid zijn; genade zij u en vrede, betekent de Goddelijke begroeting; van Hem Die is en Die was en Die komen zal, betekent uit de Heer, Die eeuwig en oneindig en Jehovah is; en van de zeven geesten, die in de aanblik van de troon zijn, betekent uit de algehele hemel, waar de Heer in Zijn Goddelijk Ware is; van Jezus Christus, betekent het Goddelijk Menselijke; Hijzelf de getrouwe Getuige, betekent, namelijk het Goddelijk Ware Zelf; de Eerstgeborene vanuit de doden, betekent, Hij is het Goddelijk Goede Zelf; en Hijzelf de Vorst [der koningen] der aarde, betekent vanuit Wie al het ware vanuit het goede in de Kerk is; liefhebbende ons en wassende ons van onze zonden, betekent Die vanuit de Liefde en de Barmhartigheid de mensen hervormt en wederverwekt door Zijn Goddelijke ware dingen vanuit het Woord; en ons maakt koningen en priesters, betekent Die geeft dat zij die geboren zijn uit Hem, dat wil zeggen, wederverwekt, in de wijsheid vanuit de Goddelijke ware dingen en in de liefde vanuit de Goddelijke goede dingen zijn; Gode en Zijn Vader, betekent aldus beelden van Zijn Goddelijke Wijsheid en van Zijn Goddelijke Liefde; Hem zij de heerlijkheid en de sterkte tot in de eeuwen der eeuwen, betekent Wie alleen de Goddelijke Majesteit en de Goddelijke Almacht is tot in het eeuwige; amen, betekent de Goddelijke bevestiging vanuit de Waarheid, dus vanuit Hemzelf; en Hij komt met de wolken des hemels, betekent dat de Heer Zich zal openbaren in de zin van de letter van het Woord en de geestelijke zin ervan zal openen aan het einde van de Kerk; en zien zal Hem alle oog, betekent dat zij allen zullen erkennen die vanuit de aandoening in het verstand van het Goddelijk Ware zijn; en zij die Hem doorstoken hebben, betekent dat ook degenen zullen zien die in de Kerk in de valse dingen zijn; en alle stammen der aarde zullen rouw bedrijven, betekent dat dit zal zijn wanneer er geen goede en ware dingen langer in de Kerk zijn; ja, amen, betekent de Goddelijke bevestiging dat het zo zal zijn; Ik ben de Alfa en de Omega, de Aanvang en het Einde, betekent Die is het Zelf en het Enige van Eersten tot Laatste, vanuit Wie alle dingen zijn; dus Die de Liefde Zelf en de Enige Liefde is, de Wijsheid Zelf en de Enige Wijsheid en het Leven Zelf en het Enige Leven in Zich en zo de Schepper, Heiland en Verlichter uit Zich en vandaar het al in alle dingen van de hemel en van de Kerk; zegt de Heer, Die is en Die was en Die komen zal, betekent Die eeuwig en oneindig en Jehovah is; en de Almachtige, betekent Die is, leeft en kan vanuit Zichzelf en Die alle dingen regeert vanuit eersten door laatste; Ik, Johannes, die en uw broeder en uw medegenoot is, betekent hen die in het goede van de naastenliefde en daaruit in de ware dingen van het geloof zijn; in de verdrukking en in het koninkrijk en in de geduldige verwachting van Jezus Christus, betekent de dingen die in de Kerk bestookt zijn door de boze en valse dingen, maar die door de Heer, wanneer Hij komen zal, verwijderd moeten worden; ik was op het eiland Patmos, betekent de staat en de plaats waarin hij verlicht heeft kunnen worden; om het Woord Gods en de getuigenis van Jezus Christus, betekent opdat vanuit het hart en zo in het licht zal worden opgenomen het Goddelijk Ware vanuit het Woord en erkend zal worden dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is; ik werd in de geest op de dag des Heren, betekent de geestelijke staat toen vanuit de Goddelijke invloeiing; en ik hoorde achter mij een grote stem evenals van een bazuin, betekent de duidelijke doorvatting van het Goddelijk Ware vanuit de hemel onthuld; zeggende, Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste, betekent Die is het Zelf en het Enige van eersten tot laatste, vanuit Wie alle dingen zijn; en meer dingen zoals eerder; hetgeen gij ziet, schrijf dat in een Boek, betekent dat die dingen onthuld mogen worden aan het nageslacht; en zend het aan de Kerken; aan die in Azië, betekent voor degenen in de christelijke wereld die in het licht van de waarheid vanuit het Woord zijn; naar Efeze en naar Smyrna en naar Pergamus en naar Thyatire en naar Sardes en naar Filadelfia en naar Laodicea, betekent in het bijzonder volgens de staat van de opneming van eenieder; en ik keerde mij om, om te zien de stem die met mij sprak, betekent de omkering van de staat van hen die in het goede van het leven zijn, ten aanzien van de doorvatting van het ware in het Woord, als zij zich tot de Heer keren; en mij omgekeerd hebbende, zag ik zeven gouden kandelaren, betekent de Nieuwe Kerk, die uit de verlichting

uit de Heer vanuit het Woord zal zijn; en in het midden van de zeven kandelaren een, de Zoon des mensen gelijk zijnde, betekent de Heer ten aanzien van het Woord, uit Wie zij is; bekleed met een telaar, betekent het Goddelijke, voortgaande, namelijk het Goddelijk Ware; en omgord aan de borsten met een gouden gordel, betekent het Goddelijke, voortgaande en tevens verbindend, namelijk het Goddelijk Goede; en Zijn hoofd en de haren blank evenals wol, evenals sneeuw, betekent de Goddelijke Liefde van de Goddelijke Wijsheid in eersten en in laatsten; en Zijn ogen evenals een vlam vuurs, betekent de Goddelijke Wijsheid van de Goddelijke Liefde; en Zijn voeten aan blinkend koper gelijk, evenals in een oven geblaakt, betekent het natuurlijk Goddelijk Goede; en Zijn stem evenals een stem van vele wateren, betekent het natuurlijk Goddelijk Ware; en hebbende in Zijn rechterhand zeven sterren, betekent alle erkentnissen van het goede en het ware in het Woord vanuit Hemzelf; en vanuit Zijn mond een tweesnijdend scherp slagzwaard uitgaande, betekent de verstrooiing van de valse dingen door het Woord en door de leer daaruit, uit de Heer; en Zijn aangezicht evenals de zon schijnende in macht, betekent de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid, welke Hijzelf zijn en uit Hemzelf voortgaan; en toen ik hem zag, viel ik aan Zijn voeten evenals dood, betekent ten gevolge van een zodanige aanwezigheid van de Heer het begeven van het eigen leven; en Hij legde Zijn rechterhand op mij, betekent het leven uit Hem toen ingeblazen; zeggende tot mij: Vrees niet, betekent de wederopwekking en dan vanuit de diepste vernedering de aanbedding; Ik ben de Eerste en de Laatste, betekent dat Hij eeuwig en oneindig is, dus Hij alleen is God; en Die levende ben, betekent Die alleen het Leven is en uit Wie alleen het Leven is; en Ik ben dood geweest, betekent dat Hij in de Kerk is veronachtzaamd en Zijn Goddelijk Menselijke niet erkend; en zie, levend ben Ik tot in de eeuwen, betekent dat Hij het eeuwige Leven is; amen, betekent de Goddelijke bevestiging dat het de waarheid is; en Ik heb de sleutels van de hel en van de dood, betekent dat Hij alleen kan zaligen; schrijf de dingen die gij gezien hebt en de dingen die zijn en de dingen die zullen zijn na deze, betekent opdat alle dingen die nu worden geopenbaard, voor het nageslacht zijn; het mysterie der zeven sterren die gij gezien hebt in Mijn rechterhand en de zeven gouden kandelaren, betekent de verborgenheden in de gezichten ten aanzien van de nieuwe hemel en ten aanzien van de Nieuwe Kerk; de zeven sterren zijn de engelen van de zeven Kerken, betekent de Nieuwe Kerk in de hemelen, namelijk de nieuwe hemel; en de zeven kandelaren die gij gezien hebt, zijn de zeven Kerken.

DE ONTVOUWING

1. Wat de geestelijke zin is, was tot dusver onbekend; dat die is in de afzonderlijke dingen van het Woord, is in het werk ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem ten aanzien van de Gewijde Schrift’ nrs. 5-26, getoond en dat het Woord zonder die in vele plaatsen niet kan worden verstaan; die zin verschijnt niet in de zin van de letter, die is immers daarin gelegen zoals de ziel in het lichaam.

Het is bekend dat er het geestelijke en het natuurlijke is en dat het geestelijke invloed in het natuurlijke en zich zichtbaar en voelbaar vertoont in de vormen die onder het gezicht en de tast vallen en dat het geestelijke zonder die vormen niet anders wordt doorvat, dan zoals de aandoening en het denken of zoals de liefde en de wijsheid, die van het gemoed zijn; dat de aandoening en het denken of de liefde waardoor het is te worden aangedaan, geestelijk zijn, erkent men; dat die beide vermogens van de ziel zich vertonen in de vormen in het lichaam, die de zin- en beweegorganen worden genoemd, is bekend; en verder ook dat zij één maken en wel zozeer één dat als het gemoed denkt, de mond het op hetzelfde ogenblik uitspreekt en als het gemoed wil, het lichaam het op hetzelfde moment uitvoert; daaruit blijkt dat er een volmaakt één-zijn is van de geestelijke en de natuurlijke dingen bij de mens.

Iets eenders is in alle en de afzonderlijke dingen van de wereld; daar is het geestelijke, dat het binnenste van de oorzaak is en is het natuurlijke, dat van de uitwerking ervan is en die twee maken één; en in het natuurlijke verschijnt het geestelijke niet, omdat dit daarin gelegen is zoals de ziel in het lichaam en zoals het binnenste van de oorzaak in de uitwerking, zoals gezegd.

Iets eenders is het met het Woord; dat dit in zijn schoot geestelijk is, omdat het Goddelijk is, kan door niemand worden ontkend; maar omdat het geestelijke niet verschijnt in de zin van de letter, die natuurlijk is, was derhalve de geestelijke zin tot dusver onbekend; ook heeft hij niet eerder bekend kunnen worden dan toen de echte ware dingen uit de Heer werden onthuld, want daarin is die zin.

Vandaar is het dat de Apocalyps tot dusver niet werd verstaan.

Opdat er echter geen twijfel zal zijn dat zulke dingen daarin gelegen zijn, moeten de afzonderlijke dingen worden ontvouwd en aangetoond door eendere dingen elders in het Woord.

De ontvouwing en aantoning volgt nu.

2. De openbaring van Jezus Christus, betekent de voorzeggingen uit de Heer over Hemzelf en over Zijn Kerk, hoedanig deze zal zijn in haar einde en hoedanig zij daarna zal worden, zowel in de hemelen als op aarde.

Met de openbaring van Jezus Christus worden alle voorzeggingen aangeduid en omdat deze uit de Heer zijn, wordt er gezegd de ‘openbaring van Jezus Christus’; dat zij gaan over de Heer en over Zijn Kerk, zal uit de ontvouwingen blijken.

In het Boek Openbaring wordt niet gehandeld over de opeenvolgende staten van de Kerk, te minder over de opeenvolgende staten van koninkrijken, zoals sommigen tot dusver hebben geloofd; maar daar wordt vanaf de aanvang tot het einde gehandeld over de laatste staat van de Kerk in de hemelen en op aarde en dan over het Laatste Oordeel en daarna over de Nieuwe Kerk, die het Nieuwe Jeruzalem is; dat deze Nieuwe Kerk het einddoel van dit werk is, is duidelijk en daarom handelen die dingen die voorafgaan over de staat van de Kerk zodanig als hij is vlak vóór die Kerk; maar in welke reeks over die dingen wordt gehandeld, kan men zien uit de inhoud van de afzonderlijke hoofdstukken en duidelijker onderscheiden uit de ontvouwing van de afzonderlijke verzen.

3. Welke God hem gegeven heeft om Zijn dienstknechten aan te wijzen, betekent voor hen die in het geloof vanuit de naastenliefde zijn, of in de ware dingen van de wijsheid vanuit het goede van de liefde.

Met aanwijzen wordt aangeduid openbaren en met de dienstknechten worden hier degenen aangeduid die in het geloof vanuit de naastenliefde zijn; aan hen worden deze dingen geopenbaard, omdat zij verstaan en opnemen; onder de dienstknechten worden in de geestelijke zin diegenen verstaan die in de ware dingen zijn en omdat de ware dingen vanuit het goede zijn, worden onder de dienstknechten degenen verstaan die in de ware dingen vanuit het goede zijn en dus eveneens degenen die in de wijsheid vanuit de liefde zijn, omdat de wijsheid is van het ware en de liefde is van het goede; en verder diegenen die in het geloof vanuit de naastenliefde zijn, omdat ook het geloof is van het ware en de naastenliefde van het goede is; en omdat de echte geestelijke zin los staat van de persoon, worden daarom in die zin door de dienstknechten de ware dingen aangeduid; omdat nu de ware dingen aan de goede van dienst zijn, door dat te leren, wordt daarom in het algemeen en eigenlijk onder de dienstknecht in het Woord het ‘van dienst zijn’ verstaan, of hij die, of dat wat van dienst is; in die zin worden niet alleen de profeten dienstknechten Gods genoemd, maar ook de Heer ten aanzien van Zijn Menselijke; dat de profeten dienstknechten Gods werden genoemd, staat vast uit deze plaatsen: *‘Jehovah heeft tot u gezonden al Zijn dienstknechten, de profeten’*, (Jeremia

25:4); *‘Hij heeft Zijn verborgenheid onthuld aan Zijn dienstknechten, de profeten’*, (Amos 3:7).

‘Hij heeft voor ons gegeven door de hand van Zijn dienstknechten, de profeten’, (Daniël 9:10); en Mozes wordt de dienstknecht van Jehovah genoemd, (Maleachi 3:22); de oorzaak hiervan is deze, dat onder de profeet in de geestelijke zin het Ware van de leer wordt verstaan, waarover hierna.

En omdat de Heer het Goddelijk Ware zelf was, dat ook het Woord is en Hijzelf uit hoofde hiervan de Profeet werd geheten en in de wereld van dienst was en tot in het eeuwige aan allen van dienst is door te leren, wordt daarom ook Hijzelf hier en daar de Dienstknecht van Jehovah genoemd, zoals in de volgende plaatsen: *‘Vanwege de arbeid Zijner ziel zal Hij zien, Hij zal verzadigd worden; door Zijn wetenschap zal Mijn gerechte Dienstknecht velen rechtvaardig maken’*, (Jesaja 53:11).

‘Zie Mijn dienstknecht zal voorzichtig handelen; Hij zal opgeheven en verhoogd en zeer verheven worden’, (Jesaja 52:13).

‘Zie, Mijn Dienstknecht op wie Ik steun, Mijn Uitverkorene, welbehagen heeft Mijn ziel; Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven’, (Jesaja 42:1,19); deze dingen over de Heer.

Evenzo David, waar onder hem de Heer wordt verstaan, zoals in deze plaatsen:

‘Ik, Jehovah, zal hun tot een God zijn en Mijn Dienstknecht David Vorst in het midden van hen’, (Ezechiël 34:24).

‘Mijn Dienstknecht David zal Koning over hen zijn, opdat zij allen één Herder hebben’, (Ezechiël 37:24).

‘Ik zal deze stad beschermen om haar te behouden, om Mijnentwil en om Davids, Mijns Dienstknechts wil’, (Jesaja 37:35; Psalm 78:70-72; Psalm 89:4,5,21); dat onder David in deze plaatsen de Heer wordt verstaan, zie het werk *‘De Leer van het Nieuwe Jeruzalem over de Heer’*, de nrs. 43,44.

De Heer Zelf zegt van Zich evenzo: *‘Zo wie onder u zal willen groot worden, zal uw dienaar moeten zijn en zo wie onder u zal willen de eerste zijn, hij zal uw knecht moeten zijn; zoals de Zoon des mensen niet is gekomen om bediend te worden, maar om te bedienen’*, (Mattheüs 20:25-28; Markus 10:42-44; Lukas 22:27; 12:37); dit zegt de Heer, omdat onder de dienstknecht en de dienaar degene wordt verstaan die van dienst is en bedient door te leren en los van de persoon het Goddelijk Ware, dat Hijzelf was.

Wanneer dus onder de dienstknecht degene wordt verstaan die het Goddelijk Ware leert, dan is het duidelijk dat onder de dienstknechten in deze plaats van het Boek Openbaring degenen worden verstaan die in de ware dingen vanuit het goede zijn, of in het geloof vanuit de naastenliefde.

Omdat dezen kunnen leren vanuit de Heer, dat wil zeggen, de Heer kan leren en bedienen door hen; in deze zin worden zij dienstknechten genoemd, bij Mattheüs: *‘In de voleinding der eeuw, wie is de getrouwe en voorzichtige Dienstknecht, die Zijn Heer zal aanstellen over zijn dienstvolk, om hun lieden spijs te geven te zijner tijd: gezegend deze Dienstknecht die de Heer zal gevonden hebben aldus doende’*, (Mattheüs 24:45); en bij Lukas:

‘Gezegend deze Dienstknechten die de Heer komende, zal wakende gevonden hebben; voorwaar, Ik zeg u, dat Hij Zich zal aangorden en hen zal doen aanzitten en bij hen komende zal Hijzelf hen bedienen’, (Lukas 12:37).

In de hemel worden al degenen dienstknechten van de Heer genoemd die in het geestelijk rijk van Hem zijn, maar dienaren zij die in het hemels rijk van Hem zijn; de oorzaak hiervan is deze, dat zij die in het geestelijk rijk van Hem zijn, in de wijsheid vanuit het Goddelijk Ware zijn en zij die in het hemels rijk zijn, in de liefde vanuit het Goddelijk Goede zijn; en het Goede bedient en het Ware is van dienst.

In de tegengestelde zin echter worden onder de dienstknechten degenen verstaan die de duivel dienen; dezen zijn in de staat zelf van het knechtschap; degenen echter die de Heer dienen, zijn in de staat van de vrijheid; zoals eveneens de Heer leert, (Johannes 8:32-36).

4. De dingen die snellijk moeten geschieden, betekent dat zij zeker zullen geschieden, opdat de Kerk niet zal vergaan.

Onder snellijk moeten geschieden, wordt niet verstaan dat die dingen die in het Boek Openbaring zijn voorzgd, terstond en snel zullen plaatsvinden, maar dat zij zeker zullen geschieden en dat indien zij niet geschieden, de Kerk moet vergaan; in de Goddelijke idee en vandaar in de geestelijke zin, is geen tijd, maar in plaats van tijd is er staat; en omdat snellijk tot de tijd behoort, wordt daarmee het zekere aangeduid en dat het vóór zijn tijd zal geschieden; het Boek Openbaring immers is in de eerste eeuw gegeven en nu zijn er zeventien eeuwen voorbijgegaan; waaruit blijkt dat met snellijk datgene wordt aangeduid wat ermee overeenstemt, namelijk het zekere.

Eendere dingen liggen ook opgesloten in de woorden van de Heer: *‘Zo die dagen niet verkort werden, niet enig vlees zou behouden worden, maar om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden’*, (Mattheüs 24:22), waaronder ook wordt verstaan, dat indien niet de Kerk vóór haar tijd beëindigd zou worden, zij geheel en al zou vergaan; er wordt in dat hoofdstuk gehandeld over de Voleinding der eeuw en over de Komst van de Heer; en onder de Voleinding der eeuw wordt de laatste tijd van de oude Kerk verstaan en onder de Komst van de Heer de eerste staat van de nieuwe Kerk.

Gezegd werd, dat er in de Goddelijke idee geen tijd is, maar de tegenwoordigheid van alle dingen die geweest zijn en die zullen zijn; en daarom wordt bij David gezegd: *‘Duizend jaren in Uw ogen zoals de dag van gisteren’*, (Psalm 90:4); en bij dezelfde: *‘Ik zal verkondigen aangaande het besluit: Jehovah heeft tot mij gezegd: Mijn Zoon, Gij, heden heb Ik U gegeneerd’*, (Psalm 2:7); heden is de tegenwoordigheid van de Komst van de Heer.

Vandaar is het ook, dat een volledige periode in het Woord wordt genoemd ‘dag’ en de eerste staat ervan ‘ochtendschemering en morgen’ en de laatste ‘avond en nacht’.

5. En die Hij heeft aangeduid, zendende door Zijn engel aan Zijn dienstknecht Johannes, betekent die uit de Heer zijn onthuld door de hemel aan hen die in het goede van het leven zijn vanuit de naastenliefde en het geloof ervan.

Onder Hij heeft aangeduid, zendende door Zijn engel, wordt in de geestelijke zin verstaan de dingen die onthuld zijn vanuit de hemel of door de hemel uit de Heer; onder engel immers wordt in het Woord hier en daar de engelenhemel verstaan en in de hoogste zin de Heer Zelf; de oorzaak hiervan is deze: dat nooit enig engel afgescheiden van de hemel spreekt met de mens; er is immers een zodanige verbinding van eenieder met allen daar, dat eenieder vanuit de gemeenschap spreekt, hoewel de engel zich daarvan niet bewust is; de hemel immers is in de aanblik van de Heer zoals één mens, wiens Ziel de Heer Zelf is; en daarom spreekt de Heer door de hemel met de mens, zoals de mens vanuit zijn ziel door het lichaam met een ander; en dit vindt plaats in verbinding met alle en de afzonderlijke dingen van zijn gemoed en in het midden daarvan zijn de dingen die hij spreekt; maar deze verborgenheid kan niet in het kort ontwikkeld worden; zij is voor een deel ontvouwd in het werk ‘de Wijsheid der engelen aangaande de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid’; daaruit blijkt, dat met de engel de hemel wordt aangeduid en in de hoogste zin de Heer; dat de Heer onder de engel in de hoogste zin wordt verstaan, is omdat de hemel niet hemel is vanuit het eigene van de engelen, maar vanuit het Goddelijke van de Heer, vanuit welke zij de liefde en de wijsheid, ja zelfs het leven hebben; vandaar is het, dat de Heer Zelf in het Woord Engel wordt geheten.

Hieruit blijkt, dat niet de engel vanuit zich met Johannes sprak, maar de Heer door middel van de hemel door hem. Dat onder die woorden wordt verstaan dat de dingen zijn onthuld aan hen die in het goede van het leven zijn vanuit de naastenliefde en het geloof ervan, omdat dezen onder Johannes worden verstaan; onder de twaalf discipelen van de Heer of de apostelen immers zijn allen verstaan die uit de Kerk in de ware dingen vanuit het goede zijn en in de abstracte zin alle dingen van de Kerk en onder Petrus allen die in het geloof zijn en abstract

genomen het geloof zelf; onder Jakobus zij die in de naastenliefde zijn en abstract genomen de naastenliefde zelf; en onder Johannes zij die in het goede van het leven zijn vanuit de naastenliefde en het geloof ervan en abstract genomen het goede van het leven zelf daaruit; dat deze dingen onder Johannes, Petrus en Jakobus in het Woord van de evangelisten zijn verstaan, zie het werkje ‘Het Nieuwe Jeruzalem en haar hemelse Leer’, uitgegeven in Londen in het jaar 1758, nr. 122.

Omdat nu het goede van het leven vanuit de naastenliefde en het geloof ervan de Kerk maakt, werden daarom door de apostel Johannes de verborgenheden ten aanzien van de staat van de Kerk onthuld die in zijn gezichten zijn bevat.

Dat met alle namen van personen en plaatsen in het Woord dingen van de hemel en van de Kerk worden aangeduid, is met vele dingen getoond in het werk ‘Hemelse Verborgenheden’, ook in Londen uitgegeven.

Hieruit kan vaststaan dat onder ‘Hij heeft aangeduid, zendende door Zijn engel aan Zijn dienstknecht Johannes’ in de geestelijk zin wordt verstaan: de dingen die uit de Heer door de hemel zijn onthuld aan hen die in het goede van het leven zijn vanuit de naastenliefde en het geloof ervan; de naastenliefde immers werkt door het geloof het goede en niet de naastenliefde op zichzelf, noch het geloof op zichzelf.

6. Dewelke betuigd heeft het Woord Gods en de getuigenis van Jezus Christus, betekent hen die vanuit het hart en zo in het licht, het Goddelijk Ware vanuit het Woord opnemen en erkennen dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is.

Van Johannes wordt gezegd, dat hij betuigd heeft het Woord Gods; maar omdat onder Johannes al degenen worden verstaan die in het goede van het leven vanuit de naastenliefde en het geloof ervan zijn, zoals eerder in nr. 5 is gezegd, worden daarom in de geestelijke zin al diegenen verstaan; de engelen die in de geestelijke zin van het Woord zijn, weten nooit enige persoonsnaam die in het Woord wordt genoemd, maar alleen dat wat de persoon uitbeeldt en vandaar aanduidt, namelijk voor Johannes in de plaats het goede van het leven of het goede met de daad; dus allen in één samenvatting die in dat goede zijn; dezen getuigen, dat wil zeggen, zien, erkennen, nemen op vanuit het hart in het licht en belijden de ware dingen van het Woord, vooral dat ware daar, dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is, zoals kan vaststaan uit de plaatsen vanuit het Woord in het werk ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Heer’ overvloedig aangevoerd.

Onder Jezus Christus en onder het Lam in het Boek Openbaring, wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Menselijke en onder God de Heer ten aanzien van het Goddelijke Zelf.

Wat de geestelijke betekenis van de ‘getuigen’ aangaat, daarvan wordt gesproken met betrekking tot de Waarheid; de oorzaak hiervan is dat de waarheid in de wereld betuigd moet worden en dat wanneer zij betuigd is, wordt erkend; maar in de hemel getuigt de Waarheid zelf van zichzelf, omdat zij het Licht zelf van de hemel is; als immers de engelen de Waarheid horen, kennen zij haar terstond en erkennen haar ook; en omdat de Heer de Waarheid Zelf is, zoals Hijzelf leert bij, (Johannes 14:6), is Hijzelf in de hemel de Getuigenis van Zich; daaruit blijkt wat onder de getuigenis van Jezus Christus wordt verstaan; en daarom zegt de Heer: *‘Gijlieden, gij hebt tot Johannes gezonden en hij was der waarheid een getuige; doch Ik neem niet van een mens getuigenis aan’*, (Johannes 5:33,34); en elders: *‘Johannes kwam tot een getuigenis om van het Licht te getuigen; hij was het Licht niet; het Woord, hetwelk was bij God en God was en Vlees is geworden, was het ware Licht, hetwelk verlicht elk mens’*, (Johannes 1:1,2,7,8,14,34); en elders: *‘Jezus zei: Ik, Ik getuig van Mijzelven en Mijn Getuigenis is waar, omdat Ik weet vanwaar Ik gekomen ben en waarheen Ik ga’*, (Johannes 8:14); *‘Wanneer de Parakleet, de Geest der Waarheid, zal gekomen zijn, Die zal van Mij getuigen’*, (Johannes 15:26); onder de Parakleet, de Geest der Waarheid, wordt verstaan de

.....

Waarheid zelf, voortgaande uit de Heer; en daarom wordt van die gezegd, dat hij niet zal spreken uit zich, maar vanuit de Heer, (Johannes 16:13-15).

7. Alle dingen die hij heeft gezien, betekent de verlichting van hen in alle dingen die in deze openbaring zijn.

Onder alle dingen die hij heeft gezien, wordt in de geestelijke zin niet verstaan de dingen die Johannes heeft gezien; die dingen waren alleen visioenen; maar die welke zij zien die onder Johannes worden verstaan, namelijk degenen die in het goede van het leven zijn vanuit de naastenliefde en het geloof ervan, zoals eerder is gezegd; dezen zien in de visioenen van Johannes de verborgenheden ten aanzien van de staat van de Kerk, niet zozeer wanneer zijzelf ze lezen, maar wanneer zij ze onthuld zien.

Bovendien betekent zien verstaan en daarom wordt ook in de gewone spreektaal gezegd, dat men die zaak ziet en dat men ziet dat het een waarheid is; de mens heeft immers een gezicht ten aanzien van zijn geest, evenzeer als hij een gezicht heeft ten aanzien van zijn lichaam, maar de mens ziet met zijn geest geestelijke dingen, omdat hij ze vanuit het licht van de hemel ziet; maar met het lichaam de natuurlijke dingen, omdat hij ze vanuit het licht van de wereld ziet; en de geestelijke dingen zijn werkelijkheden, maar de natuurlijke dingen zijn de vormen ervan; het is het gezicht van de geest van de mens, dat het verstand wordt genoemd. Hieruit blijkt, wat onder ‘alle dingen die hij heeft gezien’ in de geestelijke zin wordt verstaan; evenzo in hetgeen volgt, waar gezegd wordt dat ‘hij zag’.

8. Gezegend hij die leest en zij die horen de woorden der profetie en die de dingen bewaren welke in dezelve geschreven zijn, betekent de gemeenschap van degenen met de engelen van de hemelen, die leven volgens de Leer van het Nieuwe Jeruzalem.

Onder gezegend wordt hier degene verstaan die ten aanzien van de geest in de hemel is; en dus, terwijl hij in de wereld leeft, in gemeenschap met de hemelse engelen is; deze immers is ten aanzien van de geest in de hemel; onder de woorden der profetie wordt niet iets anders verstaan dan de Leer van het Nieuwe Jeruzalem, want met de profeet wordt in de abstracte zin de Leer van de Kerk vanuit het Woord aangeduid, hier dus de Leer van de Nieuwe Kerk, namelijk het Nieuwe Jeruzalem; iets eenders met de profetie: met lezen, horen en bewaren de dingen die daarin geschreven zijn, wordt aangeduid die Leer willen weten en letten op de dingen die daar zijn en de dingen die daarin staan, doen, kortom die Leer leven; dat niet gezegend zijn diegenen die alleen maar lezen, horen en bewaren of in het geheugen vasthouden de dingen die door Johannes werden gezien, is duidelijk, zie nr. 944.

Dat met de profeet de Leer van de Kerk vanuit het Woord wordt aangeduid en iets eenders met de profetie, is omdat het Woord is geschreven door profeten en in de hemel wordt de persoon beschouwd vanuit datgene wat van zijn ambt en functie is; vanuit dat wordt ook elke mens, geest en engel daar een naam gegeven; en daarom wordt, wanneer profeet wordt gezegd, omdat diens functie was het Woord te schrijven en te leren, het Woord verstaan ten aanzien van de leer, of de leer vanuit het Woord.

Vandaar is het, dat de Heer, omdat Hij het Woord Zelf is, de Profeet wordt genoemd, (Deuteronomium 18:15-20; Mattheüs 13:57; 21:11; Lukas 13:33).

Omdat men zal weten, dat onder de profeet de leer van de Kerk vanuit het Woord wordt verstaan, zullen enige plaatsen worden aangevoerd, waaruit het kan worden opgemaakt, bij Mattheüs: *‘In de voleinding der eeuw zullen vele valse profeten opstaan en zullen er velen verleiden; er zullen valse christussen en valse profeten opstaan en in dwaling brengen, zo mogelijk, de uitverkorenen’*, (Mattheüs 24:11,24); de voleinding der eeuw is de laatste tijd van de Kerk, welke nu is, wanneer er niet valse profeten, maar valse dingen van leer zijn.

Bij dezelfde: *‘Al wie een profeet in de naam van een profeet opneemt, zal het loon van een profeet ontvangen; en al wie een gerechte opneemt in de naam van een gerechte, zal het loon van een gerechte ontvangen’*, (Mattheüs 10:41); een profeet in de naam van een profeet

opnemen, is het ware van de leer opnemen, omdat het het ware is; en een gerechte opnemen in de naam van een gerechte, is het goede opnemen ter wille van het goede; en loon ontvangen, is gezaligd worden volgens de opneming; dat niet iemand loon ontvangt of gezaligd wordt, omdat hij een profeet en een gerechte in hun naam opneemt, is duidelijk; die woorden kunnen zonder de erkenning daarover wat een profeet en wat een gerechte is, door niemand worden verstaan, noch de woorden die volgen: *‘Dat al wie een van deze kleinen alleenlijk een dronk van het koude te drinken zal hebben gegeven, in de naam van een discipel, zal het loon niet verliezen’*; onder de discipel wordt de naastenliefde en tevens het geloof uit de Heer verstaan. Bij Joël: *‘Ik zal Mijn Geest uitgieten over alle vlees, aldus dat uw zonen en uw dochters zullen profeteren’*, (Joël 2:28); deze dingen over de Kerk die moet worden geïnstalleerd uit de Heer, in welke zij niet hebben geprofeteerd, maar de leer hebben opgenomen, hetgeen profeteren is. Bij Mattheüs: *‘Jezus zei: Velen zullen tot Mij zeggen te dien dage: Heer, Heer, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, maar dan zal Ik hun belijden: Ik ken u niet; gaat weg van Mij, gij werkers der ongerechtigheid’*, (Mattheüs 7:22,23); wie ziet niet, dat zij niet zullen zeggen dat zij geprofeteerd hebben, maar dat zij de leer van de Kerk hebben geweten en geleerd. In de Openbaring: *‘De tijd is gekomen om de doden te oordelen en om het loon te geven aan de profeten’*, (Openbaring 11:18); en elders: *‘Springt op, hemel, gij heilige apostelen en profeten, omdat God uw oordeel heeft geoordeeld’*, (Openbaring 18:20); dat het loon niet alleen aan de profeten gegeven moet worden en dat niet alleen de apostelen en de profeten zullen opspringen wanneer het Laatste Oordeel er zal zijn, is duidelijk, maar dat allen die de ware dingen van de leer hebben opgenomen en daarnaar hebben geleefd; dezen worden verstaan onder de apostelen en profeten.

Bij Mozes: *‘Jehovah zei tot Mozes: Ik heb u gesteld tot God voor Farao en Aharon, uw broeder, zal u een profeet zijn’*, (Exodus 7:1); onder God wordt verstaan het Goddelijk Ware ten aanzien van de opneming, uit de Heer, in welke zin ook de engelen goden worden genoemd; en onder de profeet wordt degene verstaan die de leer onderwijst en spreekt; vandaar is het dat Aharon daar een profeet wordt genoemd.

Iets elders wordt elders onder de profeet verstaan, zoals in deze plaatsen: *‘De wet zal niet vergaan van de priester, noch het Woord van de profeet’*, (Jeremia 18:18); *‘Van de profeten van Jeruzalem is de huichelarij uitgegaan in het algehele land’*, (Jeremia 23:15,16).

‘De profeten zullen tot wind zijn, ook is het Woord niet in hen’, (Jeremia 5:13).

‘De priester en de profeet dwalen door de sterke drank, zij worden verzwolgen door de wijn, zij waggelen in het gericht’, (Jesaja 28:7).

‘De zon zal ondergaan over de profeten en de dag zal over hen zwart worden’, (Micha 3:6).

‘Van de profeet tot de priester toe, doet eenieder de leugen’, (Jeremia 8:10); in deze plaatsen worden onder de profeten en de priesters in de geestelijke zin niet profeten en priesters verstaan, maar de algehele Kerk, onder de profeten de Kerk ten aanzien van het ware van de leer en onder de priesters de Kerk ten aanzien van het goede van het leven, waarvan het ene en het andere te gronde was gegaan; zo worden die dingen dus door de engelen in de hemel verstaan, terwijl zij door de mensen in de wereld volgens de zin van de letter worden verstaan. Dat de profeten de staat van de Kerk ten aanzien van de leer hebben uitgebeeld en dat de Heer haar heeft uitgebeeld ten aanzien van het Woord zelf, zie het werk ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Heer’, nrs. 15-17.

9. Omdat de tijd nabij is, betekent dat de staat van de Kerk zodanig is, dat zij niet langer kan aanhouden, wil er verbinding van haar met de Heer zijn.

Er zijn twee wezenlijke dingen waardoor de verbinding met de Heer en daaruit de zaliging plaatsvindt: de erkenning van één God en de boetedoening van het leven; maar heden ten dage is er in plaats van de erkenning van één God een erkenning van drie goden en in plaats van de boetedoening van het leven is er een boetedoening van de mond alleen dat men een zondaar is en door deze twee is er niet enige verbinding; en daarom kan, indien niet een nieuwe Kerk

verrijst, welke die twee wezenlijke dingen erkent en die ook leeft, niet iemand gezaligd worden; vanwege de oorzaak van dit gevaar is de tijd door de Heer verkort, volgens Zijn woorden bij Mattheüs: *‘Alsdan zal grote verdrukking zijn, hoedanige niet is geweest van het begin van de wereld tot nu toe en ook niet zijn zal; ja zelfs, indien die dagen niet verkort werden, niet enig vlees zou behouden worden’*, (Mattheüs 24:21,22).

Dat niet verstaan wordt nabij of een nabije tijd, zie nr. 947.

10. Johannes aan de zeven Kerken, betekent tot allen die in de christelijke wereld zijn, waar het Woord is en waardoor de Heer bekend is en die tot de Kerk toetreden.

Onder de zeven Kerken worden niet zeven Kerken verstaan, maar allen die van de Kerk in de christelijke wereld zijn; want getallen in het Woord betekenen dingen en zeven betekent alle dingen en allen en vandaar ook het volle en het volmaakte en zeven wordt in het Woord gezegd daar waar gehandeld wordt over een heilige zaak en in de tegengestelde zin over een profane zaak en daarom sluit dat getal het heilige in en in de tegenovergestelde zin het profane.

Dat getallen dingen betekenen, of liever dat die als het ware adjectieven bij substantieven zijn, die de een of andere hoedanigheid aan de zaak toevoegen, is omdat het getal in zich natuurlijk is; de natuurlijke dingen immers worden door getallen bepaald, de geestelijke dingen echter door zaken en de staten ervan; en daarom kan degene die de betekenis van de getallen in het Woord en vooral in de Openbaring, niet weet, de vele verborgenheden die daarin zijn bevat, niet weten.

Omdat nu met zeven alle dingen en allen worden aangeduid, is het duidelijk dat onder de zeven Kerken allen worden verstaan die in de christelijke wereld zijn, waar het Woord is en daardoor de Heer bekend is; dezen maken, indien zij volgens de geboden van de Heer in het Woord leven, de Kerk zelf.

Vandaar is het, dat de sabbat op de zevende dag was ingesteld en dat het zevende jaar het sabbatjaar werd genoemd; en dat het zevenmaal zevende jaar het Jubileum was, met welke dingen al het heilige in de Kerk werd aangeduid; vandaar is het ook, dat de ‘week’ bij Daniël en elders, een volledige periode van aanvang tot einde betekenen en daarvan wordt gesproken met betrekking tot de Kerk.

Eendere dingen worden met zeven aangeduid in de volgende plaatsen, zoals: *‘met de zeven gouden kandelaars, in welker midden de Zoon des mensen was’*, (Openbaring 1:13); *‘met de zeven sterren in Zijn rechterhand’*, (Openbaring 1:16,20); *‘met de zeven Geesten Gods’*, (Openbaring 1:4; 4:5); *‘met de zeven lampen van vuur’*, (Openbaring 4:5); *‘met de zeven engelen aan wie zeven bazuinen waren gegeven’*, (Openbaring 8:2); *‘met de zeven engelen hebbende de zeven laatste plagen’*, (Openbaring 15:5,6); *‘met de zeven fiolen vol van de zeven laatste plagen’*, (Openbaring 16:1; 21:9); *‘met de zeven zegels waarmee het Boek verzegeld was’*, (Openbaring 5:1).

Evenzo in deze volgende plaatsen: *‘Dat de handen zeven dagen gevuld zouden worden’*, (Exodus 29:35); *‘dat zij zeven dagen geheiligd zouden worden’*, (Exodus 29:37); dat zij wanneer zij ingewijd werden, *‘zeven dagen met de klederen der heiligheid bekleed zouden lopen’*, (Exodus 29:30); *‘dat zij zeven dagen niet uit de tent zouden wijken, wanneer zij in het priesterschap werden ingewijd’*, (Leviticus 8:33,35); *‘dat het altaar zevenmaal op de hoornen verzoend zou worden’*, (Leviticus 16:18,19); *‘dat het altaar door de olie zevenmaal geheiligd zou worden’*, (Leviticus 8:11); *‘dat het bloed zevenmaal gesprengd zou worden naar de voorhang’*, (Leviticus 4:16,17); *‘en eveneens zevenmaal naar het oosten’*, (Leviticus 16:12-15); *‘dat het water der afzondering zevenmaal gesprengd zou worden naar de Tent’*, (Numeri 19:4); *‘dat het Pascha zeven dagen gevierd zou worden; en zeven dagen het ongezuurde gegeten zou worden’*, (Exodus 12:1 e.v.; Deuteronomium 16:4-7).

Evenzo, dat de Joden om hun zonden 'zevenvoudig gestraft zouden worden', (Leviticus 26:18,21,24,28); en daarom zegt David: 'Vergeld de naburen zevenvoudig in hun schoot', (Psalm 79:12); zevenvoudig is ten volle.

En verder in deze plaatsen: 'De redenen van Jehovah zijn zuivere redenen, zilver in de smeltoven gezuiverd zevenmaal', (Psalm 12:7).

'De hongerigen hebben opgehouden, totdat de onvruchtbare zeven heeft gebaard en die vele kinderen had, is krachteloos geworden', (1 Samuël 2:5); de onvruchtbare is de Kerk vanuit de natiën, die het Woord niet hadden; die vele kinderen had, is de Kerk vanuit de Joden, die het Woord hadden.

'Zij die zeven had gebaard, zal verkwijnen, zij zal haar ziel uitblazen', (Jeremia 15:8,9) evenzo.

'De bewoners der steden Israëls zullen de wapenen aansteken en verbranden en daarmee een vuur stoken zeven jaren; zij zullen Gog begraven en het land reinigen, zeven maanden', (Ezechiël 39:9,12).

'De onreine geest zal zeven andere geesten, erger dan hijzelf, met zich nemen', (Mattheüs 12:45); daar wordt de ontwijding beschreven en met de zeven geesten met wie hij zal terugkeren, worden alle valse dingen van het boze aangeduid, dus de volledige uitblussing van het goede en het ware.

Met 'de zeven hoofden van de draak en met de zeven diademen op de hoofden', (Openbaring 12:3), wordt de ontwijding van al het goede en ware aangeduid.

Hieruit blijkt, dat zeven het heilige of het profane in zich sluit en alle dingen en het volle betekent.

11. Die in Azië zijn, betekent tot hen die vanuit het Woord in het licht van de waarheid zijn. Aangezien onder alle namen van personen en plaatsen in het Woord dingen van de hemel en van de Kerk worden verstaan, zoals eerder is gezegd en dus eveneens onder Azië, evenzo onder de namen van de zeven Kerken daar, zoals uit wat volgt zal blijken.

Dat onder Azië degenen worden verstaan die in het licht van de waarheid vanuit het Woord zijn, is omdat de Oudste Kerk en na haar de Oude en daarna de Israëlitische, in Azië is geweest; en verder omdat bij hen het Oude Woord en daarna het Israëlitische Woord was; en vanuit het Woord is alle licht van de waarheid.

Dat de Oude Kerken in de Aziatische wereld zijn geweest en dat zij een Woord hebben gehad dat daarna verloren is gegaan en tenslotte het Woord dat heden ten dage bestaat, zie het werk 'de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Gewijde Schrift', nrs. 101-103.

Vandaar nu is het, dat met Azië hier allen worden aangeduid die vanuit het Woord in het licht van de waarheid zijn.

Over dit Oude Woord, dat vóór het Israëlitische Woord in Azië was geweest, verdient dit nieuws te worden meegedeeld: dat het daar nog bewaard is bij de volken die in Groot Tartarije wonen; ik sprak met geesten en engelen die in de geestelijke wereld daarvandaan waren en dezen zeiden dat zij een Woord bezitten en dat zij het vanaf de Oude tijden bezeten hebben en dat zij volgens dit Goddelijke Woord hun eredienst verrichten en dat het uit louter overeenstemmingen bestaat; zij zeiden dat daarin ook het Boek Jaschar [Boek des Oprechten] is, dat wordt vermeld bij, (Jozua 10:12,13 en bij 2 Samuël 1:17,18); en verder dat bij hen ook zijn de boeken 'de Oorlogen van Jehovah' en 'de Profetieën' die door Mozes worden vermeld, (Numeri 21:14,15,27,30); en toen ik voor hen de woorden las die Mozes daaruit genomen had, zochten zij na of die woorden daarin voorkomen en zij vonden die; hieruit bleek mij, dat het Oude Woord nog bij hen is; onder het gesprek met hen zeiden zij, dat zij Jehovah vereren, sommigen als een onzichtbare God en sommigen als een zichtbare God. Verder vertelden zij, dat zij niet dulden dat buitenlanders tot hen binnenkomen, uitgezonderd de Chinezen, met wie zij vreedzame betrekkingen onderhouden, omdat de Chinese keizer daarvandaan is; en verder ook dat zij zo volkrijk zijn, dat zij niet geloven dat er enige streek in

de gehele wereld volkrijker is, wat ook geloofwaardig is, gezien de ‘muur’ van zo vele mijlen die de Chinezen oudtijds hebben gebouwd voor hun bescherming tegen een inval van hen. Zoekt daarnaar in China en wellicht zult u het daar bij de Tartaren vinden.

12. Genade zij u en vrede, betekent de Goddelijke begroeting.

Wat in het bijzonder onder de genade en onder de vrede wordt verstaan, zal gezegd worden in wat volgt: dat vrede zij u, de begroeting van de Heer tot de discipelen is geweest, dus de Goddelijke begroeting, zie, (Lukas 24:36,37; Johannes 20:19-21) en op het bevel van de Heer de begroeting van de discipelen aan allen tot wie zij zouden binnengaan, (Mattheüs 10:11-15).

13. Van Hem Die is en Die was en Die komen zal, betekent uit de Heer, Die eeuwig en oneindig en Jehovah is.

Dat het de Heer is, blijkt duidelijk uit wat in dit hoofdstuk volgt, waar gezegd wordt dat hij een stem hoorde vanuit de Zoon des mensen, zeggende *‘Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste’*, (vers 11, 13); en daarna *‘Ik ben de Eerste en de Laatste’*, vers 17; en in het volgende hoofdstuk, vers 8 en daarna hoofdstuk 21:6; hoofdstuk 22:12,13; en bij Jesaja: *‘Jehovah zei, de Koning van Israël en zijn Verlosser, Jehovah Zebaoth; Ik ben de Eerste en Ik ben de Laatste en behalve Mij geen God’*, (Jesaja 44:6; 48:12); en Hij Die is de Eerste en de Laatste, is Hij Die is, Die was en Die komen zal.

Dit wordt ook onder Jehovah verstaan; de naam van Jehovah immers betekent ‘Hij is, en Hij Die is, of Die Zijn zelf is, is ook Hij Die was en Die komen zal, want de dingen die voorbij zijn gegaan en de toekomstige dingen zijn in Hem tegenwoordige dingen; vandaar is Hij zonder tijd eeuwig en zonder plaats oneindig; dit belijdt de Kerk ook krachtens de leer van de Drievuldigheid, de Athanasiaanse genoemd, waar deze woorden staan: ‘De Vader is eeuwig en oneindig, de Zoon is eeuwig en oneindig en de Heilige Geest is eeuwig en oneindig, maar toch zijn het niet drie eeuwigen en oneindigen, maar Eén’; dat Die Ene de Heer is, is in het werk, ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Heer aangetoond’.

14. En van de zeven geesten die in de aanblik van de troon zijn, betekent uit de algehele hemel, waar de Heer in Zijn Goddelijk Ware is, en Zijn Goddelijk Ware wordt opgenomen. Onder de zeven geesten worden allen verstaan die in het Goddelijk Ware zijn en in de abstracte zin het Goddelijk Ware zelf of de Goddelijke Waarheid zelf; dat onder ‘zeven’ in het Woord allen en alle dingen worden verstaan, zie eerder in nr. 10; en dat onder de troon de algehele hemel wordt verstaan, zal men hierna zien; vandaar wordt onder ‘in de aanblik van de troon’ verstaan: daar waar Zijn Goddelijk Ware is; want de hemel is niet de hemel vanuit het eigene van de engelen, maar vanuit het Goddelijke van de Heer, zoals met vele dingen is getoond in het werk [‘De Wijsheid der Engelen aangaande de Goddelijke Voorzienigheid en aangaande de Goddelijke Liefde’](#).

Dat de troon van de Heer de hemel betekent, blijkt uit de volgende plaatsen: *‘Jehovah zei: De hemelen Mijn troon’*, (Jesaja 66:1); *‘Jehovah heeft in de hemelen Zijn troon gevestigd’*, (Psalm 103:19); *‘Wie zweert bij de hemel, zweert bij de troon Gods en bij Hem Die daarop zit’*, (Mattheüs 23:22).

‘Boven het uitspansel, dat was boven het hoofd der cherubim, als het ware de gedaante van een saffiersteen, de gelijkenis van een troon en op dezelve de gedaante van een mens’, (Ezechiël 1:26; 10:1); onder het uitspansel boven het hoofd van de cherubim wordt de hemel verstaan; en in de Openbaring: *‘Die overwint, Ik zal hem geven te zitten in Mijn troon’*, (Openbaring 3:21); in de troon is in de hemel, in het bijzonder waar Zijn Goddelijk Ware regeert; en daarom wordt ook daar waar over het ‘gericht’ wordt gehandeld, gezegd dat de Heer op een troon zal zitten; het gericht immers vindt plaats door de ware dingen.

15. En van Jezus Christus, betekent het Goddelijk Menselijke.

Dat onder Jezus Christus en onder het Lam in het Woord wordt verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, zie nr. 6.

16. Hijzelf de getrouwe Getuige, betekent dat Hijzelf het Goddelijk Ware is.

Dat getuige wordt gezegd en dat de Waarheid van Zichzelf getuigt, dus de Heer, die het Goddelijk Ware Zelf en het Woord is, zie nr. 6.

17. Hijzelf de Eerstgeborene vanuit de doden, betekent dat Hijzelf het Goddelijk Goede is.

Wat de eerstgeborene vanuit de doden is, weet nog niemand; en daarover wat het betekent, is door de Ouden geredetwist; het was hun bekend dat met het eerstgeborene wordt aangeduid het eerste en het primaire waar vanuit het al van de Kerk is; en door velen werd het geloofd dat het was het ware in leer en geloof, maar door weinigen dat het was het ware met de daad en met het werk, namelijk het goede van het leven; dat dit het eerste en primaire van de Kerk is en vandaar in de eigenlijke zin onder het eerstgeborene wordt verstaan, zal men zien; maar eerst zal gesproken worden over de mening van hen die hebben geloofd, dat het ware in leer en geloof het eerste en primaire van de Kerk is, dus het eerstgeborene; zij hebben dat geloofd, omdat dit het eerst wordt geleerd en omdat de Kerk Kerk wordt door het ware, maar toch niet eerder dan wanneer het ware van het leven wordt; daarvóór is het slechts in het denken van het verstand en het geheugen en niet in de daad van de wil en een ware dat niet het ware met de daad of met het werk is, leeft niet; het is slechts zoals een boom die weelderig uitspruit in takken en bladeren, zonder vrucht; en het is zoals een wetenschap zonder toepassing op een nut; en het is zoals het fundament waarop een huis wordt gebouwd, waarin men moet wonen; deze dingen zijn de eerste dingen naar de tijd, maar zij zijn niet de eerste dingen naar het einddoel; want de eerste dingen naar het einddoel zijn de primaire dingen; want het eerste naar het einddoel is het wonen in het huis en het eerste naar de tijd is het fundament; het eerste immers naar het einddoel is het nut en het eerste naar de tijd is de wetenschap; evenzo is het eerste naar het einddoel wanneer een boom wordt geplant, de vrucht, maar het eerste naar de tijd zijn de takken en de bladeren.

Iets eenders is het geval met het verstand, dat het eerst bij de mens wordt geformeerd, maar te dien einde, dat de mens dat wat hij met het verstand ziet, zal doen; anders is het verstand zoals een prediker, die goed leert maar boos leeft.

Bovendien wordt al het ware gezaaid in de innerlijke mens en wortelt in de uiterlijke; en daarom, indien het gezaaide ware niet in de uiterlijke mens wortelt, wat plaatsvindt door handelen, wordt het zoals een boom die geplaatst is niet ‘in’ de grond, maar ‘daarop’ en die dus bij verwarming van de zonnehitte terstond verdort; deze wortel draagt de mens die de waarheden heeft gedaan, na de dood met zich mee, niet echter de mens die ze met het geloof alleen heeft gekend en erkend.

Omdat nu velen van de Ouden dat wat het eerste naar de tijd is, tot het eerste naar het einddoel, namelijk het primaire, hebben gemaakt, hebben zij daarom gezegd dat het eerstgeborene het ware naar leer en geloof in de Kerk betekende, omdat zij niet wisten dat dit schijnbaar het eerstgeborene is, maar niet daadwerkelijk.

Maar allen die het ware naar leer en geloof tot het primaire hebben gemaakt, zijn verdoemd geworden, omdat in dat ware niets van daad of van werk of niets van leven ligt; daarom is Kaïn, die de eerstgeborene van Adam en Eva was, verdoemd geworden; dat door hem het ware naar leer en geloof wordt aangeduid, zie het werk ‘de Wijsheid der Engelen aangaande de Goddelijke Voorzienigheid’, nr. 242.

Daarom is ook Ruben, die de eerstgeborene van Jakob was, door zijn vader verdoemd geworden, (Genesis 49:3,4) en is hem het eerstgeboorterecht afgenomen, (1 Kronieken 5:1); dat onder Ruben in de geestelijke zin het ware naar leer en geloof wordt verstaan, zal men zien in wat hierna volgt.

Onder de eerstgeboorten van Egypte, die alle geslagen werden, omdat zij verdoemd waren, wordt ook in de geestelijke zin niet anders verstaan dan het ware naar leer en geloof, gescheiden van het goede van het leven en dit ware is in zich dood.

Onder de bokken bij Daniël en Mattheüs worden ook geen anderen verstaan dan zij die in een van het leven gescheiden geloof zijn, waarover het werk ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande het Geloof’, nrs. 61-68.

Dat degenen die in een van het leven gescheiden geloof waren geweest, omstreeks het Laatste Oordeel zijn verworpen en verdoemd, zie het werk [‘Voortzetting aangaande het Laatste Oordeel’](#) nr. 16 e.v..

Uit deze weinige dingen kan het vaststaan, dat het Ware naar leer en geloof niet het eerstgeborene van de Kerk is, maar het Ware met de daad of met het werk, namelijk het goede van het leven; want niet eerder is de Kerk bij de mens, dan wanneer het Ware van het leven wordt en wanneer het Ware van het leven wordt, dan is dit het goede; het denken immers van het verstand en het geheugen vloeit niet in de wil in en door de wil in de daad, maar de wil vloeit in het denken van het verstand en het geheugen in, en handelt; en dat wat vanuit de wil door het verstand voortgaat, dit gaat voort vanuit de aandoening die van de liefde is, door het denken dat van het verstand is; en dit alles wordt het goede genoemd en gaat het leven binnen; en daarom zegt de Heer *‘dat hij die de waarheid doet, het in God doet’*, (Johannes 3:21).

Aangezien Johannes het goede van het leven uitbeeldde en Petrus het ware van het geloof, zie eerder in nr. 5, *‘lag derhalve Johannes aan des Heren borst en volgde hij Jezus, niet echter Petrus’*, (Johannes 21:18-23; ook zei de Heer over Johannes *‘dat hij zou blijven totdat Hij kwam’*, (Johannes 22 en 23); dus tot de huidige dag, namelijk de Komst van de Heer; en daarom ook wordt door de Heer nu het goede van het leven geleerd voor hen die vanuit Zijn Nieuwe Kerk, namelijk het Nieuwe Jeruzalem, zullen zijn.

Kort samengevat, het eerstgeborene is dat wat het ware vanuit het goede het eerst voortbrengt, dus het verstand vanuit de wil; omdat het ware van het verstand is en het goede van de wil; dit eerste is, omdat het zoals een zaad is, waar vanuit de overige dingen voortgaan, het primaire. Wat de Heer betreft, Hijzelf is de Eerstgeborene vanuit de doden, omdat Hij ook ten aanzien van Zijn Menselijke, het Ware Zelf is, verenigd met het Goddelijk Goede, vanuit Wie alle mensen, die in zich dood zijn, leven.

Iets eenders wordt verstaan bij David: *‘Ik zal Hem ten Eerstgeborene geven, een Hoge voor de Koningen der aarde’*, (Psalm 89:28); dit ten aanzien van het Menselijke van de Heer.

Vandaar is het, dat Israël de eerstgeborene wordt genoemd, (Exodus 4:22,23); onder Israël wordt het ware met de daad verstaan en onder Jakob het ware naar de leer en omdat vanuit dit alleen er niet enige Kerk is, werd Jakob daarom Israël genoemd; in de hoogste zin echter wordt onder Israël de Heer verstaan.

De oorzaak van deze uitbeelding van de eerstgeborene, werden voor Jehovah alle eerstgeborenen en alle eerstgeboorten geheiligd, (Exodus 13:2,12; 22:28,29).

Door de oorzaak van die uitbeelding van de eerstgeborene werden de Levieten aangenomen in de plaats van alle eerstgeborenen in de Israëlitische Kerk en wordt gezegd dat zij van Jehovah waren, (Numeri 3:12,13,40-46; 18:15-18); met Levi immers wordt het ware met de daad aangeduid, namelijk het goede van het leven en daarom werd aan zijn nageslacht het priesterschap gegeven, waarover in wat volgt.

Daarom werd ook aan de eerstgeborene het dubbele van de erfenis gegeven en werd hij het ‘beginsel der sterkte’ genoemd, (Deuteronomium 21:15-17).

Dat het eerstgeborene het primaire van de Kerk betekent, is omdat in het Woord met de natuurlijke geboorten geestelijke geboorten worden aangeduid; en dat wat dan voor het eerst bij de mens die geboorten maakt, wordt onder het eerstgeborene van hem verstaan; niet eerder immers is de Kerk bij hem, dan wanneer het ware van de leer, ontvangen in de innerlijke mens, in de uiterlijke wordt geboren.

18. En Hijzelf de Vorst der koningen der aarde, betekent vanuit Wie al het ware vanuit het goede in de Kerk is.

Dit volgt vanuit het voorafgaande, omdat met de getrouwe Getuige de Heer wordt aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Ware en met de Eerstgeborene Hijzelf ten aanzien van het Goddelijk Goede; en zo wordt dus met de Vorst der aarde aangeduid: uit Hemzelf al het Ware vanuit het Goede in de Kerk; dat dit door de Vorst der koningen der aarde wordt aangeduid, is omdat onder de koningen in de geestelijke zin van het Woord degenen worden verstaan die in de ware dingen vanuit het goede zijn en abstract genomen de ware dingen vanuit het goede; en onder de aarde wordt de Kerk verstaan; dat zij en die dingen met de koningen en de aarde worden aangeduid, zie nr. 20 en nr. 285.

19. Liefhebbende ons en wassende ons van onze zonden [in Zijn bloed], betekent Die vanuit de liefde en de barmhartigheid de mensen hervormt en wederverwekt door Zijn Goddelijke ware dingen vanuit het Woord.

Dat ons wassen van zonden, is van de boze dingen zuiveren, dus hervormen en wederverwekken, is duidelijk, want de wederverwekking is een geestelijke wassing; dat onder Zijn bloed echter niet het lijden aan het kruis wordt verstaan, zoals door velen wordt geloofd, maar het Goddelijk Ware voortgaande uit Hem, kan vaststaan uit vele plaatsen in het Woord, maar om die alle hier aan te voeren zou te wijldopig zijn; zij zullen later worden aangevoerd, nrs. 379, 684.

Intussen zie men wat over de betekenis van het bloed en het vlees van de Heer in het Heilig Avondmaal is gezegd en aangetoond in het werk '[Het Nieuwe Jeruzalem en haar Hemelse Leer](#)', te Londen in 1758 uitgegeven, nrs. 210-222; en over de geestelijke wassing, te weten de wederverwekking, nrs. 202-209 daar.

20. En ons maakt koningen en priesters, betekent Die geeft dat zij die geboren zijn uit Hem, dat wil zeggen, wederverwekt, in de wijsheid vanuit de Goddelijke Ware dingen en in de liefde vanuit de Goddelijke goede dingen zijn.

Het is bekend dat de Heer in het Woord koning en eveneens priester wordt genoemd: koning wordt Hij genoemd vanuit de Goddelijke Wijsheid en priester vanuit de Goddelijke Liefde en daarom worden zij die uit de Heer in de wijsheid zijn, zonen des konings en ook koningen genoemd en zij die uit Hem in de liefde zijn, worden dienaren en priesters genoemd; de wijsheid immers en de liefde bij hen is niet uit hen, dus is zij niet van hen, maar van de Heer; vandaar is het, dat zij onder de koningen en de priesters in het Woord worden verstaan; niet dat zij het zijn, maar dat de Heer in hen is en maakt dat zij zo worden genoemd. Zij worden ook genoemd 'uit Hem geboren; zonen des koninkrijks; zonen des Vaders; en erfgenamen.

Uit Hem geboren, (Johannes 1:12,13), dat wil zeggen, vanuit het nieuwe geboren of wederverwekt, (Johannes 3:1 e.v.); zonen des koninkrijks, (Mattheüs 8:12; 13:38); zonen des Vaders in de hemel, (Mattheüs 5:45); erfgenamen, (Psalm 127:3; 1 Samuël 2:8; Mattheüs 25:34); en omdat zij erfgenamen, zonen des koninkrijks en uit de Heer als Vader, geboren worden genoemd, worden zij koningen en priesters genoemd; verder wordt ook gezegd '*dat zij met de Heer in Zijn troon zullen zitten*', (Openbaring 3:21).

Er zijn twee rijken waarin de gehele hemel is onderscheiden, het geestelijk rijk en het hemels rijk; het geestelijk rijk is dat wat het koningschap van de Heer wordt genoemd en omdat allen die daar zijn, in de wijsheid vanuit de ware dingen zijn, worden zij daarom verstaan onder de koningen, tot wie de Heer de mensen zal maken die in de wijsheid vanuit Hem zijn; en het hemels rijk is dat wat het priesterschap van de Heer wordt genoemd en omdat allen die daar zijn in de liefde vanuit de goede dingen zijn, worden zij daarom verstaan onder priesters, tot wie de Heer de mensen zal maken die in de liefde uit Hem zijn; eender

wordt de Kerk van de Heer op aarde in twee rijken onderscheiden; over die rijken zie het werk [‘Over de Hemel en de Hel’](#), te Londen in het jaar 1758 uitgegeven, nrs. 24,26.

Wie de geestelijke betekenis van koningen en priesters niet weet, kan dwalen in vele dingen die bij de profeten en in de Openbaring over hen wordt vermeld; zoals bij de profeten:

‘De zonen van de vreemdeling zullen uw muren bouwen en hun koningen zullen u bedienen; gij zult de melk der natiën zuigen, ja zelfs de borsten der koningen zuigen; opdat gij zult weten, dat Ik ben Jehovah, uw Heiland en uw Verlosser’, (Jesaja 60:10,16).

‘Koningen zullen uw voedsterheren zijn en hun vorsten uw voedstervrouwen’, (Jesaja 49:23) en elders zoals in (Genesis 49:20; Psalm 2:10; Jesaja 14:9; 49:3; Klaagliederen 2:6,9; Ezechiël 7:26,27; Hosea 3:4; Zefanja 1:8).

Onder de koningen worden daar niet koningen verstaan, maar degenen die in de Goddelijke Ware dingen uit de Heer zijn en abstract genomen de Goddelijke Ware dingen, waaruit de wijsheid is.

Onder de koning van het zuiden en onder de koning van het noorden, die onder elkaar krijg voerden, (Daniël 11:1) e.v., worden ook niet koningen verstaan, maar onder de koning van het zuiden, zij die in de ware dingen zijn en onder de koning van het noorden degenen die in de valse dingen zijn.

Evenzo in de Openbaring, waar vele malen koningen worden genoemd, zoals in deze plaatsen: *‘De zesde engel goot de fiool uit over de grote rivier, de Eufraat en zijn water is uitgedroogd, opdat bereid zou worden de weg der koningen van de opgang der zon’*, (Openbaring 16:12).

‘Met de grote hoer, zittende op vele wateren, hebben de koningen der aarde gehoereerd’, (Openbaring 17:2).

‘Van de wijn des toorns der hoererij van Babylon hebben alle natiën gedronken en de koningen der aarde hebben met haar gehoereerd’, (Openbaring 18:3).

‘En ik zag het beest en de koningen der aarde en hun heirlegers vergaderd om krijg te voeren met Hem die op het witte Paard zat’, (Openbaring 19:19).

‘En de natiën die behouden zijn, zullen in Zijn schijnsel wandelen en de koningen der aarde zullen brengen hun heerlijkheid en hun eer in het Nieuwe Jeruzalem’, (Openbaring 21:24; 16:14; 17:2,9-14; 18:9,10); onder de koningen worden daar diegenen verstaan die in de ware dingen zijn en in de tegengestelde zin zij die in de valse dingen zijn en abstract genomen de ware of de valse dingen; onder de hoererij van Babylon met de koningen der aarde wordt de vervalsing van het ware van de Kerk verstaan; dat Babylon of de vrouw die zat op het scharlaken beest, niet heeft gehoereerd met koningen, maar dat zij de ware dingen van het Woord heeft vervalst, staat vast.

Uit deze dingen blijkt, dat onder de koningen tot wie de Heer degenen zal maken die uit Hem wijs zijn, niet wordt verstaan dat zij koningen zullen zijn, maar dat zij wijzen zullen zijn; dat dit zo is, ziet ook de verlichte rede; evenzo in wat volgt: *‘Gij hebt ons onze God gemaakt tot koningen en priesters, opdat wij zullen heersen op de aarde’*, (Openbaring 5:10).

Dat de Heer onder de koning de Waarheid heeft verstaan, blijkt uit Zijn woorden tot Pilatus: *‘Pilatus zei tot Hem: Zijt Gij dan een koning? Jezus antwoordde: Gij hebt het gezegd, omdat Ik koning ben; hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik de waarheid getuigenis geven zou; een elk die vanuit die waarheid is, hoort Mijn stem.*

Pilatus zei tot Hem: Wat is waarheid?’ (Johannes 18:37,38); van de waarheid getuigenis brengen, wil zeggen dat Hijzelf de Waarheid is; en omdat Hij Zich krachtens haar koning noemde, zei Pilatus: Wat is waarheid?, dat wil zeggen, is de waarheid wel koning?

Dat de priesters degenen betekenen die in het goede van de liefde zijn en abstract genomen, de goede dingen van de liefde, zal men hierna zien.

21. Gode en Zijn Vader, betekent aldus beelden van Zijn Goddelijke Wijsheid en van Zijn Goddelijke Liefde.

Onder God en de Vader worden in de geestelijk zin niet twee personen verstaan, maar onder God wordt verstaan het Goddelijke ten aanzien van de Wijsheid en onder de Vader het Goddelijke ten aanzien van de Liefde; in de Heer immers zijn twee hoedanigheden: de Goddelijke Wijsheid en de Goddelijke Liefde of het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede; deze twee worden in het Oude Testament verstaan onder God en Jehovah, hier onder God en de Vader.

Omdat nu de Heer leert, dat Hij en de Vader één zijn en dat Hij in de Vader en de Vader in Hem is, (Johannes 10:30; 14:10,11), worden niet twee personen onder God en de Vader verstaan, maar de Heer alleen; het Goddelijke is één en ondeelbaar, en daarom wordt daarmee, dat Jezus Christus ons tot ‘koningen en priesters heeft gemaakt Gode en Zijn Vader’, aangeduid dat zij vóór Hem mogen verschijnen als beelden van Zijn Goddelijke Wijsheid en van Zijn Goddelijke Liefde; in die twee bestaat ook het beeld van God bij de mensen en de engelen.

Dat het Goddelijke dat in zich één is, met verschillende namen in het Woord wordt gekenmerkt, zie het werk ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Heer’.

Dat de Heer zelf ook de Vader is, staat vast uit deze teksten, bij Jesaja: *‘Een Knaap is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, Wiens Naam is Wonderlijk, God, Held, Vader der eeuwigheid, Vorst des vredes’*, (Jesaja 9:5).

Bij dezelfde: *‘Gij, Jehovah, Onze Vader, onze Verlosser van de eeuw af Uw Naam’*, (Jesaja 63:16); en bij Johannes: *‘Indien gijlieden Mij gekend hebt, hebt gij ook Mijn Vader gekend en van nu hebt gij Hem gekend en hebt Hem gezien’*.

‘Filippus zegt: Heer, toon ons de Vader’.

‘Jezus zegt tot hem: Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien; hoe zegt gij dan: Toon ons de Vader; gelooft Mij dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is’, (Johannes 14:7-9,11) zie verder nr. 962.

22. Hem zij de heerlijkheid en de sterkte tot in de eeuwen der eeuwen, betekent, aan Wie de Goddelijke majesteit en de Goddelijke almacht is tot in het eeuwige.

Onder de heerlijkheid in het Woord, waar over de Heer gehandeld wordt, de Goddelijke majesteit verstaan en het wordt gezegd met betrekking tot Zijn Goddelijke Wijsheid; en onder de sterkte wordt de Goddelijke almacht verstaan en het wordt gezegd met betrekking tot Zijn Goddelijke Liefde; en onder de eeuwen der eeuwen wordt het eeuwige verstaan.

Dat die dingen onder de heerlijkheid, de sterkte en de eeuwen worden verstaan, waar zij worden gezegd van Jehovah of de Heer, kan uit vele plaatsen in het Woord worden bevestigd.

23. Amen, betekent de Goddelijke bevestiging vanuit de Waarheid, dus vanuit Hemzelf.

Amen betekent de waarheid en omdat de Heer de Waarheid Zelf was, zei Hij daarom zo vaak: Amen, Ik zeg ulieden, zoals in (Mattheüs 5:18,26; 6:16; 19:23,42; 17:20; 18:13,18; 25:12; 28:20; Johannes 3:11, 5:19,24,25; 6:26,32,47,53; 8:34,51,58; 10:7; 12:24; 13:16,20,21; 21:18,25); en in het volgende in de Apocalyps: *‘Deze dingen zegt Amen, de trouwe en de ware Getuige’*, (Openbaring 3:14), dat wil zeggen, de Heer.

Dat de Heer de Waarheid Zelf is, leert Hij in (Johannes 14:6; 17:19).

24. En Hij komt met de wolken des hemels, betekent dat de Heer Zich zal onthullen in de zin van de letter van het Woord en de geestelijke zin ervan zal openen aan het einde van de Kerk. Wie niets over de innerlijke of geestelijke zin van het Woord kent, kan niet weten wat door de Heer daaronder verstaan is, dat *‘Hij zal komen in de wolken des hemels’*; Hij zei immers tot de hogepriester die Hem bezwoer te zeggen of Hij de Christus, de Zoon Gods was: *‘Gij hebt het gezegd, Ik ben; en gij zult zien de Zoon des mensen, zittende aan de rechterzijden der macht’*

en komende met de wolken des hemels’, (Mattheüs 26:63,64; Markus 14:61,62); en waar de Heer over ‘de voleinding der eeuw’ spreekt tot de discipelen, zei Hij: *‘En alsdan zal het teken van de Zoon des mensen verschijnen en zij zullen Hem zien, komende in de wolken des hemels met kracht en heerlijkheid*’, (Mattheüs 24:30; Markus 13:26); onder de wolken des hemels, waarin Hij komen zal, wordt niet iets anders verstaan dan het Woord in de zin van de letter en onder de heerlijkheid waarin zij Hem zullen zien, het Woord in de geestelijke zin.

Dat het zo is, kan bezwaarlijk worden geloofd door degenen die niet verder dan de zin van de letter van het Woord denken; voor hen is de wolk een wolk en vandaar is het geloof dat de Heer zal verschijnen in de wolken des hemels als het Laatste Oordeel aanstaande is; maar dit valt weg wanneer men weet wat ‘de wolk’ is, namelijk het Goddelijk Ware in laatsten, dus het Woord in de letterlijke zin.

In de geestelijke wereld verschijnen evenzeer wolken als in de natuurlijke wereld; maar de wolken in de geestelijke wereld verschijnen beneden de hemelen bij hen die in de zin van de letter van het Woord zijn, donkerder en lichter naarmate het verstand en tegelijk de opneming van het Woord bij hen is; de oorzaak hiervan is deze, dat het licht van de hemel daar het Goddelijk ware is en de duisternissen daar de valse dingen zijn; vandaar zijn de lichtende wolken het Goddelijk ware, dat is oversluisd met de schijnbaarheden van het ware, zodanig als het Woord in de letter is bij hen die in de ware dingen zijn; en de donkere wolken zijn het Goddelijk Ware omhuld met begoochelingen vanuit bevestigde schijnbaarheden, zodanig als het Woord is bij hen die in de valse dingen zijn; ik heb die wolken vaak gezien en het werd ontdekt vanwaar en wat zij zijn.

Omdat nu de Heer na verheerlijking van Zijn Menselijke het Goddelijk Ware of het Woord ook in laatsten is geworden, zei Hij tot de hogepriester ‘dat zij van nu aan zullen zien de Zoon des mensen komende in de wolken des hemels’.

Dat Hij echter tot de discipelen zei, dat ‘in de voleinding der eeuw het teken van de Zoon des mensen zal verschijnen en dat zij Hem zullen zien komende in de wolken des hemels met kracht en heerlijkheid’, betekent dat Hij aan het einde van de Kerk, wanneer het Laatste Oordeel zal plaatsvinden, in het Woord zal verschijnen en de geestelijke zin zal onthullen, hetgeen ook heden heeft plaatsgevonden, omdat nu het einde van de Kerk daar is en het Laatste Oordeel is voltrokken, zoals kan vaststaan uit de kort geleden uitgegeven werkjes; dit is het dus wat hier in de Apocalyps wordt verstaan onder ‘Zie, Hij komt met de wolken’ en verder in wat volgt, *‘Ik zag, en zie, een witte wolk en op de wolk Een zittende, des Mensen Zoon gelijk*’, (Openbaring 14:14); zoals ook bij Daniël: *‘Ik was ziende in de visioenen des nachts en zie, met de wolken de Zoon des Mensen komende*’, (Daniël 7:13); dat onder de Zoon des Mensen de Heer ten aanzien van het Woord wordt verstaan, zie het werk [‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Heer’](#), nrs. 19-28.

Dat onder de wolken ook elders in het Woord het Goddelijk Ware in laatsten wordt verstaan en vandaar eveneens het Woord in de letter, kan men uit vele plaatsen daar zien, waar het woord ‘wolken’ wordt gelezen, zoals hier *‘Niemand zoals de God van Jesurun, rijdende in de hemel en in grootmachtigheid op de wolken*’, (Deuteronomium 33:26,27).

‘Zingt Gode, looft Zijn Naam, verheft Hem die op de wolken rijdt’, (Psalm 48:5). *‘Jehovah rijdende op een lichte wolk*’, (Jesaja 19:1).

Rijden op de wolken, betekent in de wijsheid van het Woord zijn; het paard betekent immers het verstand van het Woord; wie ziet niet dat God niet op de wolken rijdt.

‘God reed op de cherubim en Hij stelde de wolken der hemelen tot Zijn tent’, (Psalm 18:11-13), evenzo; ook de cherubim betekenen het Woord, zie de nrs. 239, 672; de tent betekent de woning.

‘Jehovah zoldert Zijn opperzalen met wateren, Hij stelt de wolk tot Zijn wagen’, (Psalm 104:3); de wateren betekenen de ware dingen, de opperzalen de leerstellige dingen en de wagen de leer en al deze dingen, omdat die vanuit de letterlijke zin vanuit het Woord zijn, worden wolken genoemd.

‘Hij bindt de wateren in Zijn wolken en de wolk wordt onder dezelve niet verscheurd en Hij spreidt over de zetel Zijn wolk’, (Job 26:8,9), evenzo; ‘God doet het licht van Zijn wolk blinken’, (Job 37:15).

‘Geeft Gode sterkte, sterkte op de wolken’, (Psalm 68:35); het licht van de wolk betekent het Goddelijk Ware van het Woord en de sterkte betekent de Goddelijke macht daar.

‘Lucifer, gij zei in uw hart: Ik zal klimmen op de hoogten der wolk, ik zal de Allerhoogste gelijk worden’, (Jesaja 14:14).

‘Verlaat Babel, omdat zij zich verheven heeft tot aan de wolken’, (Jeremia 51:9);

met Lucifer en Babel worden diegenen aangeduid die de goede en de ware dingen van het Woord ontwijden en daarom zijn het deze dingen die daar onder de wolken worden verstaan.

‘Jehovah breidde een wolk uit tot een deksel’, (Psalm 105:39).

‘Jehovah schiep op elk habitakel Zions een wolk des daags, want op alle heerlijkheid is een overdekking’, (Jesaja 4:5); onder de wolk wordt ook hier het Woord in de zin van de letter verstaan en die zin, omdat hij de geestelijke zin insluit en bedekt, een deksel op de heerlijkheid wordt genoemd; dat de zin van de letter van het Woord een deksel is, opdat de geestelijke zin ervan niet gekwetst zal worden, zie het werk ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Gewijde Schrift’, nr. 33; en dat hij een bewaking is, nr. 97.

Het Goddelijk Ware in laatsten, dat eender is aan het Woord in de zin van de letter, werd ook uitgebeeld door de wolk waarin Jehovah neerdaalde op de berg Sinai en de Wet afkondigde, (Exodus 19:9; 34:5).

Verder door de wolk die Petrus, Jakobus en Johannes overdekte, toen Jezus van gedaante was veranderd, waarover deze dingen: *‘Terwijl Petrus nog sprak, zie, een wolk heeft hen overschaduwde; en zie, een stem vanuit de wolk, zeggende: Deze is Mijn beminde Zoon, hoort Hem’, (Mattheüs 17:5; Markus 9:7; Lukas 9:34,35); de Heer liet Zich in deze gedaanteverandering zien als het Woord en daarom overschaduwde hen een wolk en werd een stem vanuit de wolk gehoord, dat Hij de Zoon Gods is; de stem vanuit de wolk is vanuit het Woord.*

Dat onder de wolk in de tegengestelde zin het Woord ten aanzien van de vervalste zin van de letter wordt verstaan, zal men elders zien.

25. En zien zal Hem alle oog, betekent dat zij allen zullen erkennen die vanuit de aandoening in het verstand van het Goddelijk Ware zijn.

In de geestelijke zin wordt onder het oog niet het oog verstaan, maar het verstand; en daarom wordt met alle oog zal zien, aangeduid dat zij allen zullen erkennen die vanuit de aandoening in het verstand van het Goddelijk Ware zijn, aangezien die alleen verstaan en erkennen; de overigen zien weliswaar en eveneens verstaan, maar zij erkennen niet; die worden aangeduid, omdat er volgt, dat ook degenen zullen zien die Hem doorstoken hebben, onder wie degenen worden verstaan die in de valse dingen zijn.

Dat het oog het verstand betekent, zie nr. 48.

26. En zij die Hem doorstoken hebben, betekent dat ook degenen zullen zien die in de Kerk in de valse dingen zijn.

Onder Jezus Christus doorsteken wordt niet iets anders verstaan dan Zijn Goddelijk Ware in het Woord vernietigen; dit wordt ook daaronder verstaan *‘dat een der krijgsknechten Zijn zijde doorstak en dat bloed en water uitging’, (Johannes 19:34); bloed en water zijn het geestelijk en natuurlijk ware, dus het Woord in de geestelijke en natuurlijke zin; en de zijde van de Heer doorsteken is de ene en de andere zin vernietigen door valse dingen, zoals ook is gebeurd door de Joden; alle dingen van het lijden van de Heer immers beeldden de staat van de Joodse Kerk ten aanzien van het Woord uit, over welke zak men zie in het werk [‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Heer’, nrs. 15-17.](#)*

Dat met Hem doorsteken wordt aangeduid het Woord door de valse dingen vernietigen, is omdat dit wordt gezegd aangaande Jezus Christus, die terstond daarop de Zoon des Mensen wordt genoemd en onder de Zoon des Mensen wordt de Heer ten aanzien van het Woord verstaan en daarom is de Zoon des Mensen doorsteken het Woord doorsteken.

27. En alle stammen der aarde zullen rouw bedrijven, betekent dat dit zal zijn, wanneer er geen goede en ware dingen langer in de Kerk zijn.

Dat de stammen van de aarde de goede en ware dingen van de Kerk betekenen, zal men zien in de ontvouwing in hoofdstuk 7, waar over de twaalf stammen Israëls wordt gehandeld; met rouw bedrijven wordt de rouw aangeduid dat zij dood zijn.

Iets eenders wordt onder die dingen verstaan als onder de woorden van de Heer bij Mattheüs: *‘Na de verdrukking dier dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal haar schijnsel niet geven en de sterren zullen van de hemel vallen; en alsdan zal verschijnen het teken van de Zoon des Mensen en dan zullen alle stammen der aarde rouw bedrijven’*, (Mattheüs 24:29,30); deze dingen met betrekking tot de ‘voleinding der eeuw’, te weten het einde van de Kerk; de zon zal verduisterd worden, betekent dat er niet langer liefde en naastenliefde is; de maan zal haar schijnsel niet geven, betekent dat er niet langer inzicht en geloof is; de sterren zullen van de hemel vallen, betekent dat er niet langer erkentissen van het goede en ware zijn; alle stammen zullen rouw bedrijven, betekent dat er niet langer goede en ware dingen zijn; de verdrukking betekent die staat van de Kerk.

28. Ja, amen, betekent de Goddelijke bevestiging dat het zo zal zijn; dit blijkt uit wat eerder is ontvouwd, nr. 19.

29. En Ik ben de Alfa en de Omega, de Aanvang en het Einde, betekent Die is het Zelf en het Enige van eersten tot laatsten, vanuit Wie alle dingen zijn; dus Die de Liefde zelf en de enige Liefde is, de Wijsheid zelf en de enige Wijsheid en het Leven zelf en het enige Leven in Zich en zo de Schepper, Heiland en Verlichter uit Zich en vandaar het al in alle dingen van de hemel en van de Kerk.

Deze en nog meer dingen zijn het, die zijn bevat in deze woorden, waarmee de Heer wordt beschreven; dat zij over de Heer gaan en wel over Zijn Menselijke zijn gezegd, blijkt duidelijk, want er volgt *‘dat hij een stem hoorde, zeggende: Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste; en dat hij zich omkeerde om te zien de stem die met hem sprak en dat hij zag de Zoon des Mensen in het midden van de zeven kandelaren’*, (Openbaring 1:10-13); en Die kort daarop zei: *Ik ben de Eerste en de Laatste en Die leeft en Ik ben dood geweest’*, (Openbaring 2:8) en de verzen 17 en 18.

Dat echter al die dingen die eerder zijn gezegd, in die woorden zijn bevat, kan niet in het kort worden bevestigd, want om die dingen begrijpelijk te bevestigen, zouden tal van bladzijden nodig zijn; niettemin zijn zij voor een deel bevestigd in het werk [‘de Wijsheid van de engelen aangaande de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid’](#) kort geleden uitgegeven in Amsterdam.

Dat de Heer Zich de Alfa en de Omega, de Aanvang en het Einde noemt, is omdat de Alfa en de Omega betrekking hebben op Zijn Goddelijke Liefde en de Aanvang en het Einde op Zijn Goddelijke Wijsheid; er is immers in de afzonderlijke dingen van het Woord een huwelijk van de liefde en de wijsheid, of van het goede en het ware, zie hierover het werk [‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Gewijde Schrift’](#), nrs. 80-90.

De Heer wordt de Alfa en de Omega genoemd, omdat de alfa de eerste en de omega de laatste letter is in het Griekse alfabet en zij vandaar alle dingen in samenvatting betekenen; de

oorzaak hiervan is deze, dat elke alfabetische letter in de geestelijke wereld het een of ander betekent en elke klinker, omdat deze de klank van dienst is, iets van aandoening of liefde; vanuit deze oorsprong is de geestelijke spraak en die van de engelen en eveneens het schrift; maar dit is een tot dusver verborgenheid; er is immers een universele taal, waarin alle engelen en geesten zijn en deze heeft niets gemeen met enige taal van de mensen in de wereld; in deze taal komt elk mens na de dood; zij is immers aan ieder mens vanuit de schepping ingeënt; en daarom kan eenieder de ander in de gehele geestelijke wereld verstaan; het is mij vaak gegeven die taal te horen en ook te spreken en ik heb haar vergeleken met de talen in de wereld en bevonden dat zij zelfs niet in het allerkleinste één maakt met enig natuurlijke taal op aarde; zij verschilt van deze vanuit haar eerste beginsel, dat daarin bestaat dat iedere letter van elk woord een of andere zin zowel in de spraak als in het schrift betekent; vandaar nu is het, dat de Heer de Alfa en de Omega wordt geheten, waarmee wordt aangeduid dat Hij het Al is in alle dingen van de hemel en van de Kerk; en omdat het twee klinkers zijn, hebben zij betrekking op de liefde, zoals eerder is gezegd.

Over deze taal en het schrift ervan, die vloeien vanuit het geestelijk denken van de engelen, zie ook het werk '[de Wijsheid van de engelen aangaande de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid](#)', nr. 295.

30. Zegt de Heer, Die is en Die was en Die komen zal, dat dit betekent Die eeuwig en oneindig en Jehovah is, zie eerder nr. 13, waar dit werd ontvouwd.

31. En de Almachtige, betekent Die is, leeft en kan vanuit Zichzelf en Die alle dingen regeert vanuit eersten door laatsten.

Aangezien alle dingen zijn vanuit de Heer, geschapen vanuit eersten die uit Hemzelf zijn en er niets is dat niet daaruit ontstaat, zoals met vele voorbeelden is getoond in het werk '[de Wijsheid van de engelen aangaande de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid](#)', zo volgt dat Hij almachtig is.

Stel een Ene, waar vanuit alle dingen zijn, zijn dan niet alle dingen ván het Ene, waarvan zij in volgorde afhangen, zoals de schakels van een keten van de hoofdschakel, of zoals de bloedvaten van het gehele lichaam afhangen van het hart, of zoals alle en de afzonderlijke dingen van het heelal van de zon; dus van de Heer, Die de Zon van de geestelijke wereld is, uit Wie alle Wezen, Leven en Macht is, die bij hen is die onder die Zon zijn; in één woord, uit Hem zijn wij, leven wij en worden wij bewogen, (Handelingen 17:28); dit is de Goddelijke Almacht.

Dar de Heer alle dingen regeert uit eersten door laatsten, is een tot dusver niet onthulde verborgenheid, maar zij is ontvouwd in '[de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Heer en aangaande de Gewijde Schrift](#)', op vele plaatsen; en verder in '[de Wijsheid van de engelen aangaande de Goddelijke Voorzienigheid](#)', nr. 124; en '[aangaande de Goddelijke Liefde](#)' nr. 221.

Het is bekend dat het Goddelijke, omdat het oneindig is, niet valt in de ideeën van het denken van enig mens, noch van enige engel, omdat zij eindig zijn en de eindige niet bij machte is het oneindige te doorvatten; opdat het evenwel toch op enigerlei wijze zal worden doorvat, heeft het de Heer behaagd Zijn oneindigheid met deze dingen te beschrijven: Ik ben de Alfa en de Omega, de Aanvang en het Einde; Die is en Die was en Die komen zal; en daarom sluiten deze woorden alle dingen in, die de engel en de mens ooit met betrekking tot het Goddelijke geestelijk en natuurlijk kan denken; namelijk in het algemeen die dingen die eerder op universele wijze zijn aangevoerd.

32. Ik, Johannes, die en uw broeder en medegenoot, betekent hen die in het goede van de naastenliefde en daaruit in de ware dingen van het geloof zijn.

Dat Johannes de apostel, degenen heeft uitgebeeld die in het goede van de naastenliefde zijn, is eerder in nr. 5 gezegd en zij die in het goede van de naastenliefde zijn, zijn ook in de ware dingen van het geloof; aangezien de naastenliefde de ziel en het leven van het geloof is; vandaar is het, dat Johannes zich de broeder en de medegenoot noemt van degenen in de Kerk aan wie hij schrijft, hij heeft immers geschreven aan de zeven Kerken; onder de broeder wordt in de geestelijke zin van het Woord degene verstaan die in het goede van de naastenliefde is en onder de genoot hij die daaruit in de ware dingen van het geloof is; allen zijn immers als het ware bloedverwanten door de naastenliefde, maar aanverwanten door het geloof; de naastenliefde immers verbindt, niet zozeer het geloof, tenzij dit vanuit de naastenliefde is; als het geloof vanuit de naastenliefde is, dan verbindt de naastenliefde en vergezelschaft het geloof; en omdat zij één maken, heeft de Heer daarom bevolen, dat allen broeders zouden zijn; Hij zegt immers: *‘Eén is uw leraar, Christus, gij allen echter zijt broeders’*, (Mattheüs 23:8); ook noemt de Heer diegenen broeders, die in het goede van de naastenliefde zijn of in het goede van het leven; *‘Hij zegt: Mijn moeder en Mijn broeders zijn dezen, die het Woord Gods horen en dit doen’*, (Lukas 8:21; Mattheüs 12:49; Markus 3:33-35); onder de moeder wordt de Kerk verstaan en onder de broeders degenen die in de naastenliefde zijn; en omdat het goede van de naastenliefde de broeder is, noemt de Heer daarom degenen die daarin zijn, broeders, ook bij, (Mattheüs 25:40) en dus eveneens de discipelen, (Mattheüs 28:10; Johannes 20:17); maar men leest niet dat de discipelen de Heer broeder hebben genoemd, omdat de broeder het goede is dat uit de Heer is; het is hiermee vergelijkenderwijs gesteld als met een koning, vorst en rijksgrote, die de bloedverwanten en aanverwanten broeders noemen, maar andersom noemen dezen hem toch niet broeders; want de Heer zegt: *‘Eén is uw leraar, Christus, gij allen zijt broeders’*, (Mattheüs 23:8); en verder: *‘Gij noemt Mij Meester en Heer en gij zegt het recht, want Ik ben het’*, (Johannes 13:13).

De zonen Israëls noemden al degenen broeders die van hun vader Jakob waren en in bredere zin ook hen die van Ezau waren, maar zij zeiden genoten tegen anderen die niet vanuit die waren.

Maar omdat het Woord in de geestelijke zin alleen handelt over hen die in de Kerk van de Heer zijn, worden daarom in die zin onder broeders degenen verstaan die in het goede van de naastenliefde uit de Heer zijn en onder de genoten zij die in de ware dingen van het geloof zijn; dus in de volgende plaatsen: *‘Zo zult gij zeggen, eenieder tot zijn genoot, en eenieder tot zijn broeder: Wat heeft Jehovah geantwoord’*, (Jeremia 23:35).

‘Gij hebt de vrijheid niet uitgeroepen, eenieder voor zijn broeder en eenieder voor zijn genoot’, (Jeremia 34:17).

‘Niemand dwinge zijn genoot, noch broeder’, (Deuteronomium 15:1,2).

‘Om mijner broederen en mijner genoten wil ik spreken’, (Psalm 122:8).

‘Eenieder helpt zijn genoot en zegt tot zijn broeder: Wees vast’, (Jesaja 40:6).

En in de tegengestelde zin: *‘Wacht u, eenieder van zijn genoot en vertrouwt niet op enige broeder; elke broeder licht de voet en elke genoot lastert’*, (Jeremia 9:4).

‘Ik zal Egypte met Egypte vermengen, zodat men strijde tegen zijn broeder en tegen zijn genoot’, (Jesaja 19:2) en elders; deze dingen zijn aangevoerd, opdat men zal weten waarom Johannes zich broeder en medegenoot noemt; en dat onder de broeder in het Woord degene wordt verstaan die in de naastenliefde of het goede is en onder de medegenoot hij die in het geloof of het ware is.

Maar omdat het de naastenliefde is waar vanuit het geloof is, wordt daarom niemand door de Heer genoot genoemd, maar broeder of naaste; eenieder is ook de naaste volgens de hoedanigheid van het goede, (Lukas 10:36,37).

33. In de verdrukking en in het koninkrijk en in de geduldige verwachting van Jezus Christus, betekent de dingen die in de Kerk bestoekt zijn door de boze en de valse dingen, maar die door de Heer, wanneer Hij komen zal, verwijderd zullen worden.

Onder de verdrukking wordt verstaan de staat van de Kerk wanneer er niet langer enige goede dingen van de naastenliefde en ware dingen van het geloof zijn, maar in de plaats ervan boze en valse dingen; onder het koninkrijk wordt de Kerk verstaan; en onder de geduldige verwachting van Jezus Christus, wordt de komst van de Heer verstaan; en daarom betekenen deze dingen: ‘In de verdrukking en in het koninkrijk en in de geduldige verwachting van Jezus Christus’, in één zin samengebracht: wanneer de goede en de ware dingen van de Kerk bestookt zijn door de boze en de valse dingen, maar die door de Heer wanneer Hij komen zal, verwijderd zullen worden.

Dat onder de verdrukking de staat van de Kerk wordt verstaan, wanneer zij bestookt is door boze en valse dingen, blijkt uit het volgende: *‘In de voleinding der eeuw zullen zij u overleveren in de verdrukking en zullen u doden.*

Er zal grote verdrukking zijn, hoedanige niet is geweest van het begin der wereld, noch zijn zal.

Na de verdrukking van die dagen zal de zon verduisterd worden, de maan zal haar schijnsel niet geven en de sterren zullen van de hemel vallen’, (Mattheüs 24:9,21,29; Markus 13:19,24). Dat het koninkrijk de Kerk betekent, zal worden gezien in wat volgt.

34. Ik was op het eiland genaamd Patmos, betekent de staat en de plaats waarin hij verlicht heeft kunnen worden.

Dat de Openbaring van Johannes heeft plaatsgevonden op Patmos, was omdat het een eiland in Griekenland was, niet ver van het land Kanaän en tussen Azië en Europa; en met de eilanden worden de natiën aangeduid die verder verwijderd zijn van de eredienst van God, maar die er toch tot zullen naderen, omdat zij verlicht kunnen worden; evenzo met Griekenland; de Kerk zelf echter met het land Kanaän; met Azië degenen van de Kerk die vanuit het Woord in het licht van de waarheid zijn en met Europa zij tot wie het Woord zal komen; vandaar is het, dat met het eiland Patmos de staat en de plaats wordt aangeduid, waarin hij verlicht heeft kunnen worden.

Dat met de eilanden in het Woord de natiën worden aangeduid die verder verwijderd zijn van de eredienst van God, maar die er toch tot zullen naderen, blijkt uit deze plaatsen: *‘In Urim eert Jehovah, in de eilanden der zee de naam van de God van Israël’,* (Jesaja 24:15).

‘Hij zal niet uitblussen, noch verbreken, totdat Hij op aarde het gericht stelt en naar Zijn wet de eilanden zullen hopen; zingt Jehovah een nieuw lied; de eilanden en hun inwoners zullen Jehovah heerlijkheid stellen; en Zijn lof zullen zij in de eilanden verkondigen’, (Jesaja 42:4,10,12).

‘Let op Mij, gij eilanden en gij volken van verre’, (Jesaja 49:1).

‘Op Mij zullen de eilanden hopen en op Mijn arm vertrouwen’, (Jesaja 51:5).

‘Op Mij zullen de eilanden vertrouwen en de schepen van Tarsis’, (Jesaja 60:9).

‘Hoort de woorden van Jehovah, gij natiën en verkondigt in de eilanden van verre’, (Jeremia 31:10).

‘Opdat zij Jehovah aanbidden, eenieder in zijn plaats, alle eilanden der natiën’, (Zefanja 2:11); en elders; dat zij eender ook met Griekenland worden aangeduid, blijkt niet zozeer uit het Woord, omdat Griekenland alleen met name genoemd is in, (Daniël 8:21; 10:20; 11:2; Johannes 12:20; Markus 7:26).

Dat onder het land Kanaän de Kerk van de Heer wordt verstaan, dat vandaar het heilige land en het hemelse Kanaän wordt genoemd, blijkt uit vele plaatsen in het Woord; dat onder Azië worden verstaan degenen in de Kerk die vanuit het Woord in het licht van de waarheid zijn, zie eerder in nr. 11; en dat onder Europa worden verstaan degenen tot wie het Woord zal komen, staat vast.

35. Om het Woord Gods en om de getuigenis van Jezus Christus, betekent opdat vanuit het hart en zo in het licht zal worden opgenomen het Goddelijk Ware vanuit het Woord en erkend zal worden dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is: dit is eerder in nr. 6 ontvouwd.

36. Ik werd in de geest op de dag des Heren, betekent de geestelijke staat toen vanuit de Goddelijke invloeiing.

Ik werd in de geest, betekent de geestelijke staat, waarin hij was toen hij in de gezichten was, over welke staat hierna; op de dag des Heren, betekent uit de Heer toen de invloeiing; op die dag immers is de tegenwoordigheid van de Heer, omdat het een heilige dag is; waaruit blijkt, dat 'ik werd in de geest op de dag des Heren', de geestelijke staat toen vanuit de Goddelijke invloeiing betekent.

In de profeten leest men, dat zij in de geest of in het gezicht waren en verder dat het Woord tot hen is geschied uit Jehovah; toen zij in de geest of het gezicht waren, waren zij niet in het lichaam, maar in hun geest, in welke staat zij zulke dingen zagen die in de hemel zijn; wanneer echter het Woord tot hen kwam, waren zij in het lichaam en hoorden zij Jehovah spreken; deze beide staten van de profeten dienen terdege onderscheiden te worden; in de staat van het gezicht waren de ogen van hun geest geopend en de ogen van hun lichaam gesloten en dan hoorden zij de dingen die de engelen spraken of die de Heer door de engelen sprak; en eveneens zagen zij de dingen die aan hen in de hemel werden uitgebeeld; en dan scheen het hun soms toe dat zij van de ene plaats naar de andere gevoerd werden, terwijl het lichaam op zijn dezelfde plaats bleef; in deze staat was Johannes toen hij de Openbaring schreef; en soms ook Ezechiël, Zacharia en Daniël en dan wordt gezegd dat zij in het gezicht of in de geest waren; Ezechiël immers zegt: *'De Geest hief mij op en bracht mij terug in Chaldea tot de gevangenschap in het gezicht Gods, in de Geest Gods; aldus klom over mij op het gezicht dat ik zag'*, (Ezechiël 11:1,24).

Hij zegt ook *'dat de geest hem ophief en hij hoorde achter zich een aardbeving en andere dingen'*, (Ezechiël 3:12,24).

Verder *'dat de Geest hem ophief tussen de aarde en de hemel, hem heenleidde naar Jeruzalem in de gezichten Gods en dat hij gruwelen zag'*, (Ezechiël 8:3) en vervolg.

Evenzo was hij in het gezicht Gods of in de geest, toen hij de vier dieren zag, die cherubim waren, zie hoofdstuk 1 en 10; en ook toen *'hij de nieuwe aarde en de nieuwe tempel zag en de engel die dezelve mat'*, (Ezechiël hoofdstuk 40 tot 48); dat hij was in de *'gezichten Gods'*, zegt hij in hoofdstuk 40:2; en dat de geest hem ophief in hoofdstuk 43:5.

Evenzo is geschied met Zacharia, met wie toen een engel was toen hij de man zag die tussen de mirten reed, (Zacharia 1:8) e.v.); toen hij de vier hoornen zag en daarna de man in wiens hand een meetsnoer was, (Zacharia 2:1,5) e.v.; toen hij Jozua, de hogepriester zag, (Zacharia 3:1) e.v.; toen hij de kandelaar en de twee olijfbomen zag, (Zacharia 4:1) e.v.; toen hij de vliegende boekrol en de efa zag, (Zacharia 5:1,6); en toen hij de vier wagens zag, uitgaande tussen de twee bergen en de paarden, (Zacharia 6:1) e.v..

In een eendere staat was Daniël toen hij de vier beesten zag, opklimmende vanuit de zee, (Daniël 7:1) e.v.; en toen hij de gevechten van de ram en de geitenbok zag, (Daniël 8:1) e.v.; dat hij die dingen heeft gezien in gezichten, zegt hijzelf, (Daniël 7:1,2,7,13); 8:2; 10:1,7,8); en dat de engel Gabriël hem verschenen was in een gezicht, (Daniël 9:21).

Iets eenders is geschied met Johannes; zoals toen hij de Zoon des Mensen zag in het midden van de zeven kandelaren, (Openbaring 1); toen hij de troon in de hemel zag en Hem die daarop zat en rondom de troon de vier dieren, (Openbaring 4); toen hij zag het Boek verzegeld met zeven zegelen, (Openbaring 5).

Toen hij zag de vier paarden, van het geopende boek uitgaande, (Openbaring 6).

Toen hij zag de vier engelen staande op de vier hoeken der aarde, (Openbaring 7).

Toen hij zag de sprinkhanen uitgaande van de put des afgronds, (Openbaring 9).

Toen hij de engel zag in wiens hand een boekje was, hetwelk hij hem te eten gaf, (Openbaring 10).

Toen hij de zeven engelen hoorde die de bazuinen bliezen, (Openbaring 11).

Toen hij de draak zag en de vrouw die de draak achtervolgde; en diens strijd met Michaël, (Openbaring 12); en daarna de twee beesten, het ene vanuit de zee, het andere vanuit de aarde, opklimmende, (Openbaring 13).

Toen hij zag de zeven engelen hebbende de zeven laatste plagen, (Openbaring 15 en 16); toen hij zag de loonhoer, zittende op het scharlaken beest, (Openbaring 17 en 18); en daarna het witte paard en hem die daarop zat, (Openbaring 19); en tenslotte de nieuwe hemel en de nieuwe aarde en dan het Nieuwe Jeruzalem, vanuit de hemel neerdalende, (Openbaring 21 en 22).

Dat Johannes deze dingen heeft gezien in de geest en het gezicht, zegt hijzelf in, (Openbaring 1:10; 4:2; 9:7; 21:10); dit wordt ook overal bij hem verstaan onder ‘ik zag’.

Hieruit blijkt, dat ‘in de geest zijn’ is in het gezicht zijn, welk gezicht plaatsvindt door de opening van het gezicht van de geest van de mens en wanneer dit gezicht wordt geopend, dan verschijnen de dingen die in de geestelijke wereld zijn, zo helder als voor het gezicht van het lichaam de dingen die in de natuurlijke wereld zijn.

Dat dit zo is, kan ik door de ondervinding gedurende vele jaren betuigen.

In deze staat waren de discipelen toen zij de Heer na de wederopstanding zagen en daarom wordt gezegd dat hun ogen geopend werden, (Lukas 24:30,31).

In een eendere staat was Abraham, toen hij de drie engelen zag en met hen sprak.

Evenzo Hagar, Gideon, Jozua en anderen, toen zij de engelen van Jehovah zagen; evenzo toen de knaap van Elisa de berg vol wagens en vurige paarden rondom Elisa zag; Elisa immers bad en zei: Jehovah, open, ik bid u, zijn ogen dat hij zie; en Jehovah opende de ogen van de knaap en hij zag, (2 Koningen 6:7).

Wat echter het Woord aangaat, dit is niet onthuld in de staat van de geest of in het gezicht, maar uit de Heer met levende stem aan de profeten gedichteerd; en daarom wordt nergens gezegd dat zij spraken vanuit de Heilige Geest, maar vanuit Jehovah; zie hierover het werk [‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Heer’](#), nr. 53.

37. En ik hoorde achter mij een grote stem evenals van een bazuin, betekent de duidelijke doorvatting van het Goddelijk Ware vanuit de hemel onthuld.

Een grote stem, als die vanuit de hemel wordt gehoord, betekent het Goddelijk Ware, waarover hierna; dat zij gehoord werd als die van een bazuin, is omdat wanneer het Goddelijk Ware vanuit de hemel afdaalt, het soms zo wordt gehoord door de engelen van de laatste hemel en dan duidelijk doorvat; vandaar is het, dat met de stem als van een bazuin de duidelijke doorvatting wordt aangeduid; bovendien zie men over de betekenis van de bazuin verderop in de nrs. 397, 519.

Dat de grote stem, als die vanuit de hemel wordt gehoord, het Goddelijk Ware betekent, blijkt uit deze plaatsen: *‘De stem van Jehovah op de wateren; de stem van Jehovah in de kracht; de stem van Jehovah met ere; de stem van Jehovah brekende de cederen; de stem van Jehovah invallende als een vlam des vuurs; de stem van Jehovah doet de woestijn dreunen; de stem van Jehovah doet de hinden baren’*, (Psalm 29:3-9).

‘Gij koninkrijken der aarde, psalmzingt de Heer; zie, Hij zal in Zijn stem de stem der sterkte geven’, (Psalm 68:33,34).

‘Jehovah heeft Zijn stem uitgegeven vóór het leger, opdat het, talloos, Zijn Woord doet’, (Joël 2:11).

‘Jehovah zal vanuit Jeruzalem Zijn stem geven’, (Joël 3:16).

En omdat de stem het Goddelijk Ware vanuit de Heer betekent, zei de Heer daarom

‘dat de schapen zijn stem horen; dat zij zijn stem weten; Ik heb ook andere schapen, welke Ik moet toebrengen en zij zullen Mijn stem horen; Mijn schapen horen Mijn stem en Ik ken dezelve en zij volgen Mij’, (Johannes 10:3,4,16,27).

En elders: *‘De ure komt, wanneer de doden zullen horen de stem van de Zoon des Mensen en zij die horen zullen leven’*, (Johannes 5:25); de stem is hier het Goddelijk Ware van de Heer vanuit Zijn Woord.

38. Zeggende, Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste, betekent Die is het Zelf en het Enige van eersten tot laatsten, vanuit Wie alle dingen zijn; dus Die is de Liefde Zelf en de Enige Liefde, de Wijsheid Zelf en de Enige Wijsheid en het Leven Zelf en het Enige Leven in Zich en zo de Schepper, de Heiland en Verlichter Zelf en de enige Schepper, Heiland en Verlichter uit Zich en vandaar het al in alle dingen van de hemel en van de Kerk; Die alleen is oneindig en eeuwig en Jehovah; en dat Hij de Heer is.

Dat al deze dingen in die woorden bevat zijn en oneindig veel meer, zie eerder de nrs. 13,29. Daar is gezegd, dat alle letters in het alfabet in de geestelijke wereld dingen betekenen; en dat daarvandaan de spraak en het schrift is van hen die daar zijn en dat daarom de Heer Zijn Goddelijkheid en oneindigheid beschrijft met alfa en omega, waarmee wordt aangeduid, dat Hij is het al in alle dingen van de hemel en van de Kerk.

Aangezien elke letter een ding betekent in de geestelijke wereld en vandaar in de taal van de engelen, schreef daarom (David Psalm 119) in een orde volgens de letters van het alfabet, beginnend met alef en eindigend met tau, zoals kan vaststaan uit de beginletters van de verzen daar; iets eenders verschijnt in Psalm 111, maar daar komt dit niet zo duidelijk uit.

Daarom ook werd Abram Abraham genoemd en werd Sarai Sarah genoemd, wat geschied is ter wille hiervan, dat in de hemel onder Abraham en onder Sarah niet verstaan zouden worden zij, maar het Goddelijke, zoals het eveneens verstaan wordt; de H immers sluit de oneindigheid in, omdat zij alleen een aanblazing is, meer daarover eerder in nr. 29.

39. Hetgeen gij ziet, schrijf het in een boek; dat dit betekent opdat die dingen onthuld mogen worden aan het nageslacht, blijkt zonder ontvouwing.

40. En zend het aan de Kerken, aan die in Azië, betekent voor degenen in de christelijke wereld die in het licht van de waarheid vanuit het Woord zijn.

Dat die onder de Kerken in Azie worden verstaan, zie eerder in de nrs. 10,11.

41. Naar Efeze en naar Smyrna en naar Pergamus en naar Thyatire en naar Sardes en naar Filadelfia en naar Laodicea, betekent in het bijzonder volgens de staat van de opneming van eenieder.

Dat alle staten van de opneming van de Heer en van Zijn Kerk door die zeven namen in de geestelijke zin worden aangeduid, zal men hierna zien; Johannes was immers toen hem dit bevolen werd, in de geestelijke staat en in die staat wordt niet iets met een naam genoemd wat niet een ding of een staat betekent; en daarom werden door Johannes ook niet deze dingen die geschreven zijn, aan enige Kerk in die plaatsen gezonden, maar gezegd aan de engelen van die Kerken, onder wie worden verstaan zij die opnemen.

Dat onder alle namen van plaatsen en personen in het gehele Woord geestelijke dingen worden verstaan, is met vele dingen getoond in het werk *‘Hemelse Verborgenheden’* te Londen uitgegeven, zoals wat onder Abraham, Izaäk en Jakob en verder onder Israël en onder de namen van de twaalf zonen; en ook wat onder de verschillende plaatsen van het land Kanaän en onder de naburige plaatsen van dat land, zoals wat onder Egypte, Syrië, Assyrië en tal van andere.

Iets eenders is het geval met deze zeven namen.

Maar laat degene die in de zin van de letter wil blijven, daarin blijven, omdat die zin verbindt; hij hoeft alleen maar te weten dat de engelen met die namen en staten de Kerk doorvatten.

42. En ik keerde mij om, om te zien de stem die met mij sprak, betekent de omkering van staat van hen die in het goede van het leven zijn, ten aanzien van de doorvatting van het ware in het Woord, als zij zich tot de Heer wendden.

Johannes zegt, dat hij een stem achter zich hoorde, vers 10; en nu dat hij zich omkeerde om de stem te zien; en wederom, dat hij zich omgekeerd hebbende zeven kandelaren zag; waaruit blijkt dat hij de stem hoorde van achter de rug en dat hij zich omkeerde, om te zien vanwaar zij kwam; dat hierin een verborgenheid ligt is duidelijk; de verborgenheid is deze, dat de mens vóórdat hij zich tot de Heer wendt en Hem erkent als de God van hemel en aarde, het Goddelijk Ware in het Woord niet kan zien; de oorzaak hiervan is deze, dat God één is, zowel in Persoon als in Wezen, in Wie de Drievuldigheid is en die God is de Heer; en daarom schouwen zij die een Drievuldigheid van Personen erkennen, primair tot de Vader en sommigen tot de Heilige Geest en zelden tot de Heer; en indien zij tot de Heer schouwen, denken zij over Zijn Menselijke zoals over een gewoon mens; wanneer de mens dit doet, kan hij geenszins verlicht worden in het Woord; de Heer immers is het Woord, het is immers uit Hem en betreft Hem; daarom schouwen degenen die niet tot de Heer alleen gaan, Hem en Zijn Woord achter zich en niet vóór zich of van de rug en niet van aangezicht.

Dit is de verborgenheid die schuilt in deze woorden dat Johannes een stem achter zich hoorde en dat hij zich omkeerde om de stem te zien en zich omgekeerd hebbende zeven gouden kandelaren zag en in het midden ervan de Zoon des Mensen; de stem immers, die hij hoorde, kwam van de Zoon des Mensen, namelijk de Heer.

Dat de Heer alleen de God van hemel en aarde is, leert Hij nu met een duidelijke stem; *Hij immers zegt: Ik ben de Alfa en de Omega, de Aanvang en het Einde, zegt de Heer, Die is en Die was en Die komen zal*, vers 8; en hier: *Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste*, vers 11; en daarna: *Ik ben de Eerste en de Laatste*, vers 17 en (Openbaring 2:8).

Dat onder de stem, wanneer zij van de Heer komt, het Goddelijk Ware wordt verstaan, zie men eerder in nr. 37 en dat onder Johannes worden verstaan diegenen van de Kerk die in het goede van het leven zijn, in de nrs. 5 en 6.

Hieruit kan nu vaststaan dat met deze woorden ‘en ik keerde mij om, om te zien de stem die met mij sprak’, wordt aangeduid de omkering van staat van hen die in het goede van het leven zijn, ten aanzien van het doorvatten van het ware in het Woord, wanneer zij zich tot de Heer wendden of keren.

43. En mij omgekeerd hebbende, zag ik zeven gouden kandelaren, betekent een nieuwe Kerk, die in de verlichting zal zijn uit de Heer vanuit het Woord.

Dat de zeven kandelaren de zeven Kerken zijn, wordt in het laatste vers van dit hoofdstuk gezegd; en dat onder de zeven Kerken worden verstaan al degenen die in de christelijke wereld zijn en tot de Kerk toetreden, zie eerder in nr. 10; en in het bijzonder volgens de staat van de opneming van eenieder, nr. 41.

Dat onder de zeven kandelaren een nieuwe Kerk wordt verstaan, is omdat in haar en in haar midden de Heer is; er wordt immers gezegd, dat Hij in het midden van de zeven kandelaren iemand zag, de Zoon des Mensen gelijk en onder de Zoon des Mensen wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Woord.

Die kandelaren verschenen van goud, omdat goud het goede betekent en elke Kerk is Kerk vanuit het goede dat geformeerd wordt door de ware dingen; dat goud het goede betekent, zal men zien in wat volgt.

Die kandelaren waren niet de ene naast de andere of de ene tegen de andere aan geplaatst, maar op afstanden en in een soort cirkel, zoals blijkt uit deze woorden in het volgende hoofdstuk: *‘Deze dingen zei Hij Die in het midden van de zeven kandelaren wandelt’*, vers 1.

Niet wordt er iets gezegd over de lampen van de kandelaars, maar in wat volgt wordt gezegd dat het Heilige Jeruzalem, dat wil zeggen, de Nieuwe Kerk, niet behoeft de zon, noch de maan, omdat haar Lamp het Lam is en de natiën die gezaligd worden, in Zijn Licht zullen wandelen, (Openbaring 21:23,24); en verder: *'Zij hebben geen lamp van node, omdat de Heer God hen verlicht'*, (Openbaring 22:5); zij immers die vanuit de Nieuwe Kerk van de Heer zullen zijn, zijn alleen de kandelaars, die zullen lichten uit de Heer.

Door de gouden kandelaar in de tabernakel werd ook niet iets anders uitgebeeld dan de Kerk ten aanzien van de verlichting uit de Heer, over welke kandelaar men zie, (Exodus 25:31 tot het einde; 37:17-24; Leviticus 24:3,4; Numeri 8:2-4); dat die kandelaar de Kerk van de Heer ten aanzien van de geestelijke Goddelijke Liefde, namelijk de liefde jegens de naaste, heeft uitgebeeld, zie in het werk *'Hemelse Verborgenheden'*, te Londen uitgegeven, de nrs. 9548, 9555, 9558, 9561, 9570, 9783 en verder hierna in nr. 493.

Met de kandelaar wordt ook de door de Heer te instaureren Nieuwe Kerk aangeduid bij, (Zacharia 4), aangezien hij het nieuwe Huis van God of de Nieuwe Tempel betekent, zoals blijkt uit wat daar volgt en met het huis van God of de tempel wordt de Kerk aangeduid en in de hoogste zin het Goddelijk Menselijke van de Heer, zoals Hijzelf leert in, (Johannes 2:19-21) en elders; maar het zal worden gezegd wat in volgorde wordt aangeduid in, (Zacharia 4), toen hem de kandelaar verscheen: *'Door die dingen die bevat zijn van vers 1 tot 7, wordt aangeduid de verlichting van een nieuwe Kerk uit de Heer vanuit het goede van de liefde door het ware; de olijfbomen daar duiden aan de Kerk ten aanzien van het goede van de liefde; met de dingen van vers 8 tot 10 daar, wordt aangeduid dat deze dingen uit de Heer zijn; door Zerubabel daar, die het huis, dus de Kerk, zal bouwen, wordt uitgebeeld de Heer; met de dingen van vers 11 tot 14 wordt aangeduid dat in die Kerk ook de ware dingen vanuit hemelse oorsprong zullen zijn'*; deze ontvouwing van het hoofdstuk is mij door de hemel uit de Heer gegeven.

44. En in het midden van de zeven kandelaars een, de Zoon des Mensen gelijk zijnde, betekent de Heer ten aanzien van het Woord, uit Wie zij is.

Het is vanuit het Woord bekend, dat de Heer Zich de Zoon Gods en eveneens de Zoon des Mensen heeft genoemd; dat Hij onder de Zoon Gods Zich ten aanzien van het Goddelijk Menselijke heeft verstaan en onder de Zoon des Mensen Zich ten aanzien van het Woord, is ten volle aangetoond in het werk *'de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Heer'*, nrs. 19-28; en omdat het daar vanuit het Woord ten volle is bevestigd, wordt er hier van afgezien het nog verder te bevestigen.

Omdat nu de Heer Zich vóór Johannes heeft uitgebeeld als het Woord, wordt daarom de door hem geziene, de Zoon des Mensen genoemd.

Hij heeft Zich uitgebeeld als het Woord, omdat gehandeld wordt over de nieuwe Kerk, welke Kerk is vanuit het Woord en volgens het verstand ervan; dat de Kerk is vanuit het Woord en dat zij zodanig is hoedanig verstand van het Woord zij heeft, zie het werk ['de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Gewijde Schrift'](#), nrs. 76-79.

Aangezien de Kerk is de Kerk uit de Heer door het Woord, wordt daarom de Zoon des Mensen gezien in het midden van de kandelaars; in het midden betekent in het binnenste, waar vanuit die dingen die rondom zijn of die buiten zijn, hun wezen trekken, hier hun licht of inzicht; dat het binnenste het al is in de dingen die rondom of buiten zijn, is met vele dingen getoond in het werk *'de Wijsheid van de Engelen aangaande de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid'*; het is zoals het licht en de vlam in het midden, vanuit waar alle omtrekken opblinken en warm zijn.

Iets eenders betekent *'in het midden'* in de volgende plaatsen in het Woord: *'Roep uit en jubel, gij inwoonster van Zion, omdat groot in uw midden de Heilige Israëls is'*, (Jesaja 12:6). *'God mijn Koning, heilen werkende in het midden der aarde'*, (Psalm 74:12). *'God, werkende barmhartigheid in het midden des tempels'*, (Psalm 48:10).

‘God heeft Zich gesteld in de gemeente Gods, in het midden der Goden zal Hij richten’, (Psalm 82:1).

Goden worden genoemd, zij die in de Goddelijke ware dingen uit de Heer zijn en abstract genomen de ware dingen zelf.

‘Zie, Ik zal een engel zenden vóór u; hoedt u voor zijn aangezichten, aangezien Mijn naam in het midden van Hem is’, (Exodus 23:20,21); de Naam van Jehovah is al het Goddelijke; in het midden is in het binnenste en vandaar in het al ervan.

Het midden betekent ook het binnenste en vandaar het ‘al,’ op tal van andere plaatsen in het Woord, ook waar gehandeld wordt over de boze dingen, zoals in, (Jesaja 24:13; Jeremia 23:9; Psalm 5:10; Jeremia 9:4,5; Psalm 36:2; Psalm 55:5; Psalm 62:5).

Deze plaatsen zijn aangevoerd, opdat men zal weten dat in het midden van de kandelaren betekent in het binnenste van waaruit de Kerk en het al ervan is, want de Kerk en het al ervan is uit de Heer door het Woord.

Dat de kandelaren een nieuwe Kerk betekenen, zie hiervoor in nr. 43.

45. Bekleed met een talaar, betekent het Goddelijke, voortgaande, te weten het Goddelijk Ware.

Dat de talaar betekent het Goddelijk voortgaande, namelijk het Goddelijk Ware, is omdat de bekleedselen in het Woord de ware dingen betekenen; vandaar betekent talaar, dat een algemeen bekleedsel [opperkleed] is, wanneer over de Heer wordt gehandeld, het Goddelijk Ware, voortgaande.

Dat de bekleedselen de ware dingen in het Woord betekenen, is omdat zij in de hemel worden bekleed volgens de ware dingen voortgaande vanuit het goede van hen, waarover men zie in het werk [‘Hemel en Hel’](#) in het jaar 1758 te Londen uitgegeven, nrs. 177-182.

In wat volgt, zal men ook zien dat niet iets anders onder de bekleedselen in het Woord in de geestelijke zin ervan wordt verstaan en dus niet iets anders onder de bekleedselen van de Heer, toen Hij van gedaante werd veranderd, welke bekleedselen blank, zoals het licht verschenen, (Mattheüs 17:1-4; Markus 9:2-8; Lukas 9:28-36) en verder ook niet iets anders onder de bekleedselen van de Heer die de soldaten verdeelden, (Johannes 19:23,24).

Dat eendere dingen werden uitgebeeld en vandaar aangeduid door de klederen van Aharon, zie men in het werk ‘Hemelse Verborgenheden’, te Londen uitgegeven, nr. 9814, 10068; in het bijzonder wat door de efod, nrs. 9477, 9824, 10005; wat door de mantel, nrs. 9825, 10005; wat door de tunica, nrs. 9826, 9942; en wat door de tulband, nr. 9827; Aharon immers beeldde het priesterlijk ambt van de Heer uit.

Ten aanzien van de betekenis van de klederen vanuit het Woord, zie hierna in de nrs. 166, 328.

46. En omgord aan de borsten met een gouden gordel, betekent het Goddelijke, voortgaande en tevens verbindende, te weten het Goddelijk Goede.

Dat de gouden gordel dit betekent, is omdat met de borst van de Heer en in het bijzonder met de borsten daar, Zijn Goddelijke Liefde wordt aangeduid; vandaar met de gouden gordel welke die gordde, het Goddelijke, voortgaande en tevens verbindende, namelijk het Goddelijk Goede van de Goddelijke Liefde; het goud betekent ook het goede, zie verder nr. 913.

Ook betekent de zone of de gordel in het Woord de gemeenschappelijke band, waarmee alle dingen in samenhangende orde worden gehouden, zoals bij Jesaja: ‘Er zal een roede uitgaan vanuit de tronk van Isai, Gerechtigheid zal de gordel Zijner lenden zijn en de Waarheid de gordel Zijner dijen’, (Jesaja 11:1,5); de roede uitgaand van de tronk van Isai is de Heer.

Dat de gordel van de efod en de bandelier van de tunica van Aharon de verbinding hebben aangeduid, zie in het werk [‘Hemelse Verborgenheden’](#), te Londen uitgegeven, nrs. 9837, 9944.

Aangezien de gordel betekent de band die de goede en de ware dingen van de Kerk verbindt, werd daarom, toen de Kerk bij de zonen Israëls vernietigd was, aan de profeet Jeremia bevolen *‘dat hij zich een gordel zou kopen en op zijn lenden leggen en die daarna verbergen in een gat van de rots naast de Eufraat; en aan het einde der dagen, toen hij dezelve hernam, zie, deze was verdorven en deugde nergens toe’*, (Jeremia 13:1-12); waardoor werd uitgebeeld, dat het goede van de Kerk er toen niet meer was en vandaar de ware dingen verstrooid waren.

Iets eenders wordt met de gordel aangeduid bij Jesaja:

‘In plaats van een gordel zal zijn verscheuring’, (Jesaja 3:24) en ook elders.

Dat met de tepels of met de borsten de Goddelijke Liefde wordt aangeduid, blijkt uit vele plaatsen in het Woord waar zij met name genoemd worden en verder uit de overeenstemming ervan met de liefde.

47. En Zijn hoofd en de haren waren blank evenals wol, evenals sneeuw, betekent de Goddelijke Liefde van de Goddelijke Wijsheid in eersten en in laatsten.

Met het hoofd van de mens wordt het al van diens leven aangeduid en het al van het leven van de mens heeft betrekking op de liefde en de wijsheid en daarom wordt met het hoofd de wijsheid en tevens de liefde aangeduid; maar omdat er geen liefde is zonder haar wijsheid, noch wijsheid zonder haar liefde, is het daarom de liefde van de wijsheid, die onder het hoofd wordt verstaan en is het, wanneer over de Heer wordt gehandeld, de Goddelijke Liefde van de Goddelijke Wijsheid; ten aanzien van de betekenis van het hoofd vanuit het Woord, zie verder in de nrs. 538, 568.

Waar dus onder het hoofd de liefde en tevens de wijsheid in eersten wordt verstaan, volgt dat onder de haren de liefde en de wijsheid in laatsten wordt verstaan; en omdat hier haren wordt gezegd met betrekking tot de Zoon des Mensen, te weten de Heer ten aanzien van het Woord, zo wordt met Zijn haren het Goddelijk Goede, dat van de liefde is, aangeduid en het Goddelijk Ware, dat van de wijsheid is, in de laatsten van het Woord; en de laatsten van het Woord zijn de dingen die bevat zijn in de letterlijke zin ervan; dat het Woord in deze zin wordt aangeduid met de haren van de Zoon des Mensen of van de Heer, lijkt een paradox, niettemin is het waar; dit kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord, aangevoerd in het werk [‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Gewijde Schrift’](#), nrs. 35, 49; waar ook is getoond, dat de Nazireeërs in de Israëlitische Kerk de Heer hebben uitgebeeld ten aanzien van het Woord in laatsten, namelijk de zin van de letter ervan; Nazireeër is immers in de Hebreeuwse taal ‘haar of lok’; vandaar had Simson, die Nazireeër vanuit de baarmoeder was, macht in de haarlokken; dat evenzo het Goddelijk Ware in de zin van de letter van het Woord in de macht is, zie in de aangehaalde ‘Leer aangaande de Gewijde Schrift’, nrs. 37 tot 49; daarom was het ook aan de hogepriester en diens zonen streng verboden om het hoofd te scheren; daarom werden ook de 42 knapen door twee berinnen verscheurd, omdat zij Elisa ‘Kale’ noemden; Elisa beeldde, evenals Elias, de Heer uit ten aanzien van het Woord; ‘Kale’ betekent dit zonder het laatste ervan, dat, zoals gezegd, de letterlijke zin is; en de berinnen betekenen deze zin van het Woord, afgescheiden van de innerlijke zin ervan; zij die hen scheiden, verschijnen ook in de geestelijke wereld als beren, maar van verre; daaruit blijkt, waarom het zo met de knapen is gebeurd; daarom was het ook de grootste oneer en de uiterste rouw om kaalheid over zich te brengen.

Daarom geschiedde, toen de Israëlitische natie de gehele letterlijke zin van het Woord had verdraaid, deze weeklacht over hen: *‘De Nazireeërs waren witter dan de sneeuw, blanker dan melk; van zwartigheid is hun vorm verduisterd, zij worden niet gekend in de straten’*, (Klaagliederen 4:7,8); en verder: *‘Alle hoofd is kaal geworden en alle schouder onthaard’*, (Ezechiël 29:18).

‘Op alle aangezichten schaamte en in alle hoofden kaalheid’, (Ezechiël 7:18; Jesaja 15:2; Jeremia 48:37; Amos 8:10).

Omdat de zonen Israëls door de valse dingen de gehele zin van de letterlijke betekenis van het Woord hadden verstrooid, werd daarom aan de profeet Ezechiël bevolen dat hij dit daarmee zou uitbeelden, *‘dat hij het hoofd met een scheermes zou scheren en een derde deel der lokken verbranden met vuur, een derde deel slaan met het zwaard, en een derde deel verstrooien in de wind en dat hij iets zou verzamelen in de slippers, dat hij daarna ook in het vuur zou werpen’*, (Ezechiël 5:1-4 e.v.).

Daarom wordt ook bij Micha gezegd: *‘Maak u kaal en scheer u, om de zonen van uw verrukkingen, verwijd de kaalheid als de arend, omdat zij van u zijn heenverhuisd’*, (Micha 1:16); de zonen der verrukkingen zijn de echte ware dingen van de Kerk vanuit het Woord. En omdat Nebukadnezar, koning van Babylon, de Babelse vervalsing van het Woord en de vernietiging van al het ware daar heeft uitgebeeld, is het vandaar geschied *‘dat zijn haar wies als der arenden’*, (Daniël 4:33).

Aangezien de haren dat heilige van het Woord betekenden, wordt daarom van de Nazireeërs gezegd *‘dat zij niet het haar van hun hoofd zouden scheren, omdat hetzelfde het Nazireeërschap Gods op hun hoofd is’*, (Numeri 6:1-21); en daarom was het vastgesteld *‘dat de hogepriester en zijn zonen hun hoofd niet zouden scheren, opdat zij niet sterven zouden en toorn zou komen over het ganse huis Israëls’*, (Leviticus 10:6).

Omdat nu met de haren het Goddelijk Ware in laatsten wordt aangeduid, dat in de Kerk het Woord in de zin van de letter is, werd daarom ook over de ‘Oude van dagen’ iets eenders gezegd bij Daniël: *‘Ik zag totdat tronen werden voortgeworpen en de Oude van dagen Zich zette; Zijn kleed was zoals de sneeuw wit en het haar Zijns hoofd als reine wol’*, (Daniël 7:9); dat de Oude van dagen de Heer is, blijkt duidelijk bij Micha: *‘Gij Bethlehem Efrata, slechts weinig zijt gij om te wezen onder de duizenden van Jehudah; vanuit u zal Mij uitgaan, Die een Heerser zal zijn in Israël en Wiens uitgangen van ouds zijn, van de dagen der eeuwigheid’*, (Micha 5:1); en bij Jesaja, waar Hij de Vader der Eeuwigheid wordt genoemd, (Jesaja 9:5). Uit deze plaatsen en uit vele andere, die om de hoeveelheid ervan niet worden aangevoerd, kan vaststaan dat onder het hoofd en de haren van de Zoon des Mensen, die blank waren evenals wol, evenals sneeuw, het Goddelijke van de Liefde en van de Wijsheid in eersten en in laatsten wordt verstaan en omdat onder de Zoon des Mensen de Heer ten aanzien van het Woord wordt verstaan, volgt dat ook dit in eersten en laatsten wordt verstaan; wat zou het anders zijn, dat de Heer hier in de Openbaring en de Oude van dagen bij Daniël, ook ten aanzien van de haren wordt beschreven.

Dat met de haren de letterlijke zin van het Woord wordt aangeduid, blijkt duidelijk uit degenen die in de geestelijke wereld zijn; zij die de zin van de letter van het Woord hebben veracht, verschijnen daar kaal en andersom zij die de zin van de letter van het Woord hebben liefgehad, verschijnen daar met verzorgde hardos.

Evenals wol en evenals sneeuw wordt er gezegd, omdat wol het goede in laatsten betekent en sneeuw het ware in laatsten, zoals eveneens bij, (Jesaja 1:18); wol immers komt van schapen, waarmee het goede van de naastenliefde wordt aangeduid en sneeuw is van water, waarmee de ware dingen van het geloof worden aangeduid.

48. En zijn ogen evenals een vlam vuurs, betekent de Goddelijke Wijsheid van de Goddelijke Liefde.

Onder de ogen wordt in het Woord het verstand verstaan en vandaar onder het gezicht van de ogen, het inzicht en daarom wordt, wanneer over de Heer wordt gehandeld, de Goddelijke Wijsheid verstaan; met de vlam vuurs echter wordt de geestelijke liefde aangeduid, namelijk de naastenliefde; en daarom wordt, wanneer over de Heer wordt gehandeld, de Goddelijke Liefde verstaan; vandaar nu wordt daarmee dat Zijn ogen als een vlam vuurs waren, de Goddelijke Wijsheid van de Goddelijke Liefde aangeduid.

Dat het oog het verstand betekent, is omdat zij overeenstemmen, want evenals het oog ziet vanuit het natuurlijk licht, evenzo ziet het verstand vanuit het geestelijk licht; en daarom wordt van 'zien' gesproken met betrekking tot het ene en het andere.

Dat met het oog in het Woord het verstand wordt aangeduid, blijkt uit de volgende plaatsen: *'Leidt uit het blinde volk hetwelk ogen heeft en de doven die oren hebben'*, (Jesaja 43:8).

'Te dien dage zullen de doven horen de woorden des Boeks en vanuit de donkerheid zullen de ogen der blinden zien', (Jesaja 29:18).

'Alsdan zullen van de blinden ogen geopend worden en van de doven de oren', (Jesaja 35:5,6).

'Ik zal U geven tot een licht der natiën om te openen der blinden ogen', (Jesaja 42:6,7); deze dingen ten aanzien van de Heer, Die, als Hij komen zal, het verstand zal openen bij degenen die in onwetendheid omtrent het ware zijn.

Dat dit wordt verstaan onder de ogen openen, blijkt verder uit deze plaatsen:

'Maak het hart van dit volk vet en bestrijk zijn ogen, opdat zij niet misschien zien met hun ogen', (Jesaja 6:9,19; Johannes 12:40).

'Jehovah heeft over ulieden uitgegoten een geest der slaperigheid en Hij heeft uw ogen toegesloten; de profeten en uw hoofden, de zienden heeft Hij bedekt', (Jesaja 29:10; 30:10).

'Die zijn ogen toesluit, opdat hij het boze niet zie', (Jesaja 33:15).

'Hoor deze dingen, o dwaas volk, dewelke ogen hebben en niet zien', (Ezechiël 12:2).

'Straf van de Herder die de kudde van kleinvee verlaat; het zwaard over het rechteroog en het rechteroog zal door te verdonkeren verdonkerd worden', (Zacharia 14:12).

'Ik zal elk paard met verbijstering slaan en elk paard der volkeren met blindheid', (Zacharia 12:4); het paard is in de geestelijke zin het verstand van het Woord, nr. 298.

'Verhoor mij, Jehovah, mijn God, verlicht mijn ogen, opdat ik niet misschien de dood slape', (Psalm 13:4); dat in deze plaatsen door de ogen het verstand wordt aangeduid, ziet eenieder.

Daaruit blijkt, wat er door de Heer onder het oog wordt verstaan in deze plaatsen: *'De lamp des lichaams is het oog; indien uw oog eenvoudig is, zo zal uw ganse lichaam lichtend zijn; indien uw oog boos zal zijn geweest, zo zal uw ganse lichaam verduisterd zijn; indien dan het schijnsel dat in u is, duisternis is, hoe groot de duisternis'*, (Mattheüs 6:22,23; Lukas 11:34).

'Indien uw rechteroog u ergert, ruk het uit en werp het van u, want het is beter eenogig tot het leven in te gaan, dan twee ogen hebbende in de gehenna des vuurs gezonden te worden', (Mattheüs 5:29; 18:9); onder het oog wordt op deze plaatsen niet het oog verstaan, maar het verstand van het ware.

Aangezien met het oog het verstand van het ware wordt aangeduid, behoorde het daarom tot de inzetten bij de zonen Israëls *'dat een blinde of een troebele van oog vanuit het zaad van Aharon niet zou toetreden om slachtoffer te offeren, noch zou binnentreden binnen de voorhang'*, (Leviticus 21:19,20) en verder *'dat het blinde niet ten slachtoffer geofferd zou worden'*, (Leviticus 22:22; Maleachi 1:8).

Hieruit blijkt wat onder het oog wordt verstaan, wanneer over de mens wordt gehandeld; daaruit volgt dat onder het oog, wanneer over de Heer wordt gehandeld, Zijn Goddelijke Wijsheid wordt verstaan en verder de Alwetendheid en de Voorzienigheid, zoals in deze plaatsen: *'Open, Jehovah, Uw ogen, en zie'*, (Jesaja 37:17).

'Ik zal Mijn oog op hen stellen ten goede en Ik zal hen bouwen', (Jeremia 24:6).

'Zie, het oog van Jehovah over hen die Hem vrezen', (Psalm 33:18).

'Jehovah in de tempel der heiligheid; Zijn ogen zien en Zijn oogleden beproeven de zonen des mensen', (Psalm 11:4).

Aangezien met de cherubim de bewaking en de voorzienigheid van de Heer wordt aangeduid, opdat de geestelijke zin niet zal gekwetst worden, wordt daarom van de vier dieren, die cherubim waren, gezegd, *'dat zij vol ogen waren van voren en van achteren en hun vleugelen evenzo vol ogen waren'*, (Openbaring 4:6,8); en verder *'dat de raderen waarop de cherubim reden, vol ogen rondom waren'*, (Ezechiël 10:12).

Dat onder de vlam vuurs Zijn Goddelijke Liefde wordt verstaan, zal men zien in wat volgt, waar de vlam en het vuur worden genoemd; en omdat er wordt gezegd dat Zijn ogen evenals een vlam vuurs waren, wordt de Goddelijke Wijsheid van de Goddelijke Liefde aangeduid. Dat in de Heer de Goddelijke Liefde is van de Goddelijke Wijsheid en de Goddelijke Wijsheid is van de Goddelijke Liefde en deze zo dus wederkerig één zijn, is een verborgenheid onthuld in het werk [‘de Wijsheid van de Engelen aangaande de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid’](#), nrs. 34-39 en elders.

49. En zijn voeten aan blinkend koper gelijk, in een oven geblaakt, betekent het natuurlijk Goddelijk Goede.

De voeten van de Heer betekenen Zijn Goddelijk natuurlijke; het vuur of het geblaakte betekent het goede; en het blinkend koper betekent het natuurlijk goede van het ware; en daarom wordt met ‘de voeten van de Zoon des mensen aan blinkend koper gelijk’ evenals ‘in een oven geblaakt’, het natuurlijk Goddelijk Goede aangeduid.

Dat Zijn voeten dit betekenen, is vanwege de overeenstemming.

Er is in de Heer en vandaar uit de Heer, het Goddelijk hemelse, het Goddelijk geestelijke en het Goddelijk natuurlijke; het Goddelijk hemelse wordt verstaan onder het hoofd van de Zoon des Mensen, het Goddelijk geestelijke onder Zijn ogen, en onder de borst die gegord was met een gouden gordel en het Goddelijk natuurlijke onder Zijn voeten; omdat deze drie in de Heer zijn, zijn die drie daarom ook in de engelenhemel: de derde of de hoogste hemel is in het Goddelijk hemelse, de tweede of de middelste hemel is in het Goddelijk geestelijke; en de eerste of de laatste hemel is in het Goddelijk natuurlijke; eender de Kerk op aarde; de algehele Kerk immers is vóór de Heer zoals één mens, in wie degenen die het Goddelijk hemelse van de Heer zijn, het hoofd maken, zij die in het Goddelijk geestelijke zijn, het lichaam maken en zij die in het Goddelijk natuurlijke zijn, de voeten maken; vandaar zijn ook in ieder mens, omdat hij geschapen is naar het beeld Gods, die drie graden en naarmate deze geopend worden, wordt hij een engel òf van de derde, òf van de tweede òf van de laatste hemel; eveneens is het zo dat er in het Woord drie zinnen zijn: de hemelse, de geestelijke en de natuurlijke; dat dit zo is, zie het werk ‘de Wijsheid van de Engelen aangaande de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid’, in het bijzonder in het derde deel, waarin over die drie graden wordt gehandeld.

Dat de voeten, de zolen en de hielen overeenstemmen met de natuurlijke dingen bij de mens en daarom in het Woord de natuurlijke dingen betekenen, zie het werk ‘Hemelse Verborgenheden’ in Londen uitgegeven, nrs. 2162, 4938-4952.

Het natuurlijk Goddelijk Goede wordt ook door de voeten aangeduid in de volgende plaatsen, bij Daniël: *‘Ik hief mijn ogen op en zag, zie, een man bekleed met linnen, wiens lenden waren gegord met goud van Ufaz, Zijn lichaam zoals turkoois en Zijn ogen zoals fakkelen van vuur, Zijn armen en Zijn voeten zoals de glans van gepolijst brons’*, (Daniël 10:5,6).

In de Openbaring: *‘Ik zag een engel nederdalende vanuit de hemel, zijn voeten evenals kolommen van vuur’*, (Openbaring 10:1); en bij Ezechiël: *‘De voeten der cherubim waren glinsterend zoals de glans van gepolijst brons’*, (Ezechiël 1:7); dat de engelen en de cherubim zo werden gezien, was omdat het Goddelijke van de Heer in hen werd uitgebeeld.

Aangezien de Kerk des Heren onder de hemelen is, dus onder de voeten van Hem, wordt zij daarom de voetbank Zijner voeten genoemd, in deze plaatsen: *‘De heerlijkheid van Libanon zal tot u komen, om te versieren de plaats van Mijn heiligdom; de plaats van Mijn voeten zal Ik eerbaar maken en zij zullen nederbuigen tot de zolen van uw voeten’*, (Jesaja 60:13,14).

‘De hemel is Mijn troon en de aarde is de voetbank Mijner voeten’, (Jesaja 66:1).

‘God heeft niet gedacht aan de voetbank Zijner voeten in de dag des toorns’, (Klaagliederen 2:1).

‘Aanbidt Jehovah naar de voetbank Zijner voeten’, (Psalm 99:5).

‘Zie, wij hebben van Hem gehoord in Efrata, Bethlehem; wij zullen ingaan in Zijn habitakels, wij zullen ons nederbuigen voor de voetbank Zijner voeten’, (Psalm 132:6,7).

Vandaar is het, dat *‘zij aanbeddend nedervielen aan de voeten van de Heer’, (Mattheüs 28:9; Markus 5:22; Lukas 8:41; Johannes 11:32).*

En verder, dat *‘zij Zijn voeten kusten en afwiesen met hun haren’, (Lukas 7:37,38,44,46; Johannes 11:2; 12:3).*

Omdat met de voeten het natuurlijke wordt aangeduid, zei dan ook de Heer tot Petrus, toen hij Diens voeten waste: *‘Die gewassen is, heeft niet van node dan dat hij naar de voeten gewassen worde en hij is gans rein’, (Johannes 13:10); de voeten wassen is de natuurlijke mens zuiveren en wanneer deze gezuiverd is, is ook de gehele mens gezuiverd, zoals met vele dingen is getoond in het werk ‘Hemelse Verborgenheden’ en in ‘de Leren van het Nieuwe Jeruzalem’; de natuurlijke mens, die ook de uiterlijke mens is, wordt gezuiverd als hij de boze dingen schuwt, waarvan de geestelijke of innerlijke mens ziet dat zij boos zijn en vermijd moeten worden.*

Omdat nu het natuurlijke van de mens onder de voeten wordt verstaan en dit alle dingen verdraait, indien het niet gewassen of gezuiverd is, zegt de Heer dan daarover:

‘Indien uw voet u geërgerd zal hebben, houw hem af; het is u beter kreupel het leven in te gaan, dan de twee voeten te hebben en geworpen te worden in de gehenna, in het onuitblusselijk vuur’, (Markus 9:45); hier wordt niet de voet verstaan, maar de natuurlijke mens.

Iets eenders wordt verstaan *‘met de voeten de goede graasweide vertreden’; en onder ‘met de voeten de wateren vertroebelen’, (Ezechiël 32:2; 34:18,19; Daniël 7:7,19) en elders. Aangezien onder de Zoon des Mensen de Heer ten aanzien van het Woord wordt verstaan, is het duidelijk dat onder Zijn voeten ook het Woord in de natuurlijke zin wordt verstaan, waarover veel is gehandeld in ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Gewijde Schrift’; en ook, dat de Heer in de wereld is gekomen om alle dingen van het Woord te vervullen en daardoor het Woord ook in laatsten te worden, nrs. 98,100; maar dit is een verborgenheid voor hen die in het Nieuwe Jeruzalem zullen zijn.*

Het Goddelijk natuurlijke van de Heer werd ook aangeduid door de bronzen slang die op bevel door Mozes in de woestijn was opgericht, op het aanzien waarvan allen die van slangen gebeten waren, werden genezen, (Numeri 21:6,8,9); dat zij het Goddelijk natuurlijke van de Heer heeft aangeduid en dat diegenen gezaligd worden die daarnaar schouwen, leert de Heer Zelf bij Johannes: *‘Zoals Mozes de slang in de woestijn heeft verhoogd, zo moet de Zoon des Mensen verhoogd worden, opdat een elk die in Hem gelooft, niet verga, maar het eeuwige leven hebbe’, (Johannes 3:14,15); dat de slang van brons was gemaakt, komt omdat brons evenals blinkend koper, het natuurlijke ten aanzien van het goede betekent, zie hierna nr. 775.*

50. En Zijn stem evenals een stem van vele wateren, betekent het natuurlijk Goddelijk Ware. Dat de stem wanneer die uit de Heer is, het Goddelijk Ware betekent, zie nr. 37; dat de wateren de ware dingen betekenen en in het bijzonder de natuurlijke ware dingen, die de erkenningen van het Woord zijn, staat vast uit vele plaatsen in het Woord, waaruit alleen de volgende zullen worden aangevoerd: *‘De aarde is vol van de wetenschap van Jehovah, zoals de wateren de zee bedekken’, (Jesaja 11:9).*

‘Dan zult gij wateren scheppen met blijdschap vanuit de fonteinen des heils’, (Jesaja 12:3).

‘Die in gerechtigheden wandelt en rechtheden spreekt, brood zal hem gegeven worden en het getrouwe water’, (Jesaja 33:15,16).

‘De armen en de nooddriftigen zoeken water, maar het is niet; hun tong versmacht van dorst: Ik zal rivieren op de hellingen openen en in het midden der valleien fonteinen stellen; de woestijn tot poel der wateren en het droge land tot springbronnen der wateren, opdat zij zien, erkennen, opletten en verstaan’, (Jesaja 41:17,18,20).

‘Ik zal wateren uitgieten op de dorstige en vloeden op het dorre, Ik zal Mijn geest uitgieten’, (Jesaja 44:3).

‘In de duisternis zal uw licht opgaan, opdat gij zijt zoals een gewaterde tuin en zoals een uitgang der wateren, welks wateren niet zullen liegen’, (Jesaja 58:10,11).

‘Twee boze dingen heeft Mijn volk gedaan, Mij hebben zij verlaten, de Bron der levende wateren, om voor zich kuilen uit te houwen welke geen wateren houden’, (Jeremia 2:13).

‘De rijksgroten hebben de minderjarigen om water gezonden, zij zijn tot de kuilen gekomen en hebben niet wateren gevonden; hun ledige vaten zijn omgekeerd’, (Jeremia 14:3).

‘Zij hebben verlaten de bron der levende wateren, Jehovah’, (Jeremia 17:13).

‘Met gewezen zullen zij komen, met gewezen zal Ik hen toeleiden; Ik zal hen leiden tot de bron der wateren, in de weg van het rechte’, (Jeremia 31:9).

‘Ik zal de stok des broods breken en zij zullen de wateren bij mate en met verbijstering drinken, opdat zij uitteren vanwege de ongerechtigheden’, (Ezechiël 4:16,17; 12:18,19; Jesaja 51:14).

‘Zie de dagen zullen komen waarop Ik een honger in het land zal zenden, niet een honger naar brood, noch dorst naar wateren, maar om te horen het Woord van Jehovah; zij zullen zwerven van zee tot zee en omlopen om het Woord van Jehovah te horen en niet vinden; te dien dage zullen de maagden en de jongemannen van dorst versmachten’, (Amos 8:11-13).

‘Te dien dage zullen levende wateren uitgaan vanuit Jeruzalem’, (Zacharia 14:8).

‘Jehovah is Mijn Herder, tot wateren der rusten zal Hij mij heenleiden’, (Psalm 23:2).

‘Zij zullen niet dorsten; Hij zal voor hen wateren vanuit de rots doen uitvloeien en Hij zal de rots klieven opdat de wateren uitvloeien’, (Jesaja 48:21).

‘God, des morgens zoek ik U, mijn ziel dorst, ik ben mat zonder wateren’, (Psalm 63:2).

‘Jehovah zendt het Woord, doet de wind waaien, opdat de wateren vloeien’, (Psalm 147:18,19).

‘Looft Jehovah, gij hemelen der hemelen en gij wateren die van boven de hemelen zijt’, (Psalm 148:4).

‘Jezus, gezeten aan de bron Jakobs, zei tot de vrouw: Eenieder die van dit water zal gedronken hebben, zal wederom dorsten; maar zo wie gedronken zal hebben van het water dat Ik hem geven zal, die zal niet dorsten tot in het eeuwige; en het water dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een bron des waters, springende tot in het eeuwige leven’, (Johannes 4:7-15).

‘Jezus zei: Zo iemand gedorst zal hebben, die kome tot Mij en drinke; al wie in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien’, (Johannes 7:37,38).

‘Aan de dorstige zal vanuit de bron van het water des levens gegeven worden om niet’, (Openbaring 21:6).

‘Hij toonde hem een rivier van het water des levens, uitgaande van de troon Gods en des Lams’, (Openbaring 22:1).

‘De Geest en de Bruid zeggen en die het hoort, zegge: Kom; en die dorst heeft, zal komen; en die wil, zal nemen het water des levens om niet’, (Openbaring 22:17); onder wateren worden op deze plaatsen de ware dingen verstaan, waaruit blijkt, dat onder de stem van vele wateren het Goddelijk ware van de Heer in het Woord wordt verstaan; evenzo op deze plaatsen: ‘Zie, de heerlijkheid des Gods van Israël kwam vanuit de weg van het oosten en Zijn stem was als een stem van vele wateren en de aarde werd verlicht van Zijn heerlijkheid’, (Ezechiël 43:2).

‘Ik hoorde een stem vanuit de hemel evenals een stem van vele wateren’, (Openbaring 14:2).

‘De Stem van Jehovah op de wateren, Jehovah op vele wateren’, (Psalm 29:3).

Wanneer men weet, dat onder de wateren in het Woord de ware dingen in de natuurlijke mens worden verstaan, kan het vaststaan wat er is aangeduid met de ‘wassingen’ in de Israëlitische Kerk; en eveneens wat wordt aangeduid met de doop; en eveneens met deze woorden van de Heer bij Johannes: *‘Indien de mens niet zal verwekt geweest vanuit water en geest, zo kan hij*

in het koninkrijk Gods niet ingaan, (Johannes 3:5); vanuit water, betekent door de ware dingen en vanuit geest, betekent door een leven daarmee overeenkomend. Dat de wateren in de tegengestelde zin de valse dingen betekenen, zal men zien in hetgeen volgt.

51. En hebbende in Zijn rechterhand zeven sterren, betekent alle erkentnissen van het goede en het ware in het Woord, die daaruit bij de engelen des hemels en bij de mensen van de Kerk zijn.

Rondom de engelen, wanneer zij beneden de hemelen zijn, verschijnen als het ware sterretjes in een grote menigte; evenzo rondom de geesten die, toen zij in de wereld leefden, erkentnissen van het goede en het ware, of ware dingen van het leven en van de leer vanuit het Woord hadden verworven; maar die sterretjes verschijnen vast bij hen die in de echte ware dingen vanuit het Woord zijn, maar dwalend bij hen die in de vervalste ware dingen zijn. Over deze sterretjes en ook over de sterren die daar in het uitspannel verschijnen, kan ik wonderbaarlijke dingen meedelen, maar dit behoort niet tot dit werk; uit deze dingen blijkt, dat met sterren de erkentnissen van het goede en het ware vanuit het Woord worden aangeduid.

Dat de Zoon des Mensen die in Zijn rechterhand had, betekent dat zij zijn uit de Heer alleen door het Woord; dat zeven betekent allen, zie eerder nr. 10.

Dat de erkentnissen van het goede en het ware vanuit het Woord met sterren worden aangeduid, kan men ook zien uit deze plaatsen: *'Ik zal het land stellen tot woestheid; de sterren der hemelen en de gesternten ervan zullen met haar licht niet lichten'*, (Jesaja 13:9,10); het land dat tot woestheid gesteld zal worden, is de Kerk, waar na de verwoesting ervan de erkentnissen van het goede en het ware niet verschijnen.

'Ik zal bedekken wanneer Ik u zal uitgeblust hebben en Ik zal zwart maken de sterren; alle luchters des lichts zal Ik over u zwart maken en Ik zal duisternissen over het land geven', (Ezechiël 32:7,8); duisternissen over het land, zijn de valse dingen in de Kerk.

'De zon en de maan zijn zwart gemaakt en de sterren hebben de glans ingetrokken', (Joël 2:10; 3:15).

'Na de verdrukking dier dagen zal de zon verduisterd worden, de maan zal haar schijnsel niet geven en de sterren zullen van de hemel vallen', (Mattheüs 24:29; Markus 13:24).

'De sterren des hemels vielen ter aarde, zoals een vijgenboom zijn onrijpe vijgen afwerpt', (Openbaring 6:13).

'Een ster vanuit de hemel viel ter aarde', (Openbaring 9:1); onder de vanuit de hemel vallende sterren, worden niet sterren verstaan, maar dat de erkentnissen van het goede en het ware zullen vergaan; dit blijkt nog hieruit *'dat de draak het derde deel der sterren neertrok van de hemel'*, (Openbaring 12:4); en verder, *'dat de geitenbok van de sterren nederwierp en ze vertrad'*, (Daniël 8:9-11); en daarom wordt in het volgende vers bij Daniël ook gezegd *'dat hij de waarheid ter aarde wierp'*, vers 12.

De erkentnissen van het goede en het ware worden met sterren ook aangeduid in deze plaatsen: *'Jehovah telt de sterren, Hij noemt ze alle bij namen'*, (Psalm 147:4).

'Looft Jehovah, alle gij sterren des lichts', (148:3).

'De sterren streden van hare wegen uit', (Richter 5:20).

Hieruit blijkt, wat er wordt verstaan onder het volgende bij Daniël: *'De inzichtsvollen zullen glanzen zoals de glans des uitspannels, zij die velen rechtvaardigen, zoals de sterren, tot in de eeuwen der eeuwen'*, (Daniël 12:3); de inzichtsvollen zijn zij die in de ware dingen zijn en de rechtvaardigen zijn zij die in de goede dingen zijn.

52. En vanuit Zijn mond een tweesnijdend scherp slagzwaard uitgaande, betekent de verstrooiing van de valse dingen door het Woord en door de leer daaruit, uit de Heer.

In het Woord wordt meermalen gesproken van ‘zwaard, degen en slagzwaard’, en daarmee wordt niet iets anders aangeduid dan het ware, strijdend tegen de valse dingen en die vernietigend en eveneens in de tegengestelde zin het valse, strijdend tegen de ware dingen; met de oorlogen worden immers in het Woord geestelijke oorlogen aangeduid, namelijk die van het ware tegen het valse en van het valse tegen het ware; en daarom worden met de oorlogswapens zulke dingen aangeduid waarmee in deze oorlogen wordt gestreden. Dat de verstrooiing van de valse dingen uit de Heer hier onder het slagzwaard wordt verstaan, is duidelijk, omdat het werd gezien uitgaande van Zijn mond en uitgaan van de mond van de Heer is vanuit het Woord; Dit immers heeft de Heer met de mond gesproken; en omdat het Woord door de leer daaruit wordt verstaan, wordt ook deze aangeduid; gezegd wordt een tweesnijdend scherp slagzwaard, omdat het hart en ziel doordringt. Omdat men weten moge, dat onder het slagzwaard hier de verstrooiing van de valse dingen door het Woord uit de Heer wordt verstaan, zullen enige plaatsen worden aangevoerd waar het zwaard wordt genoemd, waaruit men dit kan zien: *‘Zwaard tegen Babel; de vorsten en de wijzen van haar: Zwaard, tegen de leugenaars, opdat zij verdwazen; zwaard tegen de sterken, opdat zij ontsteld worden; zwaard tegen haar paarden en haar wagens. Zwaard tegen haar schatten, opdat zij geplunderd worden; droogte over haar wateren, zodat zij uitdrogen’*, (Jeremia 1:35-38); deze dingen met betrekking tot Babel, waaronder degenen worden verstaan die het Woord vervalsen en echtbreken; vandaar worden met de leugenaars die zullen verdwazen, met de paarden en de wagens over welke het zwaard zal zijn en met de schatten die geplunderd zullen worden, de valse dingen van hun leer aangeduid; dat met de wateren over welke droogte zal zijn zodat zij uitdrogen, de ware dingen worden aangeduid, zie hiervoor nr. 50.

‘Profeteer en zeg: het zwaard is gescherpt en ook gepolijst, opdat het een slachting slachte, is het gescherpt; het zwaard worde verdubbeld ten derde male; het zwaard der doorboorden; het zwaard der grote doorboring, doordringende de binnenste kameren, opdat de aanstoten vermenigvuldigd worden’, (Ezechiël 21:9-15,19,20); onder het zwaard wordt hier ook de verwoesting van het ware in de Kerk verstaan.

‘Jehovah zal met Zijn zwaard in het recht treden over alle vlees en de doorboorden van Jehovah zullen vermenigvuldigd worden’, (Jesaja 66:16); doorboorden van Jehovah worden hier en elders in het Woord degenen genoemd die door de valse dingen vergaan.

‘Op alle heuvelen in de woestijn zijn de verwoesters gekomen; het zwaard van Jehovah verterende van het einde des lands tot aan het einde des lands’, (Jeremia 12:12).

‘Met gevaar onzer zielen halen wij ons brood, vanwege het zwaard der woestijn’, (Klaagliederen 5:9).

‘Wee de herder van niets die de kudde verlaat; het zwaard over zijn arm en over zijn rechteroog’, (Zacharia 11:17); het zwaard over het rechteroog van de herder is het valse van het verstand.

‘De zonen der mensen ontvlammen, hun tong is een scherp zwaard’, (Psalm 57:5).

‘Zie, zij rispen op met hun mond, het zwaard in hun lippen’, (Psalm 59:8).

‘De werkers der ongerechtigheid scherpen hun tong zoals een zwaard’, (Psalm 64:4).

Eendere dingen worden elders met het zwaard aangeduid, zoals in, (Jesaja 13:13,15; 21:14,15; 27:1; 31:7,8; 37:7,38; Jeremia 2:30; 5:12; 11:22; 14:13-18; Ezechiël 7:15; 32:10-12).

Hieruit kan vaststaan, wat door de Heer onder het zwaard werd verstaan in deze plaatsen: *‘Jezus zei niet gekomen te zijn om vrede te zenden op aarde, maar het zwaard’*, (Mattheüs 10:34).

‘Jezus zei: ‘Wie niet een buidel en een ransel heeft, verkope zijn bekleedselen en kope een zwaard’.

‘De discipelen zeiden: Heer, zie, twee zwaarden; en Hij zei: Het is genoeg’, (Lukas 22:36,38).

‘Allen die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan’, (Mattheüs 26:51,52).

Ten aanzien van de voleinding der eeuw zegt Jezus: *‘Zij zullen vallen door de mond des zwaards en gevankelijk weggevoerd worden onder alle natiën en tenslotte zal Jeruzalem vertreden worden’*, (Lukas 21:24); de voleinding der eeuw is de laatste tijd van de Kerk, het zwaard is het valse dat het ware verwoest; de natiën zijn de boze dingen; Jeruzalem dat vertreden zal worden, is de Kerk.

Hieruit nu blijkt, dat met de scherpe degen, uitgaande van de mond van de Zoon des Mensen, wordt aangeduid de verstrooiing van de valse dingen door het Woord uit de Heer; evenzo in het volgende in de Openbaring: *‘Gegeven werd een grote degen aan hem die op het rossige paard zat’*, (Openbaring 6:4).

‘Vanuit de mond van Hem die op het witte paard zat, ging een scherp slagzwaard uit, opdat hij daarmee de natiën slaan zou; de overigen werden gedood met het slagzwaard van Hem die op het paard zat’, (Openbaring 19:15,21); onder Hem die op het paard zat, wordt de Heer ten aanzien van het Woord verstaan, hetgeen daar openlijk wordt gezegd in de verzen 13 en 16. Iets eenders wordt verstaan bij David: *‘Gord het zwaard aan op Uw dij, o Machtige; rijd op het Woord der waarheid, Uw pijlen zijn scherp’*, (Psalm 45:4-6); deze dingen ten aanzien van de Heer; en elders: *‘De heiligen zullen opspringen en het zwaard der monden in hun hand’*, (Psalm 149:5,6); en bij Jesaja: *‘Jehovah heeft mijn mond gesteld tot een scherp zwaard’*, (Jesaja 49:2).

53. En Zijn aangezicht evenals de zon schijnende in haar macht, betekent de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid, welke Hijzelf zijn en uit Hemzelf voortgaan.

Dat onder het aangezicht van Jehovah of van de Heer wordt verstaan het Goddelijke Zelf in zijn wezen, namelijk de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid, dus Hijzelf, zal men in de ontvouwingen verderop zien, daar waar het ‘aangezicht Gods’ wordt genoemd; iets eenders wordt aangeduid met ‘de zon schijnende in haar macht’.

Dat de Heer als zon wordt gezien in de hemel vóór de engelen en dat Zijn Goddelijke Liefde tezamen met Zijn Goddelijke Wijsheid verschijnen, zie men in het werk [‘Hemel en Hel’](#), te Londen uitgegeven, nrs. 116 tot 125 en in [‘de Wijsheid van de Engelen aangaande de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid’](#), nrs. 83 tot 172; hier blijft slechts over om vanuit het Woord te bevestigen dat de Zon, wanneer over de Heer wordt gehandeld, Zijn Goddelijke Liefde en tegelijk Zijn Goddelijke Wijsheid is; dit kan vaststaan uit deze volgende plaatsen: *‘Te dien dage zal het licht van de maan zijn zoals het licht van de zon, [en het licht van de Zon] zal zeventvoudig zijn zoals het licht van zeven dagen’*, (Jesaja 30:25,26); die dag is de komst van de Heer, wanneer de oude Kerk vernietigd is en de nieuwe geïnstalleerd moet worden; het licht van de maan is het geloof vanuit de naastenliefde en het licht van de zon in het inzicht en de wijsheid vanuit de liefde dus uit de Heer.

‘Uw zon zal niet meer ondergaan en uw maan zal zich niet intrekken, omdat Jehovah tot het licht der eeuwigheid zal zijn’, (Jesaja 60:20); de zon die niet zal ondergaan, is de Liefde en de Wijsheid uit de Heer.

‘De Rots Israëls heeft tot mij gesproken; zoals het licht des morgens, wanneer de zon opgaat’, (2 Samuël 23:3,4); de Rots Israëls is de Heer.

‘Zijn troon zal zijn zoals de zon’, (Psalm 89:37,38); dit wordt gezegd over David, maar onder David wordt daar de Heer verstaan.

‘Zij zullen U vrezen met de zon; in Zijn dagen zal de gerechte bloeien en veel vrede, totdat de maan niet is; vóór de zon zal Hij de naam van Zoon hebben en in Hem zullen alle natiën gezegend worden’, (Psalm 72:5,7,17); dit eveneens aangaande de Heer.

Omdat de Heer als zon verschijnt in de hemel vóór de engelen, blonk daarom, toen Hij van gedaante werd veranderd, *‘Zijn aangezicht zoals de zon en werden Zijn bekleedselen zoals het licht’*, (Mattheüs 17:1,2); en van de sterke engel, nederdalende vanuit de hemel, wordt gezegd dat *‘hij was omgeven met een wolk en het aangezicht van hem was zoals de zon’*, (Openbaring 10:1); en van *‘de vrouw dat zij gezien werd omgeven met de zon’*, (Openbaring 12:1);

de zon is ook daar de Liefde en de Wijsheid uit de Heer; de vrouw daar is de Kerk, die het Nieuwe Jeruzalem wordt genoemd.

Aangezien onder de zon de Heer wordt verstaan ten aanzien van de Liefde en de Wijsheid, is het duidelijk wat met de zon wordt aangeduid in de volgende plaatsen:

‘Zie, de dag van Jehovah komt, woest; de zon zal verduisterd worden in haar opgang en de maan zal haar schijnsel niet laten blinken; Ik zal over het wereldrond de boosheid bezoeken en over de goddelozen hun ongerechtigheid’, (Jesaja 13:9-11; 24:21,23).

‘Ik zal, wanneer Ik u zal uitgeblust hebben, de hemelen bedekken en hun sterren zwart maken; Ik zal de zon met een wolk bedekken en de maan zal haar schijnsel niet laten lichten en Ik zal een duisternis over uw land geven’, (Ezechiël 32:7,8).

‘De dag van Jehovah komt, een dag van duisternis, de zon en de maan zullen haar licht niet laten lichten en de sterren hebben hun glans getrokken’, (Joël 2:10).

‘De zon zal verkeerd worden in duisternis en de maan in bloed, voordat de grote dag van Jehovah komt’, (Joël 2:31).

‘De dag van Jehovah is nabij, in het vervallen dal; de zon en de maan zijn zwart geworden’, (Joël 3:14,15).

‘De vierde engel bazuinde en het derde deel der zon werd geslagen, het derde deel der sterren en de dag lichtte niet voor zijn derde deel’, (Openbaring 8:12).

‘De zon werd zwart zoals een haren zak en de maan werd evenals bloed’, (Openbaring 6:12).

‘De zon werd verdonkerd van de rook des afgronds’, (Openbaring 9:2); in deze plaatsen wordt onder de zon niet de zon van de wereld verstaan, maar de zon van de engelenhemel, te weten de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid van de Heer en daarvan wordt gezegd, dat zij verdonkerd, verduisterd, bedekt en zwart gemaakt worden, wanneer bij de mens valse en boze dingen zijn; daaruit blijkt, dat iets eenders wordt verstaan onder de woorden van de Heer, waar Hij spreekt over ‘de voleinding der eeuw’, namelijk de laatste tijd van de Kerk:

‘Terstond na de verdrukking dier dagen zal de zon verdonkerd worden en de maan zal haar schijnsel niet geven en de sterren zullen van de hemel vallen’, (Mattheüs 24:29; Markus 13:24,25); evenzo in deze: *‘De zon zal over de profeten ondergaan en de dag zal over hen zwart worden’*, (Micha 3:5,6).

‘Te dien dage zal Ik de zon op de middag doen ondergaan en het land verduisteren op de dag des lichts’, (Amos 8:9).

‘Zij die zeven baarde, zal de ziel uitblazen; haar zon zal ondergaan als het nog dag is’, (Jeremia 15:9); deze dingen met betrekking tot de Joodse Kerk, die de ziel zal uitblazen, dat wil zeggen, vergaan; de zon zal ondergaan, wil zeggen dat er niet langer liefde en naastenliefde zal zijn.

Dat bij Jozua wordt gezegd dat *‘de zon stilstond in Gibeon en de maan in het dal van Ajalon’*, (Jozua 10:12,13), verschijnt als een historisch gegeven, maar het is profetisch, want het is uit het Boek Jaschar, dat een profetisch boek was; hij immers zegt: Is dit niet geschreven in het Boek Jaschar, vers 13; hetzelfde Boek wordt ook door David als profetisch genoemd, (2 Samuël 1:17,18); iets eenders wordt ook gezegd bij Habakuk: *‘De bergen werden bewogen, ter standplaats stond stil zon en maan’*, (Habakuk 3:10,11).

‘Uw zon zal niet meer ondergaan en uw maan zal niet ingetrokken worden’, (Jesaja 60:7); want de zon en de maan laten stilstaan, zou gelijk staan met het heelal vernietigen.

Aangezien de Heer ten aanzien van de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid onder de zon wordt verstaan, keerden derhalve de Ouden in de heilige eredienst het aangezicht naar het oosten, naar de rijzende zon en eveneens hun tempels, welke ritus nog voortduurt.

Dat in die plaatsen niet de zon van de wereld onder de zon wordt verstaan, staat hieruit vast, dat het profaan en verfoeilijk was de zon en de maan van de wereld te aanbidden, zie hierover, (Numeri 25:1-4; Deuteronomium 4:19; 17:3,5; Jeremia 8:1,2; 43:10,13; 44:17-19,25; Ezechiël 8:16); onder de zon van de wereld wordt immers de liefde van zich en de trots van het eigen inzicht verstaan en deze eigenliefde is lijnrecht tegenovergesteld aan de Goddelijke Liefde en

de trots van het eigen inzicht tegenovergesteld aan de Goddelijke Wijsheid; de zon van de wereld aanbidden is eveneens de natuur als schepper erkennen en de eigen voorzichtigheid als de bewerkstelliger van alle dingen, wat de loochening van God en de loochening van de Goddelijke Voorzienigheid insluit.

54. En toen ik Hem zag, viel ik aan Zijn voeten evenals dood, betekent ten gevolge van een zodanige aanwezigheid van de Heer het begeven van het eigen leven..

Het eigen leven van de mens houdt de aanwezigheid van de Heer niet uit, zodanig als de Heer in Zich is, ja zelfs niet zodanig als Hij is in de binnenste dingen van Zijn Woord; want Zijn Goddelijke Liefde is geheel en al zoals [de gloed] van de Zon, die niemand zodanig als deze in zich is, kan uithouden, hij zou immers verteerd worden; dat wordt daaronder verstaan *'dat niemand God kan zien en leven'*, (Exodus 33:20; Richteren 13:32).

Omdat dit zo is, verschijnt de Heer daarom aan de engelen in de hemel als zon op een afstand van hen, zoals de zon van de wereld op een afstand van de mensen; de oorzaak hiervan is deze, dat de Heer in die zon is in Zich.

Niettemin regelt en tempert de Heer Zijn Goddelijke zodanig, dat de mens Zijn aanwezigheid kan uithouden; dit vindt plaats door oversluitingen; zo vond dit ook plaats toen Hij Zich aan velen in het Woord onthulde; ja zelfs is Hij door oversluitingen aanwezig bij eenieder die Hem vereert; zoals Hijzelf zegt bij Johannes: *'Die Mijn geboden doet, bij hem zal Ik woning maken'*, (Johannes 14:21,23); *'Dat Hij zal zijn in hen en zij in Hem'*, (Johannes 15:4,5).

Hieruit blijkt waarom Johannes, toen hij de Heer in zo'n heerlijkheid zag, aan Zijn voeten viel zoals dood; en verder ook, waarom de drie discipelen, toen zij de Heer in de heerlijkheid zagen, met slaap bezwaard werden en een wolk hen oversluisde, (Lukas 9:32,34).

55. En Hij legde Zijn rechterhand op mij, betekent het leven uit Hem toen ingeblazen.

Dat de Heer de rechterhand op hem legde, is omdat de vergemeenschapping plaatsvindt door de aanraking van de handen; de oorzaak hiervan is deze, dat het leven van het gemoed en vandaar van het lichaam zich uitstrekt in de armen en door deze heen in de handen; daarom is het, dat de Heer degenen, die Hij tot het leven wederopwekte en genas, met de hand aanraakte, (Markus 1:31,41; 7:32,33; 8:22-26; 10:13,16; Lukas 5:12,13; 7:14; 18:15; 22:51) en evenzo, *'de discipelen, nadat zij Jezus van gedaante veranderd hadden gezien en op het aangezicht waren gevallen'*, (Mattheüs 17:6,7).

De oorsprong zelf is, omdat de aanwezigheid van de Heer bij de mens een aanbinding is, dus een verbinding door het contigue en deze contiguiteit nader en voller is naarmate de mens de Heer liefheeft, dat wil zeggen, Zijn geboden doet.

Uit deze weinige dingen kan vaststaan, dat met Zijn rechterhand op hem leggen, wordt aangeduid hem Zijn leven inblazen.

56. Zeggende tot mij: Vrees niet, betekent de wederopwekking en dan vanuit de diepste vernedering de aanbidding.

Dat het de wederopwekking ten leven is, volgt uit de voorafgaande dingen, nr. 55; en dat het de aanbidding is vanuit de diepste vernedering, is duidelijk, want hij was aan de voeten van de Heer gevallen; en omdat hem, toen hij was wederopgewekt, een heilige vreze heeft bevangen, zei de Heer: Vrees niet; de heilige vreze, die soms verbonden is met een heilige beving van de innerlijke dingen die van het gemoed zijn en soms met een huivering die de haren te berge doet rijzen, komt op wanneer het leven uit de Heer in de plaats van het eigen leven binnentreedt; het eigen leven is schouwen uit zich tot de Heer, het leven uit de Heer echter is schouwen uit de Heer tot de Heer en toch evenals uit zich; als de mens in dit leven is, ziet hij zichzelf niet iets te zijn, maar alleen de Heer.

In deze heilige vrees was ook Daniël, toen hij de met linnen beklede man zag, wiens lenden gegord waren met goud van Ufaz, het lichaam zoals turkoois, het aangezicht zoals een

bliksem, de ogen zoals fakkels van vuur, de armen en de voeten zoals de glans van gepolijst brons, op het zien waarvan ook Daniël zoals dood werd; en hem raakte een hand aan en er werd gezegd: *Vrees niet, Daniël*, (Daniël 10:5-12).

Iets eenders gebeurde ook met Petrus, Jacobus en Johannes, toen de Heer van gedaante werd veranderd en naar het aangezicht verscheen als de zon en ten aanzien van de bekleedselen als het licht, ten gevolge waarvan ook zij op de aangezichten vielen en zeer bevreesd werden; en toen, naderbij tredende, raakte Jezus hen aan, zeggende: *Vreest niet*, (Mattheüs 17:6,7).

De Heer zei ook tot de vrouwen die Hem aan het graf zagen: *Vreest niet*, (Mattheüs 28:10).

En eveneens zei de engel, wiens aangezicht verscheen zoals een bliksem en zijn kleding zoals sneeuw, tot de vrouwen: *Vreest niet*, (Mattheüs 28:3-5).

De engel zei ook tot Zacharias: *Vrees niet*, (Lukas 1:12,13).

Evenzo de engel tot Maria: *Vrees niet*, (Lukas 1:30); eveneens de engel tot de herders, wie de heerlijkheid van de Heer omflitste: *Vrees niet*, (Lukas 2:9,10).

Een eendere heilig vrezende beving Simon met als oorzaak de visvangst; en daarom zei hij: *Ga van mij uit, omdat ik een zondaar ben, Heer; maar Jezus zei tot hem: Vrees niet*, (Lukas 5:8-10); behalve elders.

Deze dingen zijn aangevoerd, opdat men zal weten waarom de Heer tot Johannes zei: *Vrees niet*; en dat daaronder de wederopwekking wordt verstaan en dan vanuit de diepste vernedering de aanbedding.

57. Ik ben de Eerste en de Laatste; dat dit betekent dat Hij alleen oneindig en eeuwig is, dus enig en alleen God, kan vaststaan uit wat eerder in de nrs. 13, 29, 38 is ontvouwd.

58. En Die levende ben, betekent Die alleen het leven is en uit wie alleen het leven is.

Jehovah, in het Woord van het Oude Testament, noemt Zich de Levende en Hij die leeft, omdat Hij alleen leeft; Hij is immers de Liefde Zelf en de Wijsheid Zelf en deze zijn het Leven; dat er het enige leven is, dat God is en dat de engelen en de mensen ontvangers van het leven zijn uit Hem, is met vele dingen getoond in [‘de Wijsheid van de Engelen aangaande de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid’](#).

Jehovah noemt Zich de Levende en Hij die leeft, in (Jesaja 38:18,19; Jeremia 5:2; 12:16; 16:14,15; 23:7,8; 46:18; Ezechiël 5:11).

De Heer is ook en aanzien van het Goddelijk Menselijke het leven, omdat de Vader en Hij één zijn; en daarom zegt Hij: *Gelijkerwijs de Vader het leven heeft in Zichzelf, also heeft Hij de Zoon gegeven, het leven te hebben in Zichzelf*, (Johannes 5:26).

Jezus zei: *Ik ben de opstanding en het leven*, (Johannes 11:25).

Jezus zei: *Ik ben de weg, de waarheid en het leven*, (Johannes 14:6).

‘In de aanvang was het Woord en God was het Woord; in Hem was het Leven; en het Woord is Vlees geworden’, (Johannes 1:1-4,14).

Omdat de Heer alleen het leven is, volgt dat uit Hem alleen het leven is; en daarom zegt Hij: *Omdat Ik leef, zult ook gij leven*, (Johannes 14:19).

59. En Ik ben dood geweest, betekent dat Hij veronachtzaamd is, en Zijn Goddelijk Menselijke niet erkend.

Onder ‘dood geweest zijn’, wordt niet verstaan dat Hij gekruisigd is en zo dood geweest, maar dat Hij veronachtzaamd is in de Kerk en Zijn Goddelijk Menselijke niet erkend is; zo immers is Hij bij de mensen dood; erkend wordt weliswaar Zijn Goddelijke uit het eeuwige, maar dit is Jehovah Zelf; maar niet wordt erkend dat Zijn Menselijke Goddelijk is, hoewel het Goddelijke en het Menselijke in Hem is zoals de ziel en het lichaam en zij zijn zo niet twee, maar één, ja zelfs één persoon, volgens de in de gehele christelijke wereld aanvaarde leer, die de naam heeft van Athanasius; wanneer dus het Goddelijke van Zijn Menselijke wordt gescheiden, door te zeggen dat het Menselijke niet Goddelijk is, maar eender aan het

.....

menselijke van een ander mens, dan is Hij bij de mensen dood; maar over deze scheiding en het op deze wijze dood maken van de Heer, zie men in het werk ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Heer’ en ‘de Wijsheid van de Engelen aangaande de Goddelijke Voorzienigheid’, nrs. 262, 263.

60. En zie, levend ben Ik tot in de eeuwen der eeuwen, betekent dat Hij het eeuwige Leven is. Aangezien ‘Die levende ben’ betekent dat Hij alleen het leven is en uit Hem alleen het leven is, nr. 58, zo volgt dat ‘zie, levend ben Ik tot in de eeuwen der eeuwen’ betekent dat Hij alleen het leven is tot in het eeuwige en zo uit Hem alleen het eeuwige leven is; het eeuwige leven immers is in Hem en vandaar uit Hem; de eeuwen der eeuwen betekenen het eeuwige. Dat uit de Heer alleen het eeuwige leven is, staat vast uit deze volgende plaatsen: ‘Jezus zei: Een elk die in Mij gelooft, zal niet vergaan, maar zal het eeuwige leven hebben’, (Johannes 3:16).

‘Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; die echter de Zoon niet gelooft, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem’, (Johannes 3:36; 6:40,47,48).

‘Voorwaar zeg Ik u: Die in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven’ (Johannes 6:47).

‘Ik ben de opstanding en het leven; die in Mij gelooft, zal niet sterven tot in het eeuwige’, (Johannes 11:25,26); en elders.

Vandaar nu wordt de Heer ‘*de Levende tot in de eeuwen der eeuwen*’ genoemd; ook in wat volgt in de, (Openbaring 4:9,10; 5:14; 10:6; Daniël 4:31).

61. *Amen* betekent de Goddelijke bevestiging dat het de waarheid is.

Dat amen de waarheid is, die de Heer is, zie nr. 23.

62. En ik heb de sleutel der hel en des doods, betekent dat Hij alleen kan zaligen.

Met de sleutels wordt aangeduid de macht van openen en sluiten, hier de macht van de hel te openen, opdat de mens kan worden uitgeleid en van die te sluiten, opdat de mens, als hij is uitgeleid, niet opnieuw zal intreden; de mens immers is geboren in boze dingen van elk geslacht, dus in de hel, want de boze dingen zijn de hel; daaruit wordt hij uitgeleid door de Heer, Die de macht heeft om die te openen.

Dat onder de sleutels van de hel en van de dood hebben, niet wordt verstaan de macht om in de hel te werpen, maar de macht om te zaligen, is omdat het terstond volgt op dit; ‘Zie, levend ben Ik tot in de eeuwen der eeuwen’, waarmee wordt aangeduid, dat Hij alleen het eeuwige leven is, nr. 60; en de Heer werpt nooit iemand in de hel, maar de mens zichzelf.

Door de sleutels wordt de macht van openen en sluiten aangeduid, ook in, (Openbaring 3:7; 9:1; 20:1; Jesaja 22:21,22; Mattheüs 16:19; Lukas 11:52).

De macht van de Heer is niet alleen over de hemel, maar ook over de hel, want de hel wordt in orde en verband gehouden door tegenstellingen tegen de hemel; en daarom moet Hij die het ene regeert, noodzakelijkerwijs het andere ook regeren; anders zou de mens niet gezaligd hebben kunnen worden; gezaligd worden is uitgeleid worden uit de hel.

63. Schrijf de dingen die gij gezien hebt en de dingen die zullen zijn na deze; dat dit betekent opdat alle dingen die nu worden onthuld, voor het nageslacht zijn, staat zonder ontvouwing vast.

64. Het mysterie der zeven sterren die gij gezien hebt in Mijn rechterhand en de zeven gouden kandelaren, betekent de verborgenheden in de gezichten ten aanzien van de nieuwe hemel en ten aanzien van de nieuwe Kerk.

Dat met de zeven sterren de Kerk in de hemelen wordt aangeduid en met de zeven kandelaren de Kerk op aarde, zal men zien in hetgeen volgt.

65. De zeven sterren zijn de engelen van de zeven Kerken, betekent de nieuwe Kerk in de hemelen, namelijk de Nieuwe Hemel.

In de hemelen is evenzeer de Kerk als op aarde, want in de hemelen is evenzeer het Woord als op aarde en daar zijn de leringen en de predikingen uit; zie daarover het werk '[Het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Gewijde Schrift](#)', nrs. 70-75; 104-113; die Kerk is de nieuwe hemel, waarover in de voorrede iets is gezegd.

Dat de Kerk in de hemelen, of de nieuwe hemel, wordt verstaan onder de zeven sterren, is omdat gezegd wordt dat de zeven sterren de engelen van de zeven Kerken zijn en met de engel wordt een hemels gezelschap aangeduid.

In de geestelijke wereld verschijnt een uitspannel vol sterren net zoals inde natuurlijke wereld en dit verschijnt vanuit de gezelschappen van engelen in de hemel; ieder gezelschap daar licht als een ster vóór hen die beneden zijn; daaruit weet men daar, in welke ligging de gezelschappen van de engelen zijn.

Dat zeven niet zeven betekent, maar allen die van de Kerk daar zijn, volgens de opneming van eenieder, zie eerder de nrs. 10,14,41; zo wordt dus onder 'de engelen van de zeven Kerken' de algehele Kerk in de hemelen verstaan, dus de Nieuwe Hemel in de gehele samenvatting.

66. En de zeven kandelaren die gij gezien hebt, zijn de zeven Kerken, betekent de nieuwe Kerk op aarde, namelijk het Nieuwe Jeruzalem, nederdalende uit de Heer vanuit de nieuwe hemel.

Dat de kandelaren de Kerk zijn, zie nr. 43; en omdat zeven betekent allen, nr. 10, zo worden onder de zeven kandelaren niet zeven Kerken verstaan, maar de Kerk in de gehele samenvatting, die in zich één is, maar verscheiden volgens de opneming; die verscheidenheden kunnen worden vergeleken met de verschillende diademen in de kroon van een koning; en zij kunnen eveneens worden vergeleken met verschillende leden en organen in een volmaakt lichaam, die niettemin één maken; de volmaaktheid van elke vorm ontstaat vanuit de verschillende dingen die op overeenkomende wijze in hun orde zijn gesteld; vandaar is het dat de algehele Nieuwe Kerk met haar verschillende dingen in wat nu volgt met de zeven Kerken wordt beschreven.

* * *

67.

**Het geloof van de Nieuwe Hemel
en van de Nieuwe Kerk
in de universele idee is de volgende:**

Dat de Heer uit het eeuwige, Die Jehovah is, in de wereld is gekomen om de hellen te onderwerpen en Zijn Menselijke te verheerlijken; en dat zonder dit niemand van de stervelingen gezaligd had kunnen worden; en dat diegenen gezaligd worden die in Hem geloven.

Gezegd wordt in de universele idee, omdat dit het universele van het geloof is en het universele van het geloof is dat wat in alle en de afzonderlijke dingen zal zijn.

Het is het universele van het geloof, dat God één is in Persoon en Wezen, in Wie de Drievuldigheid is en dat de Heer die God is.

Het is het universele van het geloof, dat geen sterveling gezaligd had kunnen worden tenzij de Heer in de wereld was gekomen.

Het is het universele van het geloof, dat Hij in de wereld is gekomen om de hel van de mens te verwijderen en die ook verwijderd heeft door gevechten ertegen en door overwinningen erop; zo heeft Hij de hel onderworpen en tot de orde teruggebracht en onder Zijn gehoorzaamheid gebracht.

Het is ook het universele van het geloof dat Hij in de wereld is gekomen om het menselijke dat Hij in de wereld heeft opgenomen, te verheerlijken, dat wil zeggen: om het te verenigen met het Goddelijk Zelf; zo houdt Hij de door Hem onderworpen hel in de orde en onder Zijn gehoorzaamheid tot in het eeuwige.

Aangezien dit niet heeft kunnen geschieden dan door verzoeken tot aan de laatste ervan toe en de laatste ervan het lijden aan het kruis was, heeft Hij die daarom ondergaan.

Deze zijn de universele dingen van het geloof aangaande de Heer.

Het universele van het christelijk geloof van de zijde van de mens is: dat hij zal geloven in de Heer, want door in Hem te geloven vindt verbinding met Hem plaats en daardoor de zaliging; in Hem geloven is vertrouwen hebben dat Hij zaligt; en omdat niet dan alleen hij die goed leeft vertrouwen kan hebben, wordt daarom ook dit onder geloven in Hem verstaan.

Over deze beide universele onderwerpen van het christelijk geloof is in het bijzonder gehandeld; over het eerste, dat de Heer betreft, in het werk ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Heer; over het tweede, dat de mens betreft, in het werk ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Naastenliefde en aangaande het Geloof en in de Leer des Levens voor het Nieuwe Jeruzalem; en nu beschouwen we beide in de ontvouwingen over het Boek Openbaring.

